DACIA
magazin
Director fondator: Dr. Napoleon Săvescu
Nr. 59, mai 2009

Al X-lea Congres Internațional de dacologie „Eminescu – 2009“

Revista conține rezumatele lucrărilor prezentate la congres

De ce Eminescu?

Dr. Napoleon SĂVESCU
Preşedintele Fundaţiei Dacia Revival International

Doamnelor şi domnilor

A trecut deja un deceniu de când Hotelul Intercontinental din Bucureşti găzduia, în Sala Rondă, primul Congres Internaţional de Dacologie. Titlul congresului, **Sarmisegetusa 2000,** deschidea drumul spre ceea ce numim astăzi *mişcarea dacologică organizată.* Anual, cu regularitate, au urmat alte congrese care aduceau, de la o ediţie la alta, noutăţi dintre cele mai interesante în domeniul atât de văduvit al istoriei dacilor.

Prin munca plină de dăruire a cercetătorilor, au fost scoase la lumină obiecte şi documente ce atestă fără tăgadă că civilizaţia dacică, una dintre cele mai înfloritoare ale antichităţii, nu a dispărut odată cu părăsirea teritoriului de către coloniştii romani, ci a continuat milenii de-a rândul stabilindu-se vizibil în conştiinţa poporului daco-român de astăzi. Au fost prezentate lumii întregi personalităţi remarcabile, necunoscute cărţilor de istorie, personalităţi care au încununat, prin activitatea lor, întreaga istorie a dacilor şi care au lăsat urme adânci în colbul celor două milenii trecute. **Burebista, Nicolae Densusianu, Decebal, Tomiris, Regalian** sunt doar câteva personalităţi ignorate pe nedrept de-a lungul anilor, dar omagiate la congresele noastre de dacologie.

În anul acesta, 2009, cel omagiat este **Mihai Eminescu**, poetul-nepereche al românilor de pretutindeni. De ce Eminescu? În primul rând pentru că Eminescu este geniul creator al neamului nostru iar în 15 iunie se împlinesc 120 de ani de la prematura şi tragica sa moarte. Fundaţia Dacia Revival îşi face o datorie de onoare omagiind o astfel de personalitate chiar pe fondul nepăsării autorităţilor române. În al doilea rând îl omagiem pe Eminescu pentru că opera sa vibrează de dragoste şi de respect pentru istoria dacilor. Vizibil şi consistent marcat de întâlnirile sale cu Nicolae Densuşianu, adolescentul Eminescu avea să cultive învăţăturile mai vârstnicului său prieten de o asemenea manieră, încât întreaga sa operă este jalonată de momente, de locuri sau de personaje ale istoriei strămoşilor şi, în special, ale dacilor. Studiind opera lui Densuşianu, dar şi legendele care circulau la acea vreme, Eminescu îşi conduce cititorul în fascinanta şi misterioasa lume a dacilor creând dialoguri pline de fior ancestral. Memorabilă este succinta descriere a Sarmisegetusei pe care poetul nu avea cum să o vadă din moment ce ea nu era la acea perioadă descoperită.

„Mai stă-nrădăcinată-n munţi de piatră,
Cu murii de granit, cu turnuri gote,
Cetatea-mi veche **Sarmisegetuza**?“ se întreba Eminescu.

La fel, pe tot parcursul operei sale, îşi înmoaie pana sa sensibilă în ancestralitate pictând momente memorabile ale istoriei dacilor. Unificatorul Burebista şi regele-erou Decebal, frumoasa zână Dochia şi Sarmisegetusa cea dăltuită în piatră, zeii daci ce locuiau în poarta solară şi, cu precădere, Zamolx, toate acestea, alături de multe altele, creează o frescă de o inegalabilă frumuseţe despre „raiul **Daciei** veche-a zeilor împărăţie“.

Mai presus de toate însă, imperativul slogan eminescian care însoţeşte titlul congresului nostru şi care spune că „*Totul trebuie dacizat oarecum de-acuma-nainte în România!“* exprimă, fără intenţia de a răstălmăci, un Eminescu neîmpăcat cu felul în care este tratată istoria noastră, un Eminescu ironic faţă de farsori şi faţă de guvernanţii care fabrică istoria după diferite conjuncturi politice, într-un cuvânt, un Eminescu extrem de actual şi de ancorat în realitate.

Acestea sunt motivele pentru care am ales Eminescu. Acestea sunt motivele pentru care, stimaţi participanţi la cel de-al X-lea Congres Internaţional de Dacologie, vă invit să vă aplecaţi atenţia asupra operei eminesciene şi să descoperiţi multiplele valenţe ale celui care şi-a închinat scurta, dar rodnica sa viaţă, unei opere ce va dăinui peste secole, a unei opere pline de sentimente de dragoste şi respect faţă de istoria neamului său, faţă de strămoşi şi faţă de ţara sa, eterna Dacie.

Şi cum altfel să încheiem decât cu ultima strofă a celebrului poem „Scrisoarea III“ care reprezintă esenţa crezului eminescian în privinţa luptei cu dogmele, cu ignoranţa, cu aroganţa şi cu falsificarea istoriei.

„Dar lăsaţi măcar strămoşii ca să doarmă-n colb de cronici;
Din trecutul de mărire v-ar privi cel mult ironici.
Cum nu vii tu, Ţepeş doamne, ca punând mâna pe ei,
Să-i împarţi în două cete: în smintiţi şi în mişei,
Şi în două temniţi large cu de-a sila să-i aduni,
Să dai foc la puşcărie şi la casa de nebuni!“

Blestemele Sarmisegetusei

Vladimir BRILINSKY

În poezia sa *Odin* şi *poetul* Eminescu se întreba:
Mai stă-nrădăcinată-n munți de piatră
Cu murii de granit, cu turnuri gote,
Cetatea-mi veche Sarmisegetuza ?

Imaginile nu mai au nevoie de comentarii. Ele vorbesc de la sine. Poate doar un răspuns adresat poetului peste veacuri:

Nu Eminescule, cetatea ta Sarmisegetuza nu mai stă, acolo sus în munții de piatră. Ea moare puțin câte puțin sub ochii noştri, şi murii de granit se duc la vale, iar cei ce trebuie să vegheze, ca ea să trăiască de-a pururi, se fac că nu le pasă făcând cetatea de batjocură. Şi vorba ta, poet național: **Cum nu vii tu Țepeş doamne!!!**

Omagiu
Un valah total – Josif Constantin Drăgan

Conf.univ.dr. G.D. ISCRU

Ca să spui mai multe despre acest Om, născut sub semnul altruist şi generos al Gemenilor, în Lugojul Banatului, cuvintele pot deveni firave.

Cu o educaţie serioasă şi respect pentru scara valorilor, a „încercat“ – cum zice – să trăiască din ideile sale, fără să depindă de ceilalţi. Şi astfel s-a realizat – cum însuşi o spune şi cum consideră toţi cei care l-au cunoscut ori ştiu despre dânsul. Este şi sfatul testamentar pe care îl dă tinerilor.

Competent, inventiv, curajos, a devenit un mare om de afaceri iar din prea-plinul afacerilor sale o mare parte a dat-o culturii. Culturii naţionale, spre binele şi eternizarea Neamului, ca orice *creator* în cultură. Culturii europene, ca printr-o tot mai bună cunoaştere reciprocă să se ajungă la o cât mai paşnică şi armonioasă convieţuire pe bătrânul continent.

Deşi, prin forţa lucrurilor, s-a mutat (1940) în ţara din care odinioară s-au pornit asupra pământenilor de la Carpaţi şi Dunăre cumpliţi cuceritori de altă dată, totuşi, ca un dac ce nu şi-a pierdut conştiinţa identităţii, a simţit – „din părinţi în prunci“ – a ştiut şi a spus cu voce tare care-i sunt strămoşii reali. A concentrat energii de simţire şi de spirit pentru a-i repune în evidenţă cu locul, rostul şi rolul lor, să poată fi cunoscuţi şi recunoscuţi de toţi conaţionalii aflaţi sub presiunea unei teze false, fără a-şi altera câtuşi de puţin sentimentele pentru cea de a doua patrie a sa şi sentimental paneuropean. Odată mai mult, l-a eternizat în stâncă pe Marele Rege Decebal, cel care s-a jertfit pentru Neamul său.

Pentru toate acestea şi pentru multe câte mai pot fi spuse, noi, întruniţi azi la cel de al 10-lea Congres Internaţional de Dacologie, Congres jubiliar, aducem un pios Omagiu valahului total Josif Constantin Dragan, trecut în lumea celor drepţi. Şi rămânem în aşteptarea Operei sale integrale cu care a intrat în Panteonul Dacologiei.

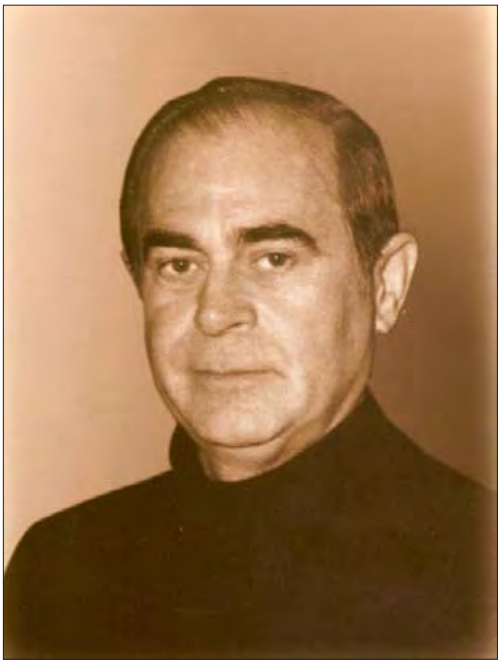

Josif Constantin Drăgan – imagini reprezentative

Primul Congres fără Nicolae Ţicleanu

Era în anul 2000, când primul Congres Internaţional de Dacologie deschidea drumul către ceea ce astăzi numim mişcarea dacologică organizată. Destul de puţini, la început, au fost aceia care nu s-au temut să se ia la trântă cu dogmele, cu o istorie prăfuită, care se cerea rescrisă în limitele decenţei şi al adevărului. Printre lectorii acestui prim congres îl descopeream atunci pe profesorul Nicolae Ţicleanu, care, alături de soţia sa, prezenta o lucrare deosebit de interesantă „SPIRALA, STRAVECHI SIMBOL CARPATO-DUNAREAN“. Am ascultat-o atunci cu atenţie, am recitit-o de câteva ori de-alungul timpului şi am conştientizat că autorul ei nu este numai un curajos al dacismului, ci un om deosebit de prob în afirmaţiile pe care le transmite mai departe, un migălos al cercetării, un profesionist care îşi lega orice ipoteză de cercetarea ştiinţifică şi mai puţin de viziuni sau păreri nefondate şi peste toate acestea, un entuziast iubitor al adevărului dacic. De la un an la altul aşteptam cu nerăbdare să citesc lucrările prezentate cu regularitate de Nicolae Ţicleanu la congresele de dacologie. Din al doilea an devenise un greu al dacologilor, o voce care răsuna competent şi care cu greu putea fi contrazisă Citindu-le deveneam mai bogat în cunoştinţe, mai fericit că oameni de talia sa sunt înclinaţi spre aflarea adevărului punând umărul la descoperirea secretelor ascunse ale dacilor. Nicoale Ţicleanu, eminent geolog de o viaţă, era frate de cruce cu piatra. O cunoştea mai bine decât alţii, o preţuia şi o studia la cele mai înalte cote. El era poate singurul care ştia să vorbească cu pietrele dacilor acolo sus în Incinta Sacră. Mi-l aduc aminte aplecat peste andezitul Sanctuarului Mare, pipăind fiecare colţ şi povestindu-ne felul în care dacii îmblânzeau duritatea stâncii. Pasiunea sa cea mai mare era Ceahlăul. Acolo vedea el un posibil Munte Sfânt al dacilor, un posibil arhetip pentru renumite construcţii antice. Studia lumina care cădea de-asupra Ceahlăului în diferitele perioade ale anului, cu adânci semnificaţii în ştiinţele ascunse ale civilizaţiei dacice, studia straturile de piatră dăltuite în trunchiul semeţ al Ceahlăului şi povestea tuturor despre minunea de munte care sălăşluia în sufletul său generos.

Dar din păcate povestea Ceahlăului s-a frânt. Brusc şi nemeritat. Nicolae Ţicleanu a plecat dintre noi la o vârstă la care mai putea da multe din visteria sufletului său. Prin ceea ce a lăsat în urma sa, moartea pare să nu însemne nimic. Recitind scrierile sale ai senzaţia că ele sunt vii, că-ţi pătrund în suflet ca şi atunci când Nicolae Ţicleanu vorbea în faţa tuturor cu vocea sa sobră şi răsunătoare. Şi atunci ai senzaţia că Nicolae Ţicleanu nu a murit. A plecat, doar puţin, la zei, să le afle secretele. Din păcate anul acesta la congres el nu va fi în sală şi nu-l vom mai auzi. Dar cu siguranţă el ne va privi, de acolo de sus, de pe norii albi ce învelesc misterios Ceahlăul acolo unde le povesteşte zeilor despre daci, despre piatră şi despre istoria noastră pierdută care se străduieşte să iasă la lumină. Să-i fie odihna uşoară şi împăcată.

Eminescu şi „părintele istoriei“

Prof. dr. Mihai POPESCU, Biblioteca Militară Naţională

„Aceeaşi pasiune de cunoaştere l-a îndreptat
deopotrivă şi spre aprofundarea lui Herodot, pe care-l pătrunde,
am putea spune, tot atât de amănunţit cât şi pe Platon.”
Dimitrie Murărașu: **Mihai Eminescu. Viaţa şi Opera** (1983).

Atât prietenii şi cunoscuţii, cât şi cercetătorii vieţii şi operei lui Mihail Eminescu au remarcat solida sa cultură istorică, din străvechime până la evenimentele politice contemporane lui, iar condeiul său de ziarist „angajat politic” făcea adeseori apel la autoritatea informaţiilor transmise de Herodot, cu peste două milenii în urmă.

În lucrarea *Opera lui Mihai Eminescu*, George Călinescu face vreo zece trimiteri la Herodot, la poezia cu temă cosmogonică şi istorică (*Egipetul*, *Memento mori*, *Gemenii, Sarmis*, *Rugăciunea unui dac* etc.), la proză (*Avatarurile faraonului Tlà*), dar şi la fundalul cultural eminescian, îndeosebi la notiţele luate la cursurile marelui orientalist şi egiptolog Karl Richard Lepsius (1814-1884), care călătorise pe urmele lui Herodot şi recomanda studenţilor săi aprofundarea operei acestuia.

Bun cunoscător al manuscriselor eminesciene, în care încerca să urmărească un „jurnal al formării intelectuale şi al lărgirii orizontului ştiinţific", Dimitrie Vatamaniuc dezvăluie, în acest laborator de creaţie, numeroase întoarceri în timp la „părintele istoriei".

Pornind de la cunoscutele versuri din Scrisoarea III:

„Împăraţi pe care lumea nu putea să-i mai încapă
Au venit şi-n ţara noastră de-au cerut pământ şi apă",

Dimitrie Murărașu observa că acestea „îşi capătă deplinul lor înţeles numai pentru cei care îl cunosc pe Herodot", iar „în Mureşanu şi în Gemenii sunt amănunte care vin de la istoricul grec, după cum în Scrisoarea III, alăturând vârste separate de milenii, Eminescu îi foloseşte pe Herodot şi pe Hammer spre a-şi exprima concepţia despre istorie".

Mitropolitul Bartolomeu Anania, singurul traducător integral al Bibliei în limba română şi autorul unui Imn-Acatist închinat Eminescului, considera că Eminescu ar fi preluat sintagma „pământ şi apă" din lectura Bibliei de la Bucureşti („a lui Şerban Cantacuzino" – 1688). Nu e nevoie să avem calităţi de rabin pentru a da dreptate fiecăruia dintre cei doi cercetători. Biblia de la Bucureşti a fost tradusă după textul Vechiului (Septuaginta) şi Noului Testament, ambele scrise în greaca elenistică, influenţată puternic nu numai de Poemele Homerice şi de scrierile lui Platon şi Aristotel, ci şi de limbajul ştiinţific şi de viziunea sistemică a lui Herodot.

De fapt, Istoriile lui Herodot au circulat în spaţiul cultural românesc atât în copii greceşti, cât şi în traduceri româneşti (cea descoperită de N. Iorga la mănăstirea Coşula din judeţul Botoşani, tradusă pe la 1645 şi tipărită la Vălenii de Munte, în 1909), iar Eminescu a consultat ediţii greceşti, germane (ediţia critică a lui Stein, Berlin, 1869) şi româneşti (traducerea lui Al Gr. Şuţu. Bucureşti, 1879).

Nu ştim dacă Eminescu învăţase despre Herodot la cursurile de limba greacă de la Gimnaziul German din Cernăuţi, dar în acelaşi număr din revista Familia (II, 17/29 iulie 1866) în care apare, pe prima pagină, poemul eminescian „*Din străinătate*", V. Ronta Buticescu începe publicarea unui studiu despre „Datinile poporului român", în care face referire la ... Erodot! Este foarte puţin probabil ca biblioteca lui Aron Pumnul (pe care Eminescu a cunoscut-o şi a gestionat-o un timp) sau biblioteca Societăţii România Jună din Viena (al cărei bibliotecar a fost Eminescu) să fi avut vreo ediţie a lui Herodot. În schimb, avem o mărturie scrisă că o ediţie în limba greacă, tipărită la Atena, în 1836, a Istoriilor lui Herodot, existentă în colecţiile „Bibliotecei Centrale" din Iaşi, figura în lista depusă de D. Petrino la dosarul privind darea în judecată a lui Eminescu, după demiterea de la conducerea instituţiei.

Mai târziu, ca redactor la ziarul Timpul (VI, nr. 9, 14/26 ianuarie 1881), Eminescu amintea, cu regret, că teza de doctorat „Plutarchus cum Herodoto et Thucydide comparatur quod ad historicam rationem attinet" (Paris, Hachette, 1874),

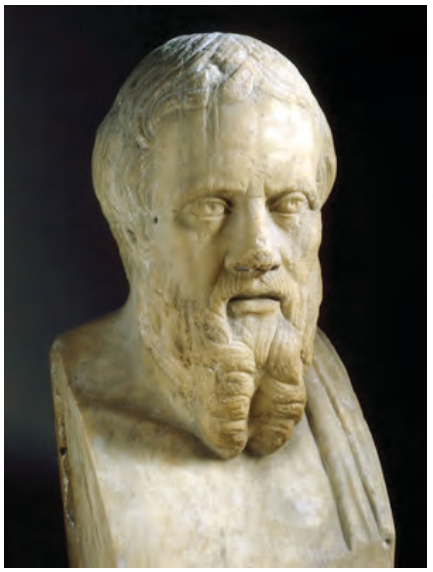

semnată de profesorul român Ioan Crăciunescu, de la Şcoala Normală Superioară din Bucureşti, fusese scrisă de fapt de profesorul Aderer de la Clarlemagne, maestru de conferinţe la St. Barbe.

Cele mai multe referiri la Herodot apar în articolele politice ale lui Eminescu, îndeosebi în cele referitoare la evenimentele ulterioare Războiului pentru independenţă (alipirea Dobrogei, răpirea de către Rusia a părţii de sud a Basarabiei, existenţa unei albii a Dunării între Cernavodă şi Constanţa etc.): „Într-adevăr, încă în vremea lui Herodot, Dobrogea era stăpânită de geţi cari, îngemănaţi într-un singur stat cu dacii, ţineau amândouă malurile Dunării..." (**Anexarea Dobrogei,** în: Timpul, 19 august 1878).

Scriind despre „infrastructura" României din vremea lui, mai exact despre starea jalnică a drumului de la Iaşi la Vaslui (prin Socola), Eminescu propunea sarcastic: „Dar să lăsăm aceste formaţiuni geografice pe seama unui Herodot al viitorului..."

Dintre contemporanii lui Eminescu, probabil doar Nicolae Densuşianu evoca mai des în scrierile sale consemnările despre strămoşii noştri ale „părintelui istoriei".

Mihai Eminescu – contemporanul nostru

de prof. Maria IONESCU şi conf. univ. dr. G.D. ISCRU

Motto: „*Totul trebuie dacizat oarecum de-acuma-nainte!*”
(Mihai Eminescu)

Istoria este călăuza vieţii. Iar viaţa oamenilor, trecută şi prezentă, cu împlinirile şi neîmplinirile ei, cu înţelepţii şi neînţelepţii ei, este principalul izvor de învăţătură şi de educaţie.

În ceasurile de mare cumpănă istorică, cum este şi cel pe care îl trăim azi, la nivel planetar şi la nivel naţional, trăitorii prezentului, pe lângă propria lor judecată şi decizie, pentru a ieşi dintr-o *situaţie limită* întreabă istoria, a lor şi a lumii, iar din istorie pe cele mai reprezentative personalităţi, cele mai ataşate popoarelor istorice şi, drept consecinţă, recunoscute de popoare ca stâlpi de lumină şi energie.

Principala permanenţă a istoriei este naţiunea – naţiunile lumii, surori şi prietene în florilegiul planetar.

Din Antichitate, când s-au format primele naţiuni, naţiunile lumii au angajat cea mai crâncenă luptă cu *Forţele de dominaţie planetară*, imperiile cotropitoare şi jefuitoare, afirmate tot atunci. Ajungând în epoca modernă, epocă a libertăţilor şi a suveranităţilor naţionale, în care încă ne aflăm, naţiunile erau pe punctul de a-şi adjudeca definitiv victoria împotriva Forţelor Răului. Principial, dreptatea naţiunilor a fost recunoscută, cu fiecare independenţă cucerită prin luptă şi recunoscută internaţional până la marele triumf al naţiunilor de după primul război mondial.

Dar revigorarea Forţelor de dominaţie prin constituirea celei mai nocive alianţe planetare, atipice, pe care cu un cuvânt o numim NEOIMPERIALISM, a relansat lupta. Himera imperiilor „istorice” a fost preluată de respectiva alianţă care a declanşat un *război total*, atipic şi el, împotriva suveranităţilor naţionale, împotriva fiinţei înseşi a naţiunilor lumii.

Aceasta ar însemna – şi, din păcate, a început să însemne, în plină epocă modernă, – abaterea lumii, a istoriei sale, de la cursul lor firesc .

Acest plan şi acest efort al forţelor de dominaţie, acum revigorate, rămân la fel de himerice ca şi în „epoca” imperiilor „istorice”. Dar teribila provocare a fost lansată iar naţiunile sunt supuse la o şi mai mare încercare. Prin urmare, în secolul trecut, XX, şi cu mare insistenţă în cel în care abia am intrat, „doctrinarii” amintitei „alianţe” au pus în discuţie existenţa principalei permanenţe a istoriei: NAŢIUNEA, încredinţând „practicienilor” efortul în consecinţă.

Istoria şi ştiinţa istorică sunt primele chemate să dezlege problema, să fie călăuză naţiunilor în această ultimă bătălie cu Forţele Răului. Apelând la ele, concluzia este de domeniul evidenţei şi n-ar merita discuţia dacă n-am şti că provocarea există ca atare. Căci *principala permanenţă a istoriei* – NAŢIUNEA – care şi-a dovedit vitalitatea şi tăria şi şi-a asigurat perspectiva prin speranţă, prin muncă şi luptă, nu poate fi nimicită.

Însă, pentru noi, o dată în plus, dar mai ales pentru cei intraţi deja în derută, este necesar, cum spuneam la început, să apelăm în ce ne priveşte – şi alţii o pot face, cu profit, pentru ei înşişi –, la „Deceneul” nostru modern, care şi-a cunoscut şi şi-a recunoscut strămoşii reali, le-a cunoscut urmaşii direcţi, moştenitorii, bătându-le cu pasul întinsa lor vatră etnică, s-a regăsit în ei şi, foarte de timpuriu, cu o conştiinţă a predestinării, şi-a asumat obligaţia să le pună în evidenţă, cu talentul şi în felul său, locul şi rolul pe acest pământ, contribuind astfel la înălţarea în eternitate a celor care, primii – după ştiinţa de până acum – au crezut în Nemurire.

Aţi înţeles că este vorba de Mihai Eminescu – şi acesta ne-a fost gândul când, la o tristă dar mobilizatoare comemorare – la 120 de ani de la urcarea lui în sferele în care numai geniile urcă – i-am închinat Congresul nostru jubiliar, al X-lea, de Dacologie.

Simeon Bărnuţiu, ideologul paşoptist al Ardealului şi al nostru, al tuturor, dăduse, în discursul din Catedrala Blajului, cea mai scurtă şi mai de suflet definiţie pentru principala permanenţă a istoriei, definiţie pe care şi-o poate însuşi orice om normal: *Naţiunea* – spunea el – „*întrânsa ne-am născut, ea este mama noastră*”.

Preluând ştafeta ideilor generoase, adăugând la ele propriile simţiri şi trăiri, Eminescu îşi scrie crezul:

Naţiunea – „*noi o iubim aşa cum este, cum a făcut-o Dumnezeu, cum a ajuns prin suferinţele seculare până în zilele noastre … Şi chiar dacă amintirea noastră ar pieri în umbra vremilor şi s-ar şterge din memoria tuturor, tot pe*

aceeaşi cale, a conservării naţionalităţii şi a ţării vom stărui ...". Şi Eminescu rămânea, deci, cum spunea în alt loc, „*în partea poporului istoric, din care însumi fac parte*".

Despre Statul naţional, fiinţă din fiinţa naţiunii, creat pentru a-i coordona eficient o dezvoltare optimă şi, deopotrivă, a-i asigura securitatea, Eminescu a spus: „*Voim Statul naţional, nu Statul cosmopolit, nu America dunăreană. Voim ca stejarul stejari să producă, nu meri pădureţi*".

Şi acum, după ce întreaga istorie a acreditat *naţiunea* ca *principala permanenţă a istoriei*, după ce ştiinţa istorică, prin reprezentanţii ei cei mai de seamă, s-a alăturat acestei acreditări, a naţiunii şi a Statului Naţional şi când, în ce ne priveşte, cel mai de seamă naţionalist al nostru, alături de alţii, anteriori şi ulteriori, s-a alăturat acestei concluzii ştiinţifice şi de înaltă simţire, acum, deci, în situaţia în care ne aflăm şi noi după întâi ianuarie 2007, cu persepctiva „topirii" naţiunii, a poporului istoric, a poporului suveran al epocii moderne, dimpreună cu Statul lor Naţional, într-o aşa-zisă „naţiune civică" şi într-un Suprastat aşa-zis „civic şi multicultural", – o megaformaţiune politică fără vreo „culoare" naţională –, dacă s-ar pune în „operă" aşa-numita „integrare", acceptată şi ea de liderii politici „negociatori", fără voinţa amintitelor entităţi majore – acum, deci, am mai rămâne noi – şi alţii ca noi! – pe direcţia firească, normală, de dezvoltare?

„*Eminescu să ne judece!*" – vorba lui Grigore Vieru, „poetul divin al neamului nostru" (Adrian Păunescu).

Mihai Eminescu a „flagelat", cum spunea el, ca gazetar, dar şi ca poet, pe aceia pe care i-a considerat vinovaţi pentru situaţia grea în care fusese adus acest „popor istoric", fie ei autohtoni, din „pătura superpusă", cuprinşi de harpagonism pe seama ţării reale, fie pe destui reprezentanţi ai extremismelor minoritare, devenite tot mai agresive cu trecerea timpului. Ca o răbufnire, în "Scrisoarea III", a invocat pe Ţepeş-Vodă, să scape ţara de „zmintiţi" şi de „mişei". „*…Actele de flagelare* – preciza el – *le voi repeta de câte ori voi avea să lovesc în instinctele bastarde ale acelor străini, romanizaţi de ieri, de alaltăieri, cari privesc toate în ţara aceasta «de sus în jos»*", „*cârmind din nas*" când vine vorba despre valorile naţionale.

Din studiul adânc şi cu superioară înţelegere al istoriei naţionale, în contextul celei generale, din discuţiile directe cu oamenii locului, bătându-le cu pasul vatra etnică, precum şi din observarea atentă a fenomenului contemporan, Eminescu a înţeles nocivitatea fanariotismului contemporan, ca punct culminant al extremismului minoritar grecesc, care ne-a bântuit istoria, persistent încă, în vremea lui sub forma neofanariotismului contagios. Dar acesta începea, atunci, să fie depăşit de un extremism şi mai nociv, „candidat" la „rangul" de „extremism şef", la nivel planetar de aci înainte, având în plus un impuls doctrinar care îi direcţiona conduita în raporturile cu „ceilalţi". Şi nici pe acest extremism minoritar, cu atât mai mult, Eminescu nu l-a „iertat". Şi nu poate fi vorba, la Eminescu, de xenofobie sau antisemitism, după cum a argumentat el însuşi. De altfel, ambele noţiuni au fost şi sunt folosite greşit într-o *anumită* istoriografie, într-o *anumită* literatură, ca şi în politica ce nu-şi însuşeşte ştiinţa noţiunilor; şi, dintr-o asemenea politică, sensul deturnat al acestor noţiuni poate trece cu uşurinţă în legislaţie, cum a şi trecut de altfel.

Eminescu trăia continuu, ceea ce, la un moment dat se hotăra să spună într-un articol de gazetă sau în varianta unui poem. Capodopera sa, *Doina*, – căreia i s-a consacrat, recent, un studiu amplu, este cea mai reprezentativă în acest sens. Este „*operă unică în asamblul gândirii şi creaţiei sale…, vârful de lance care simbolizează întregul scris eminescian*", cum spunea prof. univ. dr. Victor Crăciun, autorul amintitului studiu. Sau cum spunea acad. Eugen Simion într-un scurt „Cuvânt înainte" la opera citată: *Doina* este „*un ţipăt de suferinţă îndelungată, de disperare bătrână, devastatoare …, expresia unei suferinţe colective* (a „poporului istoric", n.n.), *ajunsă în stare explozivă ...*" (proprie unei situaţii limită, n.n.).

Cu uriaşa lui încărcătură de simţire naţională şi de ştiinţă istorică, din străvechime şi până la el, în faţa unui prezent în care societatea noastră modernă era deturnată de la mersul ei firesc, Eminescu a meditat îndelung la o soluţie pentru revenirea la normal, la o nouă Renaştere a ţării. Şi s-a hotărât s-o spună:

„TOTUL TREBUIE DACIZAT OARECUM DE ACUMA-NAINTE!"

Dar prin aceasta Eminescu nu înţelegea o copiere *tale-quale* a trecutului, căci – era convingerea lui! – „*orice civilizaţie adevărată nu poate consista decât într-o parţială întoarcere la trecut, la elementele lui bune, sănătoase, proprii de dezvoltare*".

În fond – revenea el la geneza civilizaţiei – „*civilizaţia adevărată a unui popor* (…) *răsare* (…) *din rădăcini proprii, în adâncimi proprii* (…), *nu din maimuţarea obiceiurilor străine, limbilor străine, instituţiunilor străine*".

Şi a o rupe de aceste rădăcini şi adâncimi proprii înseamnă a o distruge!

Prin urmare, noua treaptă de civilizaţie în epoca modernă, cu toate deschiderile pe care epoca le preconizează, trebuia şi trebuie clădită pe *temelii naţionale*, nu pe distrugerea acestor temelii, nu prin „topirea" naţiunilor şi a Statelor lor Naţionale în megaformaţiuni politice, ca în planurile himerice imperiale mai vechi ori mai noi. Căci *naţiunea este singura creatoare de civilizaţie*.

Azi, ca popor istoric şi ca popor în general – *poporul suveran al epocii moderne*, cum am spus, ajuns într-un ceas de mare cumpănă istorică –, ne punem speranţa, ca şi atunci, într-o *nouă* ***Renaştere naţională****, şansă care în niciun caz nu mai trebuie ratată*!

Pornind de la mesajul lui Eminescu – aşa cum a văzut el *noua Renaştere prin dacizare* – într-o ţară care s-ar putea numi chiar aşa, *DACIA* – îndreptându-se astfel prima mare eroare politică din istoria noastră modernă (privind numele ce s-a dat ţării în secolul XIX sub influenţa tezei false a romanizării) –, adică pornind de la *reînvierea spiritului dac*, iar nu neapărat cu o întoarcere *tale-quale* la trecut ci, cum spunea el – având în vedere deschiderile spre modernitate –, „*o parţială întoarcere la trecut*, la elementele lui bune, sănătoase, proprii de dezvoltare", aceasta ar însemna – cum deja a spus-o Mircea Vulcănescu –, pe de o parte „*reînvierea virtuţilor* (…) *neamului nostru*", pe de altă parte, adăugăm noi, o pavăză împotriva pretenţiilor şi loviturilor care ne-au venit şi ne vin din afară, din partea celor ce nu încetează să-şi revendice, parşiv, pentru ei, „pământ şi apă" din întinsul spaţiu etno-naţional al Daciei Mari, spaţiu atât de mult îngustat, în curgerea timpului, după cum se observă pe harta Vasilescu.

Noi rămânem optimişti, un optimism încrâncenat însă, gândind la obstacolele ce sunt de învins. Aşa cum tot cu un optimism încrâncenat îşi încheie poetul Adrian Păunescu unul din cele mai dramatice poeme ale sale (*Parastasul* – 1992):

„……..

Ţară-n ţărână,
Sub mână păgână,
Măcar rădăcină să-ţi mai rămână!
Când o fi şi-o fi
Şi poate ne-om înzdrăveni,
Să facem din noapte zi
Şi din moarte nuntă!

În patima cruntă,
să se scoale Neamul
Şi Râul şi Ramul
Şi să se audă din fiece sat,
ca un ecou fidel şi curat,
ca un parastas retehnologizat:
«Adevărat! Adevărat a-nviat!»"

EMINESCU
la Congresul al X-lea de Dacologie

Mariana TERRA
Bucureşti, iunie 2009

Congresul nostru Internaţional de Dacologie din acest an, 2009, aflat în cel de-al zecelea an de existenţă, îşi onorează lucrările prin evocarea celui mai mare creator al cuvântului şi ideii româneşti, Mihai Eminescu.

A vorbi despre Eminescu al nostru, despre geniul românesc care şi-a depăşit epoca este un privilegiu şi este o datorie de suflet. Oricât de mult s-a vorbit şi oricât de mult s-a scris despre Eminescu, mai sunt multe aspecte de relevat fiindcă o creaţie atât de complexă şi de valoroasă ca aceea creată de *Geniul Naţional al Românilor* ascunde incomensurabile sugestii şi fascinante idei încă nedescoperite şi încă necomentate.

Perpessicius îl definea metaforic pe Eminescu ca fiind: „Everestul lirismului pe care generaţii după generaţii îl vor urca, fără ca vreodată să ajungă până la creştetul încununat de soare şi de ninsori. De aceea Eminescu este greu de pătruns pe cărări obişnuite".

Despre Eminescu se cuvine să vorbim la timpul prezent pentru că, prin opera lui strălucită, el trăieşte în sufletele contemporanilor şi va trăi în sufletele celor ce ne urmează. Prin ceea ce a creat, Eminescu este o prelungire şi o eternizare a sufletului nostru românesc.

Patria noastră de suflet şi dor, încrustată ca o inimă veşnic vie în infinitul univers pământesc, este o părticică semnificativă din odată măreţul Imperiu Dacic a cărui strălucire este monumental rechemată în memorie prin crezul şi îndemnul unicului şi veşnic tânărului nostru Mihai Eminescu:

„ÎN DACIA TOTUL TREBUIE DACIZAT".

Propoziţia, cu inflexiuni imperative exprimate clar, fără echivoc, izvorăşte din deplina cunoaştere de către Eminescu a istoriei străvechi, a măreţiei şi frumuseţii interioare a dacilor de odinioară, din convingerea nezdruncinată că adevăratul nume al patriei lui – şi al patriei noastre totodată – adevăratul şi unicul nume trebuie să fie DACIA. Enunţul ne răscoleşte *şi* astăzi, după atâta amar de vreme. Căci dacii nu au pierit. Ei călătoresc cu Eminescu „pe întinsele ape" ale gândirii libere, „pe lângă plopii fără soţ" care-şi freamătă crengile în semn de salut, sub cerul senin în care „Luceafărul" le luminează nemărginirea iar Dunărea le alină setea de dreptate. Munţii maiestuoşi, semeţii noştri Munţi Carpaţi le îndrumă paşii spre adăpost şi odihnă. Luna, „regina nopţii" înstelate, le luminează calea spre mame, spre soţii şi spre urmaşi.

Pământul sfânt îi primeşte peste tot cu rodnicie şi recunoştinţă.

Aici, în Dacia noastră eternă, totul, „râul, ramul“ este prieten credincios oamenilor de ieri şi de azi fiindcă tot ce a izvorât din mintea strălucită a lui Eminescu este aici, cu noi, la congresul nostru de dacologie care aniversează astăzi un deceniu de existenţă demnă şi pilduitoare.

Primul Congres de Dacologie din 1999 a uimit lumea ştiinţifică şi culturală a României. Mai-marii oficiali ai domeniilor ştiinţifice şi culturale au privit evenimentul ca pe un fapt bizar şi mulţi s-au străduit să-i diminueze valoarea. Încercările lor destructive n-au fost în măsură să oprească efortul nobil, plin de sacrificii al celei mai importante societăţi internaţionale, „REINVIEREA DACIEI“ („DACIA REVIVAL“), societate care îşi defineşte idealul prin însuşi numele pe care îl poartă şi care îşi face un titlu de onoare în a cerceta continuu paginile străvechii noastre istorii, în a investiga pământul marilor noştri strămoşi - dacii apărători ai gliei lor străbune –, în a prezenta public şi cu mândrie îndreptăţită rezultatul cercetărilor, în a omagia personalităţi de seamă ale dacilor de odinioară.

Burebista, Decebal, Regalianus, Tomiris sunt doar câteva nume sfinte ale minunaţilor conducători-eroi daci, nume care au făcut obiectul dezbaterilor la congresele de dacologie din Bucureşti. Pilda lor de înalt patriotism străbate secole şi milenii reverberând *şi* astăzi în inima noastră, fiindcă apărarea şi păstrarea neştirbită a pământului strămoşesc sunt imperative ce nu cunosc patina timpului. Doctorul Napoleon Săvescu, profesorul Timotei Ursu şi mulţi alţi cercetători entuziaşti ai istoriei străvechi a neamului nostru sunt un liant de temeinică zidire între românii din ţară şi din străinătate. Prin munca lor pasionată, contribuţia dacilor la întemeierea a ceea ce se numeşte astăzi România este reliefată cu admirabilă acurateţe.

Acolo unde există dragoste pentru adevăr, acolo unde există dorinţă arzândă de luminare a neamului prin rezultatele cercetării, nimic nu este prea greu de realizat. Este ceea ce „Dacia Revival“ face, cu pilduitoare pasiune, de peste zece ani. Iar atunci când cercetarea are, ca suport pilduitor, indemnul ferm al lui Eminescu, pasiunea prodacistă este *şi* mai evidentă.

Fiindcă nimic nu este mai nobil, nimic nu este mai recompensatoriu decât convingerea profundă că istoria măreaţă a înaintaşilor noştri daci este aceea care a contribuit major la cronica istoriei contemporane pe care o trăim cu toţii.

Eminescu este cu noi în spirit şi îndemn. România este Dacia lui Eminescu.

La al zecelea congres,
Mândri raportăm progres.
Cercetarea e în toi,
Eminescu e cu noi.

Căci dacologia noastră
Este floarea cea albastră
Răsărită în zăvoi,
Eminescu e cu noi.

Din gândirea lui măiastră
Va renaşte ţara noastră,
DACIA acum şi-apoi,
Eminescu e cu noi.

Când adversitatea doare,
Găsim forţă în izvoare.
Pe furtuni şi grele ploi,
Eminescu e cu noi.

Din trecut şoapte străbune
În prezent vin să se-adune.
De e pace sau război,
Eminescu e cu noi.

Plopii fără soţ şoptesc
Visul falnic strămoşesc.
Daci suntem şi daci de soi,
Eminescu e cu noi.

Mihai Eminescu sau sentimentul Daciei Mari

Viorel PATRICHI

Prin grija doamnei Iulia Gorea Costin, Sala Palatului din Bucureşti a găzduit spectacolul „Taina care mă apără“, în amintirea lui Grigore Vieru. Au evoluat artişti de excepţie de la Chişinău şi din Bucureşti: Lucia Mureşan, Mihai Munteanu, Anastasia Lazariuc, Corala „Vocile Primăverii“, formaţia „Milenium“ şi orchestra „Lăutarii“. Aici merită reţinut numele Nicolae Botgros, un virtuoz al viorii. Ascultând „Ciorcârlia“ în interpretarea maestrului care poartă toate păsările pădurii pe corzi, am înţeles iarăşi şi iarăşi că artiştii autentici vin spre noi din aceeaşi lumină. „Merg pe pământ şi sunt ca vioara/ Toate îmi par că sunt prima oară/ Ca un copil aştept dimineaţa/ Până la lacrimi mi-e dragă viaţa./ Orice splendoare mă doare/ Mă doare această floare/ şi frumuseţea ta, şi frumuseţea ta/ şi-această zi, şi-această zi/ Ce mâine nu va mai fi/ Ce mâine nu va mai fi, nu va mai fi...“ Este aici un autoportret al poetului Grigore Vieru, dezarmant de simplu, fără adjective inutile – marca marelui talent. L-am considerat altădată pe poetul din Pererâta de pe Prut un Octavian Goga al Basarabiei. Dar mi se pare acum formula prea săracă fiindcă simplitatea este rostul adânc al artei adevărate. Versul lui este un lamento vechi, ca un bocet, ca o rugăciune în genunchi, ca profeţia mesianică în pustiul uitării. Grigore Vieru nu este un poet militant, nu cheamă Prutul să-i înece pe ruşi sau pe ucraineni, cum făcea Octavian Goga în Transilvania cu Oltul. Suferinţa nu are grade de comparaţie, dar ea se manifestă diferit la cei doi poeţi. La Vieru, revolta provocată de oprimare şi de criza identitară indusă este implicită şi, de aceea, foarte „eficientă“. (Nu am găsit un cuvânt mai nepotrivit). Poate la un asemenea efect subteran se referea profesorul Dan Dungaciu, când vorbea despre „diviziile lui Grigore Vieru“. Iar magnitudinea acestui Octavian Goga atât de fragil s-a resimţit teribil la Chişinău pe 7 aprilie, încât Kremlinul şi Kievul au putut vorbi public despre “agenţii României“. Ce inepţie! Ce s-a întâmplat oare cu serviciile de elită de la Răsărit, dacă nu au priceput măcar atâta lucru? Da, Grigore Vieru era cel mai „eficient“ agent al României din Basarabia: avea grad de mareşal al cuvântului, iar acum mă îndoiesc totuşi că nu a murit la fel de misterios ca soţii Doina şi Ioan Aldea-Teodorovici. Prea mare este coincidenţa. Iată o primă rafală în maniera delicată şi „diversionistă“ a lui Grigore Vieru: „O mie de revoluţii nu valorează cât un izvor curat!“. Formidabil! S-o fi gândit la „revoluţia orfanilor“ din Basarabia. De unde veneau acei tineri bătuţi sau ucişi cu sălbăticie, dacă nu din „izvorul nostru curat“, care răzbate spre lumină? Sau: „Ascultaţi-mă, surori, pe mine/ Şi voi, fraţii mei, ce vă sfădiţi:/ E păcat, nu-i drept şi nu e bine/ Să vinzi casa care te-a-ncălzit./ Bani ne-ar trebui la fiecare,/ Toţi avem copii şi vremea-i grea./ Însă cum să vinzi fereastra oare,/ Cea la care maica te-aştepta?!/ Casa părintească nu se vinde,/ Nu se vinde tot ce este sfânt./ Din atâtea lucruri dragi şi sfinte/ Ochii mamei încă ne privesc./ O vom da şi vor schimba lăcata/ Şi vor pune şi ferestre noi./ Şi trecând pe lângă ea vreodată,/ Va privi ca la străini la noi.“

Ce este Basarabia dacă nu această casă vândută şi mereu uitată? Sau „un copil înfăşat în sârmă ghimpată“? Totdeauna lucrurile simple au putere de evocare teribilă. Care să fi fost taina proteguitoare pentru Grigore Vieru? Limba română, Ţara, Mama, Iubita, Mihai Eminescu, Dumnezeu? Ascultând versurile lui pe muzică, m-am gândit că toate acestea la un loc alcătuiesc „Taina care ne apără“ pe noi, românii: conştiinţa unităţii lingvistice, conştiinţa unităţii teritoriale în arealul de etnogeneză ancestrală a dacilor, conştiinţa unităţii de destin, cum spunea Constantin Rădulescu-Motru. Ceea ce este al nostru nu se va pierde niciodată, asemenea genomului regăsit în vechile fosile. Iar toate acestea la un loc alcătuiesc Dacia Mare, la care a visat Mihai Eminescu, icoană călăuzitoare *şi* pentru Grigore Vieru. Vom prezenta argumente conform cărora poetul naţional a realizat sinteza spirituală totală a Daciei Mari, nu doar prin creaţia sa artistică, dar mai ales prin participarea la viaţa Cetăţii. El este perceput şi astăzi de către cei iniţiaţi ca un dac absolut, care a trăit profund sentimentul auster al apartenenţei la un spaţiu unic în lume. Nu numai datorită curentului romantic, la care este „arondat“ de către critici. Este autorul celui mai vibrant studiu despre Basarabia, a gândit perspectiva reîntregirii naţionale. Nu întâmplător a fost o victimă a serviciilor secrete austro-ungare şi a Ohranei ţariste. Ca nimeni altul, Eminescu a bătut cu pasul Dacia Mare, „de la Nistru pân’la Tisa“, din Maramureş până la Dunăre. Pentru el, Dacia Mare era un proiect politic vital, dar şi un spaţiu al virtuţilor alese. Până şi în Valhala, poetul discută cu Zalmoxis şi cu Odin despre acelaşi spaţiu paradisiac, în timp ce urmaşii Romei „vorbesc franţuzeşte şi fac politică“. Acum, au trecut la „romgleză“ şi tot politică fac. Iar noi, ceilalţi, trebuie să ducem mai departe „taina care ne apără“. Numai aşa ne vom salva şi vom învăţa „a muri“...

Dacia eminesciană – între marile civilizații ale omenirii

Prof. dr. Zenovie CÂRLUGEA

În virtutea vizionarismului romantic, Eminescu „fusese fulgerat de ideea unei epopei dacice", scria G. Călinescu în „Opera lui Mihai Eminescu". În acest sens, încă din vremea peregrinărilor sale, Eminescu intenționase să evoce „creațiunea pământului după o mitologie proprie românească", într-o formulă de orfism universalist. Conceput ca poem goetheean, *Genaia* (1968) aducea în cadrele unei mitologii autohtone „goetheenele Mutter", personificând „zânele" din miturile arhaice ale creațiunii. Această „genealogie năstrușnică a României" (G. Călinescu) îi făcea pe români – ca în *Horiade* – întâii pământeni în care s-ar fi întrupat „acest gând uitat al lui Dumnezeu"…

Poetul a gândit tot timpul în spirit universalist şi nu în cadre îngust-naționaliste, oferind poemelor sale totodată şi o oarecare deschidere spre meditația filosofică (*Sarmis, Mureşanu* etc.).

Însă poemul în care se vede cel mai limpede cum Eminescu integrează civilizația geto-dacă în context universal este *Memento mori*, o adevărată „diorama" a civilizațiilor, în succesiunea lor ciclică, din preistorie până în contemporaneitatea poetului.

Este creația poetică eminesciană cea mai amplă ca întindere, de rezonanță epopeică, un poem sociogonic, începând de la comunitățile primitive, trecând prin Babilon, Asiria, Palestina, Egipt, Grecia, Roma, epoca năvălirii barbarilor în Europa, până la Franța Revoluției şi a Împăratului Napoleon. Din cele 217 strofe senarii (deci 1302 versuri) ale poemului „Memento mori", 104 strofe sunt dedicate *Daciei legendare şi eroice.*

Eminescu vedea civilizația dacică în contextul marilor civilizații ale omenirii, aşa cum în *Genaia* (1868) intenționa să conceapă o întreagă cosmogonie, drept creația unui demiurg autohton!

În acest punct, Eminescu se apropie de mai vechea concepție a unor erudiți de demult, printre care eseul îl amintește pe Carolus Lundius, preşedintele Academiei Suedeze, autorul studiului monografic „*ZALMOXIS. PRIMUS GETARUM LEGISLATOR*" (*Upsala,* 1687), din care ilustrăm cu citate.

Dacologia în opera lui Mihai Eminescu

Mihai BOCIOACĂ

Mihai Eminescu s-a născut în data de 15 ianuarie 1850, în comuna Ipotești, județul Botoşani şi a murit, prin intoxicație cu mercur – hidrargirism, în anul 1889, la spitalul Caritas din București, (prof. dr. doc. acad. Gheorge Boldur Lățescu şi Camelia Robe, în ziarul România Liberă, din 16 otombrie 2006 şi în alte articole din suplimentul Aldine al aceluiaşi cotidian, mai vezi şi Nicolae Georgescu în "Eminescu şi editorii săi" din săptămânalul Națiunea din 6 – 12 febr. 2008 ş.a.).

În ceea ce privește scoaterea sa din viața civilă, el a avut aceeaşi soartă cu cele mai mari personalități ale neamului românesc (Burebista, Decebal, Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu, I. Antonescu) sau exilați ca A.I. Cuza., I.L. Caragiale.

Studiile le-a început în localitatea natală, apoi în Cernăuți, (azi în Ucraina) la Blaj, Viena, Berlin şi la Jena, în Germania, fără a urmări recunoaşterea cursurilor audiate, ci documentarea sa, lucru care reiese clar din intreaga sa creație literară sau operele politice.

În opera sa, Eminescu a avut contribuții de inestimabilă valoare literară şi politică, dând dovada cunoaşterii fenomenelor istorice, sociale şi politice, fiind un iscusit observator şi militant.

Concepția dacologică şi-a format-o în anii de studii în Germania, țara-soră a României, goții fiind acelaşi popor cu geții, care au avut aceeaşi limbă, obiceiuri, fapte dovedite pe multiple criterii.

Călătoriile şi studiile făcute în Ardeal şi Germania, contactul cu oamenii de rând, dar şi cu titani ai istoriei ca N.

Densuşianu, au contribuit în mod indubitabil la cunoaşterea culturii şi civilizaţiei celui mai vechi neam de pe pământ, DACII. Legătura lui Eminescu cu o altă cultură, mai bine propagată în mediile ştiinţifice – cultura vedică-brahmană-budistă – reiese din întreaga sa operă.

Ca recunoaştere internaţională a creaţiilor sale, printre altele, menţionăm că la Paris pe Rue de l'Ecole, în apropiere de Jardin de Luxembourg, este un monument dedicat lui Mihai Eminescu pe care scrie „poet şi filosof geniu al României".

Cea mai mare încărcătură de informaţii, redate în manieră personală, de o mare finețe şi un inegalabil stil literar, profesionist, o găsim în poemul **Memento Mori**, în care face o corectă descriere a trecutului poporului dac cu extinderea teritorială a formaţiunii statale, de fapt a Imperiului Pelasgic [3]:

„Ăsta-i raiul Daciei veche, a zeilor împărăție
Într-un loc e zi eternă – sara-n altu– vecnicie,
Iar în altul zori eterne cu-aer răcoros de mai;
Sufletele mari viteze ale-eroilor Daciei
După moarte vin în şiruri luminoase ce învie -
Vin prin poarta răsăririi care-i poarta de la rai".

Pentru confirmarea celor de mai sus amintim că pe hărțile actuale ale lumii s-au mai identificat oraşele: El Dakka, sit istoric cu construcţii, pe Nil în Nubia de Jos, [9], Nairobi în Kenia, Dakar, situat în cel mai vestic punct al Africii, Kapul Verde, în Senegal, Bârsa (Cartagina), Bârsa (Bursa, Turcia) Dakka în Bangladeş,[10], Kundacia [7] în Asia centrală, multe alte localităţi, râuri şi munţi cu nume traco-geto-dacice, redate în lucrările susţinute la Congresele de Dacologie ş.a.

Ca o confirmare a înțelegerii istoriei poporului dac în profunzimea ei, posibil şi în urma discuţiilor purtate cu N. Densuşianu, Eminescu aminteşte de faptul – confirmat şi din surse olandeze – că „din Dacia plecau cu daruri de pârgă şi table din aur, (de genul tăblițelor de la Sinaia, n.n,), fete-fecioare la templele pelasgice de la Dodona şi insula Delos" [1], din Grecia de azi.

Întreaga sa creaţie lirică are informaţii care arată concepţia dacologică, dintre care amintim doar pe cele mai reprezentative, ca: Rugăciunea, unui dac, în care deplânge soarta dacilor învinşi, Povestea Dochiei şi ursitoarele, în care poetul redă mareţia Daciei, încercările la care a fost supusă, apoi soarta ce i-au hărăzit-o ursitoarele. Aceleaşi idei reies şi din poeziile Muşatin şi codrul, Ector şi Andromache, Sărmanul Dionis, Calul Troian, Gemenii, Strigoii, Scrisoarea III,[3,4].

În perioada în care a fost redactor la ziarul „Timpul", Mihai Eminescu a publicat o serie de articole polemice cu diferite periodice din ţară şi din afară, ca: „Românul", „Neue Freie Presse", „Pester Lloyd" etc [5], în care, ca un adevărat patriot, are poziţii ferme în privinţa apărării interesului naţional, argumentat prin istoria îndelungată a acestui neam, începând cu cea mai veche perioadă, cea a statului Dacia, până la zi, bazat pe documente scrise şi din tradiţiile populare, care se dovedesc pe zi ce trece că reflectă adevărul istoric.

Reflectarea concepţiei dacologice în opera sa politică este bogat ilustrată în întreaga sa activitate. Autorul arată că "ideea dacoromână ca aspiraţie politică" era în vederea celor două mari imperii vecine, rus şi austriac, [5] sau combate teoriile fanteziste referitoare la originea poporului român, ca aceea a lui Roesler, „un neam singular, care caută să ne aducă de peste Dunăre".

În articolul „Memorialul Comitetului", apărut în „Timpul" din 4 noiembrie1882, [5], combate vehement istoriografii care ascund adevărata istorie, „cărora li se pare nimica toată a escamota un popor întreg de zece milioane de suflete din Dacia, a-l pune în Pind şi a-l face să vină de acolo îndărăt, prin suta a douăsprezecea"; în privinţa continuităţii de locuire pe meleagurile strămoşeşti ale neamului nostru, face analogii cu alte popoare vechi ca bascii, provansalii, valonii etc.

Tot în acest mod el răspunde atacurilor din presa maghiară („Pester Lloyd") care vor să înăbuşe şi ideea de continuitate de locuire în Ardeal a românilor, făcând apel la acea „sperietoare" a naţiilor vecine, a dacoromânismului, sau cataloghează chiar pe mitropolitul Miron Roman, care de fapt urma indicaţiile imperiale, că a fost complice la „scandalul dacoromân", deoarece se temeau de ideea reconstituirii Daciei prin „bastionul pentru Dacia viitoare". Ceva mai departe, în acelaşi articol, se spune că „Ministerul nostru de externe şi diplomaţia noastră (maghiare. n.n.) au căutat a ridica de subsuori megalomania dacoromână".

Referitor la politica de deznaţionalizare forţată dusă de maghiari, el ia o poziţie fără echivoc şi combate aceste practici care „atentează la cel mai de căpetenie instrument de cultură al unui popor, la limba lui" în favoarea unui „idiom ocult mic şi izolat", spunând că „Cine ştie limba română are calea deschisă la tezaurul intelectual al limbilor romanice moderne, are în fine cheia la limba latină, la civilizaţia antică".

Ocupându-se de problema românilor din sudul Dunării în articolul din „Timpul" din 26 septembrie 1878, „Românii Peninsulei Balcanice", utilizând studii efectuate de savanţi vest europeni, dar şi ale lui Alexandru Pencovici (înmormântat în cimitirul Belu) dar şi a mai multor aromâni, face o documentată istorie a acestora şi subliniază contribuţia la cultura şi civilizaţia, nu numai a Peninsulei Balcanice, sintetizată prin fraza "Nu există un stat în Europa centrală, nu există o ţară, de

la Adriatica până la Marea Neagră, care să nu cuprindă bucăţi din naţionalitatea noastră. Începând de la ciobanii din Istria, de la morlacii din Bosnia Herţegovina, găsim pas cu pas fragmentele acestei mari unităţi etnice în munţii Albaniei, în Macedonia şi Tesalia, în Pind ca şi în Balcani, în Serbia, în Bulgaria, în Grecia până sub zidurile Atenei, apoi, de dincolo de Tisa începând, în toată regiunea Daciei Traiane, până dincolo de Nistru, până aproape de Odesa şi Kiev" [5].

În prefaţa lucrării „Eminescu, Poezii"[3], semnată de M Beniuc, se arată „În anul 1883 a izbucnit înfiorătoarea boală (? n.n.) care l-a măcinat pe Eminescu şi care a dus apoi, în colaborare cu toate forţele adverse ale societăţii, (s.n.) la sfârşitul său tragic". După cum uşor se vede, aceste „forţe" au colaborat eficient pentru scoaterea sa de pe scena jurnalisticii româneşti şi la eliminarea sa şi continuă chiar şi după 120 de ani, deoarece ele se opun la promovarea adevăratei istorii şi a valorilor culturale naţionale, patriotice. Cu toate acestea, chiar şi după anul 1883, Eminescu a continuat activitatea creatoare, lăsând pentru posteritate mesajul profund uman, al iubirii de neam şi de pământul strămoşesc al Daciei, cu îndemnul „În România totul trebuie dacizat".

Câteva consideraţii asupra poeziei religioase a lui Mihai Eminescu

Pr. Dr. Ioan Octavian RUDEANU

Cititorul care începe marea aventură intelectuală a cunoaşterii poeziei eminesciene prin ea însăşi se vede deseori consternat şi tulburat când compară complexitatea operei cu cele scrise despre ea.

Că o interpretare provoacă o alta e natural, dar şi tăcerea totală sau parţială asupra unor aspecte este semnificativă. Această soartă a lovit şi momentul religios, creştin, din lirica eminesciană. Momentul creştin formează un aspect controversat, fără dispute explicite în „istoriografia" receptării operei. Şi, între tăcerea totală şi proslăvirea absolutizată, acest capitol inedit cere să fie rediscutat, măcar printr-o prezentare fragmentară a dimensiunilor „istoriografice" şi perspectivelor umane ale operei eminesciene.

Într-un fel paradoxal, Alexandru Grama, profesor blăjean, cu spiritul său de rigoare, etichetat, pe drept sau pe nedrept, iezuitic, a fost un deschizător de drum al (dez)interpretării operei lui Eminescu, prin caracterul său dogmatic şi unilateral. Cartea sa, din anul 1891, care îl califica pe Eminescu „trivial şi obscen"[1], este „proastă dar sistematică", cum s-a susţinut recent, adăugându-se că „Grama nu şi-a dat seama că, comparând pe Eminescu cu toţi marii reprezentanţi ai culturii europene, din antichitate până în timpul său, în mod indirect a reliefat profilul cultural al lui Eminescu"[2].

Din păcate, nu cunoaştem precis motivele lui Grama. Ni se pare că a fost victima propriului său spirit dogmatic. Totuşi se pune întrebarea : cum ar fi scris profesorul blăjean cartea sa nereuşită dacă ar fi avut în mână o ediţie completă a poeziilor? E o întrebare deşartă, dar atrage atenţia şi asupra responsabilităţii activităţilor editoriale. Numai din anul 1902 încoace se cunoaşte ciclul religios eminescian.

Poate că odată va avea loc un dialog deschis între exegeţii care s-au consacrat unui fragment din marea totalitate a poeziei eminesciene, un dialog între experţi şi exegeţii filozofiei şi viziunii poetului despre religie, cultură şi istorie. Şi se vor confrunta opinii despre corespondenţe intime şi deosebiri de esenţă dintre lirica de dragoste şi iubirea religioasă în această operă. Eruditul specialist al versificaţiei române şi al operei eminesciene, Gáldi László, a subliniat de exemplu o identitate între iubirea terestră şi cea cerească a lui Eminescu, generalizând deci ipostaza de Veneră a Fecioarei Maria. *Răsai asupra mea...* - poemul pe care îl vom prezenta mai târziu - ar fi un "exemplu al orientării romantice clasicizante [...] un sonet de amor deghizat sub vălul poeziei religioase". Într-o notă a analogiei maghiare a operei eminesciene, se menţionează că această rugăciune către Sfânta Maria nu ar fi altceva decât o formă simbolică, deoarece poetul ar fi adresat-o, de fapt, Veronicăi Micle; şi dovada ar fi ultima strofă din *Atât de fragedă*[3]:

1 Alexandru Grama: *Mihailu Eminescu*, Blaşiu, 1891

2 Antonie Plămădeală: The First Exegetses of Eminescu's Poetry in the Nineteenth Century. *Mihai Eminescu. Dedicated to the 135h Anniversary of the Greatest Romanian Poet.*

3 L. Gáldi: Stilul poetic al lui Eminescu. Bucuresti, 1964. 329; Mihai Eminescu válogattot művei. Szerkesztette és a bevezető tanulmányt irta Kőpeczi Béla. A forditást ellenőrizte és a jegyzeteket irta: Gáladi László, Budapest, 1967. 562

Ş-o să-mi răsai ca o icoană
A pururi verginei Marii,
Pe frunte ta purtând coroană-
Unde te duci? Când o să vii?

Tudor Arghezi a procedat într-un fel asemănător, dar s-a ferit de o concluzie fără echivoc. Pe de o parte „dragostea lui Eminescu e mai cu seamă senzuală, o dragoste pribeagă, de pasiune. Ea e momentană şi totală în momentul ei şi se epuizează în întregime pe o singură împrejurare, reluată continuu, continuu trăită şi continuu epuizată în întregime". Astfel „dragostea poetului rămâne [...] dragoste de senzaţii iuţi". Femeia la Eminescu ar fi fost exclusiv amantă, bărbatul fiind un trecător şi un călător. Urmărind această logică, Arghezi a ajuns în pragul judecăţii de valoare care poate fi raportată la opinia lui Gáldi. Dar, pe de altă parte, „poezia – subliniază marele poet al veacului nostru – a descoperit în femeie şi un ideal religios..." Aceste trei puncte ne opresc pe noi să tragem o concluzie identică cu cea a lui Gáldi şi deschid o perspectivă nouă în tălmăcirea fenomenului eminescian. Atmosfera generală a lumii poetice împinge pe exeget la concluzia că nimic din „speranţă, credinţă, mângâiere nu se găseşte la Eminescu. Locul de încolţire e dezamăgire". Ea „a dat limbii româneşti o capodoperă de amărăciune glacială, care se cheamă Luceafărul"[4].

Dacii şi moartea

Dr. Mihai ZAMFIR

Motto: *Pentru cei nemuritori, moartea este proba supremă a valorii lor.*
Din felul în care mori se vede cine eşti si cum ai trăit,
căci fiecare se întâlneşte cu Dumnezeu într-un fel unic.

Ca multe alte aspecte ale istoriei lor, şi chestiunea raporturilor dacilor cu moartea a fost tratată în termenii unor clişee superficiale, fiind expediată într-o tratare analogică. Acest lucru intră într-o contradicţie flagrantă nu numai cu originalitatea deosebită a acestui mare popor al antichităţii, dar ajunge chiar să contravină principiului ştiinţific al judecării fenomenelor istorice cu metrul istoriei. Altfel spus, fenomenul istoric al vieţii dacilor nu este privit tocmai din perspectiva istorică a succesiunii lui, pe care, în numele poporului român, oficialităţile noastre academice refuză să şi-o asume.

Dacă pentru multe popoare antice cu o posteritate incertă, faptul ar fi oarecum de înţeles (nu şi de admis), pentru daci lucrurile nu pot fi tratate astfel, căci un popor de multe milioane de oameni (când majoritatea popoarelor se numărau cu suta de mii) nu putea să dispară peste noapte, aşa cum ar fi pretins istoria scrisă la comanda oricărui *miles gloriosus.* Ceva mai mult, regăsirea multor trăsături ale dacilor la români, inclusiv foarte precise date antropometrice, este de natură să ne îndreptăţească să admitem că ei, românii, constituie dezvoltarea istorică naturală a dacilor.

Cum n-ar fi fost paralela dezvoltării fizice dezvoltarea spirituală?

Pornind de la această ipoteză de lucru, am făcut o tentativă de explorare a continuităţii raporturilor om/moarte în sistemul istoric evolutiv daci/români. Lucrarea de faţă are un caracter preliminar şi, fiind un demers cognitiv exploratoriu, nu are pretenţii de exhaustivitate, ea încercând să identifice aspectele cele mai relevante ale subiectului.

Conform concepţiei noastre, explorarea ritualurilor funerare ale românilor (dacii contemporani) ca şi a literaturii populare – în speţă a baladei naţionale a românilor, *Miorița* – a fost calea pe care am încercat această spinoasă călătorie de cunoaştere a felului în care **dacii şi**, mai apoi, **românii**, au înţeles să ajungă în faţa *Marelui Judecător.*

4 Mihai Eminescu: *Gedichte*. Eine Auswahl mit einem Vorwort von Wolf von Aichelburg. Madrid, 1989. X.

Eminescu şi teatrul

Marian-Cătălin ANDREI
Gina-Mădălina PARASCHIV

Se cunosc multiplele preocupări ale lui Eminescu în toate domeniile limbii şi literaturii. Pe drept cuvânt, el îşi merită aprecierea de cel mai mare poet al românilor.

Pasiunea lui Eminescu pentru teatru şi legătura acestuia cu mediul actoricesc, ca şi preocuparea pentru problemele ridicate de actul teatral românesc s-au manifestat de timpuriu, sub diferite forme – compania unor trupe de teatru ca Fany Tardiny, Iorgu Caragiale, Pascaly - pentru care nu o dată şi-a întrerupt studiile.

Încă din adolescenţă, în textul *Contrapagina*, îşi prezintă cele două tendinţe către care se orientează începuturile activităţii sale, interesul pentru teatru şi pentru publicistică.

Interesul pentru teatru şi ecouri ale vieţii de sufleur, copist, figurant în unele piese de teatru străbat şi în scrierile sale din perioada 1866–1869.

În *Geniu pustiu* atmosfera de teatru, viaţa de culise, arată că Eminescu a trăit intens clipa şi s-a lăsat pătruns de atmosfera teatrală a epocii. Aici îl aflăm pe sufleurul care în creaţia sa înregistrează cu ochi indiscreţi amănunte pe care le-a surprins de atâtea ori şi le-a transpus apoi în poezii, cum sunt *Venere şi Madonă*, *La o artistă*.

Din perioada studiilor în Germania, datează tălmăcirea teatrală a esteticianului german Rötscher, *Arta reprezentaţiei dramatice* – lucrare fundamentală în literatura scenografică universală.

Are un cult deosebit pentru Corneille, Racine, Molière, Goldoni, Schiller, Goethe, Gogol, Shakespeare – multe imagini din poezia sa conducându-l către aceştia; de pildă, imaginea bătrânului Rege Lear din *Împărat şi proletar*, în care apare figura Cezarului copleşit de gânduri („în gânduri adâncit“), precum şi remuşcarea pentru ororile săvârşite prin înfrângerea Comunei din Paris.

Din literatura dramatică românească, Eminescu cunoaşte tot ce s-a scris mai înaintea sa, apreciază succesele, dar şi lipsurile unor comedii ale lui Vasile Alecsandri despre care va formula elogii în poezia *Epigonii* unde, în trei strofe, îi defineşte întreaga creaţie poetică recunoscându-l ca fiind „acel rege al poeziei, veşnic tânăr şi ferice“. Apreciază cu luciditate şi mult spirit critic teatrul artificios, lipsit de valoare, al lui Dimitrie Bolintineanu şi, vorbind despre acesta, Eminescu găseşte prilej să formuleze idei de admiraţie pentru Shakespeare.

Mai dezvoltat e poemul dramatic *Andrei Mureşan* în trei variante: 1869–1871–1876.

În versiunea din 1869, Andrei Mureşan îşi exprimă încrederea în ridicarea neamului său, cu toate piedicile iscate – spre deosebire de versiunea din 1876 în care e prezentat ca un filozof schopenhauerian, teoretician al răului istoric şi al unui panteism susţinut pe ideile platonice, el căutând fericirea în călugărie (ermetism), în somnolenţă, în ficţiune (George Călinescu).

Eminescu în Neamul Luceferilor

Adrian BUCURESCU

Indiferent de adevărul ei, printr-o excesivă repetare, sintagma „Eminescu – Luceafărul poeziei româneşti“ a devenit banală. Cu toate acestea, poetul nostru naţional, prin adevăratul său nume de familie, Eminovici, chiar face parte din Neamul Luceferilor, după cum va fi demonstrat.

Primul strămoş atestat al poetului este Petrea Eminovici, din satul Călineştii lui Cuparencu, judeţul Suceava, născut, probabil, între 1732 şi 1736. Feciorul lui Petrea, Vasile Iminovici, s-a născut prin 1780 şi a murit la 20 februarie 1844. Era ţăran, ca şi părintele lui. Vasile a avut patru fete şi trei feciori. Cel mare, Gheorghe, tatăl lui Mihai Eminescu, s-a născut la 10 februarie 1812.

Numele Eminovici, cu varianta Iminovici, vine din limba dacilor, anume din MANI-VAZOS, atestat ca supranume

al Cavalerului Trac, adică al lui Apollon-Zalmoxis. MANI înseamnă „a duce; a duce cu sine; a purta“, de unde româna a moştenit *a mâna*. VAZOS se tălmăceşte prin „lumină; strălucire; curat; alb“ (cf. grec. phos „lumină“; germ. weiss „alb“). Aşadar, MANI-VAZOS înseamnă „Purtătorul de Lumină“, precum latinescu Lucifer şi românescul *Luceafăr*.

Cum se ştie, în graiul moldovenesc autentic, grupurile de sunete *ce, ci* se pronunta *she, shi*; deci, numele de familie al poetului se va fi pronunţa Eminovishi sau Iminovishi, mai aproape de MANIVAZOS; apoi, sub influenţa limbii literare, a devenit Eminovici, cu varianta Iminovici. Numele era pan-tracic, de vreme ce o celebră familie de macedo-români se numeşte Minovici.

Iniţiala E, cu varianta I, era, în tracă, articol hotărât, care a fost pus înainte de MANIVAZOS.

„Romanizarea“ numelui in Eminescu, acceptată şi de poet, nu exclude un sinonim dacic ca E-MANI-ESCO, unde ESCO înseamnă „lumină; foc; strălucire“ (cf. rom. iască; a usca; slav. iskra „scânteie“) şi este o variantă pentru OESCUS, atestat ca localitate în Moesia, pe malul Istrului, şi care astăzi se numeşte Iskar.

Dacă a existat şi un nume ca E-MANI-ESCO în Dacia, el s-ar tălmaci tot prin „Purtătorul de Lumină“ sau „Luceafărul“ (cf. rom. di-mineaţa; Minovici, pronunţat de aromâni Minovitzi). În sprijinul unui nume ca E-MANI-ESCO vine Minsk, din fostul spaţiu nord-tracic, astăzi capitala Republicii Belarus, menţionat prima oară în anul 1067 sub numele de Menesk.

Mitul dacic al soarelui în poemul postum eminescian *Memento mori*

prof. Gheorghe BUCUR

Lucrarea îşi propune să cerceteze unul dintre numeroasele mituri pe care le foloseşte „poetul nostru naţional”, Mihai Eminescu – **mitul** *soarelui* – concept fundamental întâlnit în toate civilizaţiile lumii.

Dintre cele aproximativ 150 de motive identificate de cercetători în opera poetului, alături de motive istorice, mitico-legendare, ale „elementelor“, animaliere, vegetale, acvatice ş.a., cele cosmice ocupă un loc important în imaginarul poetic de tip romantic: lună, stele, luceafăr, astru, noapte etc.

Motivul *soarelui* nu a fost luat în considerare de critica literară anterioară (G. Călinescu, N. Bomher ş.a.). Prima menţiune şi analiză a motivului o face cercetătorul Bucur Gheorghe în lucrarea „**Motivul soarelui în lirica antumă a lui Mihai Eminescu**“, în cadrul unui simpozion la Tulcea, la 150 de ani de la naşterea poetului şi publicat în 2001.

Cercetarea are ca obiectiv identificarea acestui motiv în celebrul poem postum *Memento mori*, precum şi explicarea şi analizarea semnificaţiilor lui.

Se foloseşte ca text suport al studiului varianta din „**Opere alese**“, vol. II, în îngrijirea lui Perpessicius, 1964.

Metoda de lucru folosită include, în esenţă, identificarea motivului în text, analiza cantitativă prin procedeul numeric, raportarea la alte creaţii, clasificarea pe tipuri a motivului şi valorificarea semnificaţiilor lui.

Mitul dacic al soarelui este prezent în text în mai multe ipostaze. Practic, el se concretizează în lexemul substantival *soare*, în diferite forme flexionare, găsit de 53 de ori. La acestea se mai adaugă şi forma adjectivală *solară* din „poarta solară“ şi verbul la gerunziu, *sorind*. Termenul este prezent direct cu 55 de întrebuinţări şi, dacă se adaugă sintagmele „*cerescul frate*“ şi „*poarta răsăririi*“, numărul total al întrebuinţărilor se ridică la 57.

Frecvenţa acestui motiv în cele 1302 versuri este, în medie, de o apariţie la 23 de versuri, iar raportat la numărul de strofe (217) este o întrebuinţare la aproximativ 4 strofe. De aici, se poate face observaţia că motivul are în poem o frecvenţă mare.

Situaţia capătă relevanţă deosebită dacă se face o paralelă cu poeziile antume, care, după Perpessicius, sunt în număr de 89 şi cuprind aproximativ 4000 de versuri, unde *motivul soarelui* apare în 15 texte cu 23 de întrebuinţări. Raportând numărul de 2,39 mai mare de apariţii la numărul de trei ori mai mic de versuri (1302), rezultă că frecvenţa acestui motiv în poem este de 7 (3x2,39=7,17) ori mai mare. Diferenţa este semnificativă. Prezenţa mare a motivului aici este justificată, mai întâi, de problematica poemului, de viziunea scriitorului, de raportarea la cosmic, dar şi de importanţa

specială pe care o are în economia textului.

În al doilea rând, trebuie luată în considerare şi semnificaţia pe care o dă Eminescu motivului, mai ales în amplul episod dacic, când se manifestă şi ca o concretizare a mitului solar la daci.

Excepţionala cunoaştere a mitologiei noastre şi a celor universale din perioada studiilor de la Viena, dar, mai ales, întâlnirea cu N. Densusianu (1866) i-au asigurat configurarea unei viziuni speciale privind mitul dacic al soarelui.

Sunt identificate două importante ipostaze ale motivului *soare*: prima, astru - element fundamental în sistemul nostru solar sau componentă în structura cosmică universală (în forma de singular sau de plural: sori= stele) şi a doua, ca astru personificat, fiinţă cosmică asistând şi, uneori, reacţionând la evenimentele terestre.

Se aduce în discuţie o nouă ipostază a motivului: aceea de fiinţă mitologică, de zeitate. În secvenţa esenţială dacică, importanţa motivului şi semnificaţia lui mitică sunt evidenţiate de frecvenţa mărită a întrebuinţării lexemului în comparaţie cu prezentările celorlalte cinci civilizaţii ale umanităţii. În episodul „Dochia şi raiul Daciei“ şi o parte din „Roma – Dacia“ el apare, în cele 462 de versuri (de la 391 la 832) şi 77 de strofe (de la 66 la 142), mai des, de 29 de ori din cele 57, însemnând o întrebuinţare la 15,93 versuri (nu la 23) sau la 2,65 de strofe şi nu la 4 strofe, cât este media în poem.

Atrage atenţia, ca motivaţie, mai întâi, viziunea lui Eminescu asupra acestui ţinut şi a civilizaţiei dacice iar, în al doilea rând, statutul pe care i-l acordă „astrului solar“. Deosebit de semnificativă este, aici, imaginea soarelui. Prezentarea acestuia ca fiinţă aparte, aflată într-un car tras de cai de foc („*arzători*“), nu este o figură de stil, ci este descrierea tipică pentru o fiinţă fantastică, având puteri supranaturale şi statut de zeitate.

Ţinutul raiului Daciei se află protejat de un munte uriaş: „Îndărătu-acelui munte, infinita întinsoare,/ E frumoasa-mpărăţie mândră a *sântului soare.*“ (II, p.138). Apare clar condiţia de personaj sacru, sfânt, evidenţiată de forma populară *sânt* din „sântul soare“. De asemenea, geografic, cadrul este miraculos. În strofa 118, Eminescu aduce o precizare de importanţă fundamentală: acest ţinut este **„raiul Daciei“ şi împărăţie a zeilor daci,** iar „Sufletele mari viteze ale eroilor Daciei…/ Vin prin *poarta răsăririi*, care-i **poarta de la rai**.“ (II, p.141)

Este mai mult decât evident că spaţiul are caracteristicile unui **topos sacru, mitic,** care coincide cu „raiul Daciei veche“. Soarele apare, în acest fel, stăpânul teritoriului sacru dacic, adică el însuşi este o *fiinţă sacră*, este, evident, o *zeitate*. Precizarea din ultimul vers al strofei (v. 708) subliniază ideea că „poarta de la rai“ este şi „poarta răsăririi“, adică poarta de **răsărire a** *soarelui*! Aşadar, *soarele* este stăpânul acestui ţinut, căci aici este si „cetatea soarelui“.

O problemă esenţială este aceea a relaţiei dintre soare, pe de o parte, şi Dacia, zeii daci, locuitorii ei, pe de alta. Un element de unicitate (şi de originalitate) este faptul că aştrii tutelari ai Terrei, soarele şi luna, participă la lupta dintre zei **de partea dacilor, de partea zeilor daci, împotriva zeilor Romei atacatoare.**

În momentele luptei, „**Sori şi lune repezite …ard albastrele armure ale zeilor romani**“. Aşadar, ca inamici ai zeilor romani şi, deci, ca prieteni ai zeilor dacici, sunt „*sori şi lune*“, sintagmă care trimite la perechea *soarele* şi *luna*, oaspeţi şi prieteni, prezenţi la petrecerea zeilor daci (strofa 104).

Mesajul poetului nostru este unul general, generos şi avertizator, la nivel planetar. Fiecare fiinţă sau „entitate“ ar trebui să fie conştientă de destinul implacabil „inimic“, precizat în ultimul vers al poemului: „căci gândirile-s fantome, când viaţa este vis“. De aici, si formula–concluzie cu caracter filosofico-practic, folosită drept titlu: MEMENTO MORI – *AMINTEŞTE-ŢI CĂ VEI MURI*.

Concluziile vizează atât poemul, cât şi personalitatea scriitorului.

Mitul dacic al soarelui este la M. Eminescu nu numai un motiv literar, ci un concept complex, caracterizator, pe care poetul îl integrează într-un sistem al spiritualităţii noastre mitice, aşa cum rezultă şi din poemul postum *Memento mori*.

Noutatea propusă aici de Eminescu este aceea că astrul apare ca un invitat la petrecerea zeilor dacici, ceea ce înseamnă că este şi el, ca şi sora lui luna, „zâna Daciei“, cel puţin o zeitate de rangul lor, dacă nu mai mare, cum este firesc. Autorul localizează „*cetatea soarelui*“, în care se intră pe „*poarta solară*“, în ţinutul dacic, în „raiul Daciei veche“.

Desprindem din poemul postum *Memento mori*, creaţie de tinereţe, redactat în perioada 1871–1872, când poetul avea 21–22 de ani, adâncul patriotism al lui Eminescu, care construia admirativ, în plan literar, o întreagă mitologie dacică. Prezenţa acestui motiv neromantic în poemul postum *Memento mori*, ca şi în lirica antumă, nu este întâmplătoare. El nu este numai un motiv clasic, ci este şi unul definitoriu pentru poet.

Mesajul lui Eminescu, al poetului Eminescu, al românului Eminescu, de fapt al **dacului Eminescu** este evident, generos, nobil şi înălţător.

Dacul cel mare al poeziei româneşti este un scriitor genial, profund, vizionar.

Influenţa creaţiei lui asupra literaturii române nu este una mecanică şi nici exterioară, ci este una de profunzime. A fost şi este o influenţă benefică, fertilizatoare şi modelatoare, căci ea a acţionat la nivelul esenţelor, structurii de profunzime a spiritualităţii noastre prin înălţimea morală a cugetării, prin adâncimea trăirii, prin excepţionala forţă de sugestie a limbajului poetic şi prin armonia inegalabilă a versului său.

Atât de mult uzitata formulă, „luceafărul poeziei românești“ este incompletă și insuficientă pentru că ea nu acoperă întreaga creație și personalitate a „poetului nostru național“ (G. Călinescu).

Creația lui a luminat și luminează cu razele ei de mai bine de 140 de ani spiritul creator național. **N. Iorga** avea perfectă dreptate când îl definea pe **Eminescu** drept „**expresia integrală a sufletului românesc“**.

În fond, poetul acționează ca o *prezență solară* în „matricea stilistică a spiritualității noastre“. Se enunță, în final, concluzia perenității lui Mihai Eminescu, *soarele poeziei românești*, *zeul tutelar al spiritualității noastre*.

Pe urmele Cauconilor

Liviu TELEOACĂ

Reflecții pe marginea eseului cu același titlu apărut în volumul ”Mărturiile Anamnezei” la Editura Paideia, București 2004, sub semnătura domnului academician Alexandru Surdu.

C***auconii,*** aflăm încă de la Homer, erau de origine tracă și trăiau pe râul Kaukon în Kaukonia, care cuprindea regiunea Elis și părți din Ahaia și Arkadia. Ei ar fi migrat din nordul Peninsulei Balcanice pe la anul 1600 î.Chr. Pe cei rămași în vatra originară, Ptolemeus (sec. II d.Chr.) îi va regăsi cu numele de ***cauconensis*** la nord de Dunăre printre triburile din Dacia, în Țara Bârsei și în împrejurimi, dar fără a trece de Carpații Răsăriteni.

Prin coroborarea informațiilor referitoare la teritoriul lor, ***dacii cauconi*** au trăit în sud-estul Transilvaniei cuprinzând nu numai Țara Bârsei, ci și o parte din actualul județ Harghita, spre izvoarele Oltului, ca și părți din județele Buzău și Mureș (pg. 17). Tot în această zonă Amianus Marcellinus a consemnat existența unui ținut numit *Caucaland,* iar mărturia unui soldat roman se referă la un munte *Caucas* pe lângă râul Olt.

Ca urmare a faptului că erau un vechi neam autohton atestat încă din antichitate, lingvistul german J.Grimm a avut posibilitatea să constate legătura dintre denumirile de ***cauci, cauconi*** și ***Caucaland*** pentru a le asocia acestora și denumirea de *Cogaion* cu conotația sa religioasă. Pe de altă parte, filologul german J.Wolff considera că și denumirea de ***Kockel*** cu variantele ***Kukel*** și ***Kukula*** utilizată și de sași pentru a desemna Târnavele ar proveni din anticul *coca* sau *cuca*, care înseamnă *munte*, cu mențiunea că cel mai important munte din zona Târnavelor se numește *Cogan,* cu variantele mai vechi *Cocan* sau *Chuchal,* denumire care arată că originea lor este, de fapt, hidronimul ***Kukula*** menținut și astăzi în uz de secui.

Cine nu își știe trecutul nu este vrednic nici de prezent

Toate aceste asocieri dintre toponime și etnonime puse de mult în evidență de savanții germani, conduc la concluzia că tribul dacic al ***cauconilor*** este același cu neamul ***sikuli***-lor, adică al ***secuilor*** care ocupă și astăzi același ținut și mai ales folosesc străvechea denumire de ***Kükülö.*** Numai în legătură cu acest hidronim ținutul lor a și purtat denumirea de ***Ciculia,*** iar locuitorii numele de ***ciculi,*** așa cum au consemnat călătorii străini, nume care s-a pronunțat și ***siculi,*** iar apoi ***secui***.

Viteji, aidoma cauconilor din Elis, ***sicului dacici*** și-au păstrat individualitatea nobleței de autohtoni, stăpâni pe ținuturilor lor, ceea ce a impus coroanei de la Buda recunoașterea demnității lor colective. Captați mai mult prin viclenie în sfera de interes a Coroanei de la Buda, ei au fost maghiarizați treptat prin mijloace din ce în ce mai dure. Deși maghiarizați în bună parte, ei nu sunt nici avari, nici gepizi, nici huni, nici pecenegi, așa cum mai cred unii istorici, tocmai fiindcă sunt autohtoni, sunt membrii unui foarte vechi neam dacic, singurii care au dat nume locurilor pe care trăiesc, seriile lor toponimice de vârstă neolitică fiind o altă mare dovadă a faptului că sunt b ă ș t i n a ș i.

Codrul – matricea stilistică a poporului daco-român în opera lui Eminescu

Maria CIORNEI

Eminescu, ca personalitate de excepție a spiritului românesc creator, cu adânci rădăcini în izvoarele populare, reprezintă culmea puterii de sinteză în expresie artistică, a concepției filosofice a neamului românesc, care se raportează la continuitatea acestuia peste milenii, la existența sa în Dacia Felix, în indistincțiune, unde codrul, ca matrice stilistică a poporului român devine metafizică. Codrul este o entitate cosmică ce înseamnă devenire perpetuă; el crește, există dincolo de stăpâni, de evenimente segmentate temporar, de individual.

Afinitățile lui cu lumea dacilor țin de datul său originar, pe linia sângelui, prin structura sa interioară, ca sensibilitate determinată de legăturile spirituale ale omul simplu, tradițional cu satul natal, definit ca univers închis, ca toate satele de atunci, în care fabulosul, devine element vital, acesta integrându-se firesc concepției despre viață și moarte, moștenită de la dacii străbuni, care au ca jaloane de susținere credința în nemurire; trecerea după moare în lumea fericită, a Zeului lor Suprem, Zalmoxe.

Codrul devine locul de lămurire a unui popor venit din indistincțiune, ancorat în aceasta.

Deşi titlul studiului pare restrictiv, argumentarea acestuia ne-a dus la vederea de sus a întregii opere eminesciene, care are ca nucleu esențial admirația pentru vremurile vechi, în care codrul are roluri diferite, ca spațiu de manifestare a dacilor în eternitate.

Codrul *nu este un fenomen*, este o *entitate fabuloasă*, cu rol aparent paradoxal.

Codrul *mărginitor,* în termini eminescieni, e o dimensiune ce conservă un spațiul arhaic, dar care întoarce permanent privirea spre în sus, în acord cu cosmosul. Ancestralul menține arhetipurile concretizate în personaje originare; zei (*Sarmis,Gemenii*), apariții mitice, zâna Dochia, ursitoarele, întruchipări ale umbrelor (Strigoii, Gemenii). În mod aparent paradoxal, codrul ca *mărginitor* al spațiului arhetipal, ca închidere, asigură veşnicia; ieşirea din indistincțiune, în prezent, devine istorie, temporalitate segmentată, ce duce la disoluție.

Pe de altă parte codrul *dezmărgineşte*, prin plonjarea în adâncimile interiorului, surprinzând mişcări sufleteşti induse de factori externi; exprimarea sinelui e legată instinctiv şi intuitiv de rădăcinile ancestrale ce implică liniște cosmică, originară, repaosul în spațiul absolut. (*Peste vârfuri, Mai am un singur dor*)

Dezmărginirea e dimensiunea sacră ce face legătura cu strămoşii, cu lumea pură a ideilor, cum spunea Camil Petrescu.

Ca *persoană fantastă prinsă în contururi fabuloase*, reeditează întâmplări cu personaje trăitoare în mitica Dacie ori în vremea domniilor legendare (*Memento mori, Muşatini şi codrul*).

Alte roluri ale codrului, ca matrice stilistică a poporului roman, în opera lui Eminescu, le vom prezenta într-o paralelă cu unele creații folclorice care surprind aceeaşi esență a existenței Daciei eterne, căreia Eminescu îi adaugă, sporindu-i valoarea, şi o dimensiune filosofică. Amintim de apropierea dintre viziunea ciobanului mioritic despre moarte, percepută cu înțelepciune, ca o nuntire în cadrul solemnității asigurate de codru cu elementele ei, cu natura; aceasta fiind proiectată în cosmos.

Poetul, ca şi ciobănaşul, nu manifestă neliniște; tragismul este anulat de identificare, ca substanță netrecătoare, cu astrele. (*Mai am un singur dor)*

Codrul protejat de cupola celestă, *spațiu sacru* devine *garantul înveşnicirii*, în care credeau şi strămoşii daci.

În creația lui Eminescu, codrul*, eden mitic, este o divinitate* cu atributele lui Eros, protector dar şi loc de manifestare a dorului şi a dragostei, ca şi în doinele populare. (*Povestea teiului)*

Decorul paradisiac predispune la meditație pe marginea iubirii absolute printr-o subtilă comparație cu codrul mereu. *(Lacul*)

Relația dintre *codru, ca spațiul devenirii eterne,* şi individul trecător, ține de aceleaşi atribute ale sale ca topos arhetipal, ce asigură ființarea ca popor, ca mulțime. (*Revedere*)

Codrul veşnic şi înveşnicitor, pentru Eminescu ca şi pentru poetul popular, este perceput ca o *funcțiune*; devine *împărat slăvit*, ca în accepțiunea lui V. Lovinescu. Este Regele Lumii. *(Revedere*)

Vom arăta nu în ultimul rând fascinația lui Eminescu pentru lumea arhaică și eternă a Daciei profunde, conturată în *codri de veci*, reconstituită în termeni mitici, unde colosalul, uriesescul, tainele, puterile magului inițiat sau ale lui Zalmocsis, sunt surprinse în opere ce trimit la aceste timpuri. (*Memento mori, Strigoii, Sarmis, Gemenii)* Ecouri ale acestora se regăsesc într-o mare parte și în folclorul de azi, cu rădăcini străvechi, ca dovadă a spiritualității de excepție, expresie a valorii și a străvechimii poporului daco-român.

Dezvoltarea temei a cuprins numeroase creații, care exprimă concepția filosofică a dacului, a românului, legat de nemurire și de Dumnezeul unic, de Zalmoxis, păstrător de datini și de mituri, cu trimiteri în adâncimile originare milenare, ale cărei rădăcini sunt vii, asigurând continuitatea unui neam legat de o Dacie profundă și eternă, intruzând substanța noastră spirituală, având ca matrice stilistică codrul de veci, entitate de scară cosmică, surprinsă de Eminescu în manifestările intensive ale puterilor creatoare; spațiul ce constituie certificatul nașterii și identității noastre, a obârșiei de certă noblețe, cu o existență spirituală demnă de universalitate.

Istoria văzută de Eminescu

Oana-Vasilica COANDĂ

1.Considerații generale

Deși Eminescu nu are o operă istorică constituită ca atare, a lăsat lumii creații de unde putem deduce că „Eminescu stăpânea cu desăvârșire cunoștința trecutului românesc și era perfect inițiat în istoria universală: nimeni din generația lui n-a avut în acest grad instinctul adevăratului înțeles al istoriei, la nimeni el nu s-a prefăcut, ca la dânsul, întru-un element permanent și determinant al întregii lui judecăți. Dacă cineva ar cerceta opera istorică, și nu numai, a marelui Eminescu, va constata cât înțelegea acest om, iar gânditorul politic va trebui să admire ce mare era puterea lui de a integra faptele mărunte și trecătoare ale vieții contemporane în maiestoasa curgere a faptelor istorice.“[5]

Asupra destinului nostru istoric Eminescu, mai mult ca oricine, s-a aplecat cu pasiune și pătrundere, spre a-l circumscrie și a-i descifra sensul. Două înțelesuri ale istoriei trebuie desprinse la Eminescu: unul larg, de destin al omenirii, desfășurat spațial și temporal, altul restrâns, de actualitate creatoare, de prezent, conținând toate virtualitățile și generând o istorie îndreptată spre viitor. Așa se face că opera sa cuprinde numeroase judecăți despre durata, rostul istoriei, rolul personalității și al maselor, „viața internă a istoriei“, ajungând până la o „istorie a istoriei“.

Crezând cu tărie în neamul dacic, Eminescu scria în „Românii Peninsulei Balcanice“ următoarele:

„Nu există un stat în Europa orientală, nu există o țară de la Adriatică până la Marea Neagră care să nu cuprindă bucăți din naționalitatea noastră. Începând de la ciobanii din Istria, de la morlacii din Bosnia și Herțegovina, găsim pas cu pas fragmentele acestei mari unități etnice în munții Albaniei, în Macedonia și Tesalia, în Pind ca în Balcani, în Serbia, în Bulgaria, în Grecia până dincolo de Nistru, până aproape de Odesa și de Kiev.“[6]

Trecutul l-a fascinat întotdeauna, cronicile și cântecele populare i-au servit, în spirit romantic, ca sursă de inspirație. Visul său era, o spune singur, să se “cufunde, ca un budist, în trecut, mai ales în trecutul atât de măreț în fapte și oameni”[7] spre a-i desluși urzeala, cauza, sensul. Conștient de responsabilitatea cuvântului scris, de rolul educativ, formativ al istoriei, pe linia marilor noștri cronicari, Eminescu durează între tărâmul publicisticii și limanul poeziei.

Din istoria națională Eminescu a fost preocupat cel mai mult de perioada geto-dacă și a încercat să pună bazele unei mitologii autohtone printr-o serie de poeme ca *Memento mori*, *Povestea magului călător în stele*, *Sarmis*, *Gemenii*, *Strigoii*, *Rugăciunea unui dac* etc. Eminescu chiar a conceput epopeea *Decebal* din care nu a realizat decât un fragment în care apare un cântăreț orb, un fel de Homer autohton. La Eminescu istoria se pierde în mituri iar miturile se revarsă în istorie. Mitul dacic ocupă în creația lui Mihai Eminescu un loc privilegiat. Istoria și spiritualitatea dacilor reprezintă pentru el un timp eroic, ce se deapănă într-un spațiu edenic aflat sub tutela zeului Zamolxe, egalul lui Odin cu care stă la masă. Sub pecetea dacismului, Eminescu exprimă cel mai bine panorama civilizațiilor care, în succesiunea lor pe firmamentul istoriei, evocă poetului motivul „deșertăciunii deșertăciunilor“.

Singurul lucru pe care-l consideră peren este moștenirea dacică pe care o extinde până în vremea „descălecatelor“ și

5 Mihai Eminescu „Publicistică. Referiri istorice și istoriografice“. Chișinău, Cartea Moldovenească, 1990 (citatul aparține lui Nicolae Iorga, 1934 și apare pe prima pagină a cărții de mai sus)

6 Mihai Eminescu, „ Românii din afara granițelor țării și unitateas spirituală națională“ , ediție îngrijită de D.Vatamaniuc, Editura „Saeculum I.O.“ , București, 2000, pg. 17

7 Zub Alexandru „Eminescu. Glose istorico-culturale“, Chișinău, Editura Enciclopedică „Gheorghe Asachi“, 1994, p.52

mai departe, desluşind-o în legendele populare, aşa cum a învăţat de la Nicolae Densuşianu, cu care s-a cunoscut la Sibiu.

Zoe Dumitrescu-Buşulenga spunea că pentru a realiza un raport cu poporul său, un artist trebuie să îndeplinească unele condiţii speciale. Cea dintâi dintre condiţii constă în „convergenţa timpului de inteligenţă şi cultură al artistului cu cel al poporului căruia îi aparţine, în adecvarea lui la totalitatea aspiraţiilor şi răspunsurilor aceluia la întrebările unei istorii, în intuirea comună a unei misiuni specifice a poporului respectiv în concertul universal."

Lucrarea de faţă face o succintă incursiune în peisajul operei istorice eminesciene.

Societatea românească în viziunea publicistică eminesciană Activitatea jurnalistică a lui Mihai Eminescu

Conf. Univ. Dr. Elena Tereza DANCIU

Când societatea contemporană nu te reprezintă, încerci să cauţi în trecut epoca de aur a conştiinţei neamului tău. Este o stare de spirit pe care unii dintre noi o trăim în prezent când, revoltaţi de ceea ce se întâmplă în jurul nostru, îl invocăm pe Vlad Ţepeş, aşa cum o făcea şi Mihai Eminescu acum aproximativ un secol. Probabil că realitatea socio-politică din acea perioadă nu era cu mult diferită de cea de astăzi, deşi, privind în urmă, secolul al XIX-lea este secolul marilor transformări care au deschis calea României moderne. Mihai Eminescu se năştea în plină perioadă revoluţionară, la cei 9 ani ai săi având loc Unirea Principatelor şi, când românii luptau pentru cucerirea independenţei, se afla la Bucureşti, ca redactor la ziarul *Timpul*. Cu toate acestea, a simţit probabil acelaşi gust amar al convertirii acestor realizări într-un instrument menit să slujească interesele personale ale unei false elite sub masca interesului naţional. Indiferenţa, ignoranţa, corupţia, lăcomia, lipsa de solidaritate şi de conştiinţă colectivă, delăsarea au fost şi au rămas tarele societăţii româneşti şi ne întrebăm în care veac şi sub care influenţă le-am dobândit. Citind astăzi ceea ce Eminescu scria în articolele sale în veacul trecut, avem impresia că timpul s-a oprit în loc şi că, în ciuda atâtor evenimente istorice pe care le-am lăsat în urmă, nimic nu s-a schimbat. Constatăm, astfel, cu surpriză, că Mihai Eminescu rămâne mereu contemporan, nu numai prin poezie, ci şi prin publicistica sa.

Despre activitatea lui jurnalistică s-a studiat puţin în şcoală, şi înainte de 1989, şi cu atât mai puţin după 1989, iar articolele sale au văzut lumina tiparului într-o lucrare de sinteză după eforturi îndelungate. Dacă poezia sa nu mai sensibilizează societatea noastră contemporană, cantonată într-o lume materială, munca lui de gazetar, cu atât mai puţin. Într-o societate informatizată, filtrul informaţiei s-a oprit la foi subţiri de ziar şi ne-am pierdut reperele. Trăim într-o societate globalizată în care influenţele străine nu ne mai lasă să descoperim ceea ce ne aparţine şi ce este valoros în istoria şi cultura noastră. Este o realitate pe care, în mod paradoxal, o trăia şi o exprima în articolele sale şi poetul nostru naţional.

Activitatea de jurnalist a lui Eminescu, mai ales în perioada colaborării la ziarul *Timpul*, a fost rodnică. Judecând după natura discursului publicistic, putem împărţi în trei etape colaborările sale în presă[8].

Cât de nemiloasă şi cât de indiferentă poate să fie societatea încât sub povara ei să te simţi vlăguit până la epuizare şi unde sunt beneficiile democraţiei, dacă nu este capabilă nici măcar valorile să şi le întreţină?!

„Începeau în curând căldurile verii – scria George Călinescu în cartea sa dedicată vieţii poetului – când lumea, în frunte cu patronii conservatori, fugea din Bucureşti, iar poetul rămânea singur să asude asupra mormanelor de corecturi şi să-şi alcătuiască informaţiile pentru gazetă până târziu în noapte. Spiritul obosit şi blazat al lui Eminescu, învrăjbit de un sânge veninos şi ţinut pe loc de o vârtoşie trupească înnăscută, mai luptă câtva vreme împotriva destinelor, apoi răul se dezlănţui, şi coardele maestrului plezniră"[9].

8 Al. Oprea, *În căutarea lui Eminescu- Gazetarul,* Ed. Minerva, Bucureşti, pag. 16;

9 G. Călinescu, *Viaţa lui Mihai Eminescu,* Editura pentru literatură, Bucureşti, 1966, pag. 281.

La Rovine în câmpii

Text de Ioan DRĂGUŞIN

Într-un an fierbinte pentru România, 1878, se terminase Războiul de Independenţă şi avea loc Congresul de Pace de la Berlin. Poetul şi publicistul Mihai Eminescu era conectat cu toată fiinţa la evenimente. Căutând un punct de sprijin în trecutul măreţ al neamului, citind lucrările istorice apărute în limba germană şi scormonind ”în colb de cronici”, ajunge la marea victorie a românilor de la Rovine, în înfruntarea lui Mircea cel Bătrân cu Imperiul Otoman al lui Baiazid, aflat în expansiune.

Eminescu va crea în prima parte a ”Scrisorii III” numai o capodoperă literară, ci şi un adevărat monument al istoriografiei româneşti.

Aşa cum arăta Dan Zamfirescu, “poetul concentrează întreaga experienţă a neamului său, identifică permanenţele condiţiei sale istorice şi defineşte arta politică ce i-a asigurat dăinuirea. Mircea cel Mare devine, sub pana eminesciană, purtătorul de cuvânt al unei naţii întregi, simbolul măreţiei sale în istoria universală, mit şi, totodată, contemporan perpetuu. Eminescu a devenit cel mai profund şi cel mai aproape de adevăr dintre istoricii care au scris despre Mircea Voievod. Nimeni, niciodată, nu l-a mai egalat şi nu-l va mai egala”.

Despre vocaţia de istoric avem cea mai autorizată mărturie, cea a lui Nicolae Iorga: “Eminescu stăpânea cu desăvârşire cunoştinţa trecutului românesc şi era perfect iniţiat în istoria universală, nimeni din generaţia lui n-a avut în acest grad instinctul adevăratului înţeles al istoriei, la nimeni el nu s-a prefăcut ca la dansul, într-un element permanent şi determinant al întregii lui judecăţi. E uimit cineva astăzi (în 1934 n.a.), după adăugirea unui imens material de informaţie şi atâtor sforţări ale criticii, când constată cât ştia, cât înţelegea acest om, şi gânditorul politic trebuie să admire ce mare era puterea lui de a integra faptele mărunte şi trecătoare ale vieţii politice contemporane în maiestuoasa curgere a dezvoltărilor istorice.”

Eminescu şi fizica. Ştiinţele exacte, temei al gândirii şi operei lui Mihai Eminescu

Prof. Ioan Vasile CÂMPAN

În calitate de profesor de fizică la Liceul din Predeal, până nu de mult, trăiam şi eu, ca alte milioane de cititori, cu percepţia că Mihai Eminescu a fost un poet romantic pletos şi boem, gata să respingă orice rigoare şi cu atât mai puţin dispus să se consacre aprofundării ştiinţelor exacte. Şi totuşi precizia cu care am găsit că au fost transpuse în poezii desăvârşite conceptele ştiinţelor, concepte pe care elevii mei şi le însuşesc şi acum cu destulă trudă, m-au determinat să-i cercetez manuscrisele mânat de intuiţia specifică oricărui dascăl care ştie că în intimitatea ştiinţelor exacte nu se poate ajunge decât prin printr-un efort sistematic.

Am găsit în acest fel filonul ştiinţelor exacte care a structurat întreaga gândire eminesciană, peste care s-a trecut chiar cu maliţiozitate, aşa cum a făcut şi G. Călinescu atunci când, fără să-i fi consultat pe specialiştii din domeniu, a calificat calculele din caietele eminesciene ca atinse de aripa diletantismului, ca să vorbim blând. Firesc ar fi fost să se înţeleagă de mult că pentru a scrie:

„La steaua care-a răsărit e-o cale atât de lungă
Că mii de ani i-a trebuit luminii să ne-ajungă”

Eminescu trebuia să fi ştiut foarte bine astrofizica, la care nu se ajunge decât prin geofizică, fizică, matematică şi multe altele. Pentru a stăpâni la nivelul emoţiei poetice un asemenea concept, trebuie să te consacri cu entuziasm întregului sistem al ştiinţei din care face parte conceptul. Pentru amploarea preocupărilor ştiinţifice ale lui Mihai Eminescu

este definitoriu faptul că lumea fizicii ocupă în manuscrisele sale mai multe pagini decât poezia, ceea ce a reprezentat încă un motiv pentru care m-am străduit să public în anul 2007 volumul intitulat „EMINESCU, MAGUL CĂLĂTOR”.

Atunci când fizica era încă foarte departe de a fi devenit o modă, Eminescu îi ia apărarea cu autoritatea celui care a cuprins-o în întregime, aşa cum face în manuscrisul 2306, unde arată că „*…nu are fizica nevoie de a i se arăta evidenta importanță, nici frică de vreun caraghioz care ar voi s-o nege*…”. În numele aceleiaşi competenţe tehnico-ştiinţifice, poartă corespondenţa cu Veronica Micle căreia Mihai Eminescu îi scrie că preocupările sale sunt (în ordine) „*ştiinţifice şi literare*”. Ştiinţa, literatura, dar şi publicistica sunt domeniile pe care Mihai Eminescu le-a abordat cu generalitatea-i de necontestat.

Noi ştim cu toţii că fizica nu o înveţi singur, peste noapte. Şi totuşi, parcă dintr-o dată, Eminescu însemnează, traduce, calculează, desenează schiţe tehnologice, emite note de filosofia ştiinţei. Multe dintre texte cuprind termeni de pionierat pentru lexicul ştiinţific românesc.

Aşa după cum am arătat şi în volumul publicat în anul 2007, capitolele fizicii abordate de el exced binişor programa actuală a liceului şi se pot strămuta chiar în cea a învăţământului ştiinţific superior. În manuscrisele sale sunt citate frecvent numele lui Galilei, Laplace, Newton, Watt, Helmholtz, Mayer, Bernoulli, Pitagora, Aristotel şi mulţi alţii.

Trebuie reţinut ca emblematic faptul că studentul Eminescu foloseşte termenul de ***cuantă*** cu 30 de ani înainte de a apărea teoria cuantică a lui Max Plack. În manuscrisul 2267 din anul 1870, Eminescu consemnează: „Electricitatea? Este acelaşi cuant de putere, care c-o repejune incalculabilă se preface într-un cuant egal în celălalt loc, fără a avea necesitate de-un substrat material suficient şi proporţional pentru a se comunica. Curios lucru !”

Nu mai puţin surprinzător este faptul greu de explicat că în acelaşi ms. 2267 Eminescu face uz de produsul mxc^2 cam cu trei decenii înaintea lui Albert Einstein folosind acelaşi simbol „c-mic” pentru „repejunea finală”.

Prin anul 1911, fizicianul E. Rutherford şi echipa sa au propus celebrul model planetar al atomului, în urma unor experimente ingenioase, care le-a adus premiul Nobel. Acestui model i-a fost ataşată şi cuantificarea de către savantul N. Bohr, el însuşi un prestigios teoretician. Rog cercetaţi manualele actuale de fizică. Dar, cu vreo 40 de ani mai înainte, Eminescu putea concentra pe ms. 2257 un asemenea text modelator al dumnezeirii: „În mijlocul Soarelui e un atom împrejurul căruia s-a cristalizat corpul Soarelui; - acel atom prin poziţiunea sa e inima sistemei noastre planetare – se înţelege că şi altul i-ar putea ţine locul când n-ar fi tocmai el acela, el e însemnat nu prin sine, ci prin poziţiunea pe care o ocupa. [...] Astfel, Dumnezeu e în lume ceea ce sufletul atomistic e în om”. Ceea ce Eminescu numeşte aici „atom” noi azi numim „nucleu”, adică sâmburele atomului.

Am găsit în manuscrisele lui Mihai Eminescu nu numai cuceririle fizicii din vremea sa, dar şi anticipări confirmate ulterior de ştiinţă. De aici si consistenţa de excepţie a poeziilor sale care nu sunt simple jocuri de cuvinte ale unui romantic întârziat, ci diamante şlefuite cu precizie ştiinţifică de harul unui geniu universal.

Pe baza dovezilor existente în manuscrisele sale, dar şi ca un reproş pe care îl adresez condeielor chemate şi retribuite pentru a pune în lumină întreaga operă a lui Mihai Eminescu, îmi permit să afirm că:

1. Eminescu a fost nu doar un mare poet, ci şi un mare cunoscător şi gânditor pe coordonatele ştiinţelor exacte. Această cunoaştere temeinică a ştiinţelor timpului său este, de fapt, suportul operei sale literare.

2. Ca bun cunoscător al ştiinţelor timpului său, Mihai Eminescu a fost şi un precursor în domeniul limbajului ştiinţific românesc.

3. Genialitatea sa i-a permis să valorifice informaţia ştiinţifică a timpului său şi sub forma unor anticipări confirmate de progresele ulterioare ale unor ştiinţe.

Închei cu convingerea că genialitatea ştiinţifică şi poetică a lui Mihai Eminescu este semnul resurselor neamului din care provine, aşa cum tot pe vremea sa a mai fost şi marele inventator Nicolae Tesla pentru ale cărui descoperiri omologate în domeniul electrotehnicii există în Sistemul Internaţional o unitate de măsură care îi poartă numele pentru totdeauna. Contemporan cu ei şi pe măsura lor a fost şi marele Nicolae Densuşianu, care a pornit la drum în munca de cercetare a trecutului neamului românesc promovând clasele gimnaziale ca şef de promoţie cu calificativul „forte multiumitoria” la toate materiile, inclusiv la matematică, fizică, geografie etc.

Mitologie getică

Prof. univ. dr. ing. Nicolae P. LEONĂCHESCU

Pe măsură ce avansează cercetările moderne în domeniul istoriei vechilor civilizații europene, în aceeași măsură se conturează concluzia că geții sunt strămoșii românilor.

Investigațiile arheologice, etnologice și lingvistice scot la iveală dovezi în sprijinul acestei idei. Putem cita numeroase lucrări științifice - spre a ilustra dezbaterile - dar ne rezumăm la trei exemple:

1) Studiile făcute de Marija Gimbutas de la Universitatea Californiei din Los Angeles în privința neoliticului european;

2) Sondajele geofizice de pe conturul Mării Negre făcute de William B.F. Ryan și Walter C. Pitman;

3) „Dicționarul etimologic al limbii române, pe baza cercetărilor de indo-europenistică", elaborat de Mihai Vinereanu (circa 5.000 de cuvinte de bază din fondul autohton).

La nivelul satului românesc, găsim și astăzi elemente din mitologia geților, ca o puternică dovadă a vechimii și autohtonicității poporului român. O asemenea dovadă vom prezenta în cele ce urmează.

Este vorba de un document din 12 iulie 1801 care se referă la practicile locuitorilor din Stroești-Argeș cu privire la îndepărtarea vârcolacilor care, chipurile, au apărut în urma unor decese. După tradiția locală, certificarea apariției lor se face în două etape:

1) mor, în continuare, persoane din anturajul celui bănuit că s-a transformat în vârcolac și care „își ia rudele cu el".

2) atunci când dezgroapă mortul, îl găsesc în coșciug întors cu fața în jos și/sau neputrezit.

În fond, este vorba de o epidemie (ciumă, holeră etc.) în primul caz, când mor cei contaminați, în mod curent rudele mortului, și de o moarte aparentă, în al doilea caz.

Documentul evidențiază trei substraturi mitice în mentalul stroeștenilor; trei forme de alungare a vârcolacului datând din trei epoci diferite. În primul rând, se folosea rețeta bisericii creștine: se citeau molitve și se turna o sfeștanie – apă sfințită – peste cadavrul celui scos din mormânt. Dacă rudele mureau în continuare, localnicii apelau la o soluție tradițională mai veche, de tip roman, care consta în sfărâmarea trupului mortului. Ultima formă de luptă contra vârcolacului care „continua să-și ia rudele" era tipic getică: se ardea cadavrul în foc și cenușa se arunca pe o apă curgătoare.

Dar să lăsăm documentul să vorbească singur, menționând că este o reclamație a episcopului de Argeș, Iosif, către domnitor, prin care îi cere să intervină spre a nu se trece la etapa a treia a ritualului, cu rugămintea de a pedepsi vinovații.

Apostolul Andrei şi regii dacilor

Neculai HARLEA

„Trece-mă și Dunărea, ca să afle și Dacia că s-a născut Mesia" ...

Într-una din legendele dobrogene despre Sfântul Andrei sunt pomeniți regii daci sub conducerea cărora s-a petrecut marele eveniment al venirii Apostolului în Dacia.

Dregătorul Dura și prințul Cutusone „cel viteaz".

În anii 20, (Jean) Dinu – avocat strângea legende despre Sfântul Andrei în satul Ion Corvin, în apropierea căruia se află peștera în care se spune că a propovăduit Apostolul. „Ci s-a oprit măritul Andreiu în plaiul dregătorilor Cutusone și Dura" - spune povestea din satul Ion Corvin și din zona pădurii cu peștera sfințitoare care a fost schit de odihnă sfântului călător și loc de închinare pentru el și pentru sfinții care au fost cu el în călătorie de propovăduire. (Cartea lui Dumitru Manolache – Andrei, apostolul lupilor).

Analiza vio-informațională arată că au fost în total 120 de sfinți.

Mulțimea de trudnici daci, geți (goți), alani, greci și romani de pe tot plaiul au alergat la sfântul Apostol, iar acesta îi învăța și-i boteza în apele celor 9 izvoare sfințitoare și tămăduitoare de lângă schitul său sfânt, izvoare ce se văd și astăzi. (Analiza vio-informațională arată că pe aceste meleaguri s-au vindecat și sfințit peste 11.262 de bolnavi). Cine erau acești dregători, Dura și Cutusone, și care erau plaiurile lor? Din mai multe surse străvechi reiese că Apostolul Andrei primise

spre evanghelizare, prin tragere la sorți, Schiția, Tracia și regiunile care se întind până la Dunăre, mai precis „Goția" despre care Jordanes spune că era Geția și regiunile de răsărit ale Daciei Carpatice, mult dincolo de Nistru, reprezentând deplinătatea ținuturilor dacice. Aici existau numeroase nuclee de preoți ale vechiului cult al lui Zalmoxis (posibil a fi Mithra), religie care avea multe în comun cu noua credință creștină. Trecuse un veac de la vremurile de glorie ale vestitului rege Burebista și începea să se simtă amenințarea teribilă a Imperiului Roman. Cum Apostolul Andrei a murit în anul 60, după ce propovăduise creștinismul pe pământurile dacilor între anii 31 – 51 , când pe tron era cel de al 123-lea rege al dacilor. (VD-AS). Niciun autor antic, ci doar un singur izvor, cel al faptelor reale, ne spune că pe tronul Daciei se afla un rege . Un istoric grec ne arată că în perioada care cuprinde anul 87 bătrânul rege Dura – al 124-lea rege îi va ceda tronul tânărului Decebal. Se pare că este vorba de același rege Dura din legendele Dobrogei. Fără îndoială, Duras era foarte bătrân și era rege în perioada Apostolului Andrei cu 27-37 de ani mai înainte. În unele izvoare se arată că sfântul Andrei a ajuns în jurul anilor 37-38 și la Sarmisegetuza. El se stabilise în Dacia mică (Dobrogea). Evenimentul venirii Apostolului Andrei a avut ecouri puternice în toate ținuturile din jur, de la mare până la munte. Iată deci o confirmare clară și exactă că Duras a fost contemporan cu Sfântul Andrei. Este vorba și de textul uneia din tăblițele de la Sinaia în care numele regelui Duras apare alături de cel al lui Fonteius Agrippa, guvernator roman al provinciei Moesia.

Cotizo a domnit până dincolo de Banatul actual, după cum confirmă scrierile latinești vechi. Alți prinți cu numele de Cotizo au domnit în Tracia. Cu siguranță, în Dobrogea exista la acea vreme un dregător cu acest nume, iar în munți un rege mare, puternic pe nume Dura. E admirabil că tradiția populară a reținut numele Cutusone, iar nu Cotizo, cum îl pronunțau grecii și romanii. Și în acest caz, una din plăcuțele de la Sinaia cinfirmă că: „într-una dintre cetățile dacilor dobrogeni" domnea un prinț numit Cutuzonio.

Analiza vio-informațională arată că acest cuvânt are o vechime de cel puțin 11.261 de ani.

Eminescu şi salvarea poporului român

Miruna LEPUŞ
Copyright Manager şi traducător, Editura Vremea

Cel ce visa o „Dacie Mare" a fost mai mult decât poetul veşnic îndrăgostit prezentat de manualele şcolare, mai mult decât un pasionat de filosofia pesimistă sau orientală, cum ne e adesea prezentat. A fost jurnalist, economist, fin cunoscător al situației politice, economice şi culturale din a doua parte a secolului al XIX-lea şi nu numai. Şi toate aceste cunoştinţe le-a integrat luptei sale pentru salvarea poporului român. Iar salvarea poporului trebuia întreprinsă pe mai multe planuri – politic, economic, cultural.

În plan politic, ataşarea Transilvaniei, Bucovinei şi Basarabiei la „ţară" a fost un ideal pentru care Eminescu a luptat de-a lungul întregii vieți – articolele din "Timpul" şi implicarea în activitatea Societății Carpații – lucru ce avea însă să contribuie la moartea sa. În plan economic, se cerea o revenire a bogățiilor țării la proprietarii de drept, adică românii, prin descotorosirea de pătura suprapusă şi de politicienii care o încurajau. În plan cultural, Eminescu a promovat cunoaşterea istoriei şi a folclorului autentic românesc ca mijloc de a rezista influențelor apusene.

Aceste deziderate vor fi dezvoltate pornind de la ideile expuse de Eminescu în articolele apărute în ziarul **Timpul**. Citate ce vorbesc de la sine vor întări afirmațiile.

Necunoaşterea operei politice a lui Eminescu de către marea majoritate a populației, în condițiile în care el e „poetul nostru național", ridică unele semne de întrebare în privința celor care decid ce trebuie să ştim şi ce nu – care e scopul ținerii în întuneric? Diminuarea numărului de locuitori ai României care mai sunt „români" . Majoritatea sunt doar „buni români", ceea ce, aşa cum spunea Nae Ionescu, înseamnă mult mai puțin.

Câteva considerații privind limba şi stilul artistic al lui Eminescu

Prof. Georgeta PÂSLARU
Fundația Sf. Apostol Andrei – Filiala Buzău

Fără să se fi închegat într-o concepție unitară, reflexiile lui Eminescu despre arta şi condiția artistică poetică nu sunt întâmplătoare. Semnificative pentru viziunea pe care o are poezia, arta în general, sunt preocuparea sa pentru fondul problemelor, munca de perfecționare a expresiei, problemele de metrică, de tehnică propriu-zisă, probleme rezolvate tacit fără a le teoretiza. Acestea au fost considerate ca făcând parte din laboratorul său de creație, în timp ce creația căpăta un caracter mai general; este concepția poetului modern care nu vede în artă un divertisment, ci un act omenesc spiritual grav care implică responsabilități din cele mai serioase.

Chiar de la 20 de ani, poetul vedea în artă „podoaba cea mai înaltă a unui popor", cugetare dezvoltată magistral în toată opera sa.

„Cugetarea sacră", cum este definită poezia în penultima strofă din *Epigonii*, este precedată de o idee din manuscris din aceeaşi epocă: „adevărat că poezia nu are să descifreze, ci are să încifreze în imagini sensibile care sunt haina ideilor. Altfel, ele sunt culori amestecate fără înțeles".

În evoluția artei eminesciene, a formării stilului său poetic, se pot deosebi trei etape distincte, fiecare aducând într-o altă manieră măiestria sa, inegalabilul său talent:

1.Etapa începuturilor – 1866-1870;

2.Etapa formării – 1870-1879;

3.Etapa desăvârşirii – 1879-1883.

Chiar din prima perioadă, procesul de formare al poetului se desăvârşeşte treptat atât în conținut cât şi în expresie. Garabet Ibrăileanu şi George Călinescu afirmau că „Eminescu are o apariție inexplicabilă în literatura noastră", dar influențată de literatura paşoptistă, prin:

- influențe tematice;
- legătura cu trecutul (*Epigonii*);
- prezența sentimentelor de dragoste de patrie şi a sentimentului civic (*Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie*, *La Bucovina*, *Din străinătate*);
- înfierarea tinerimii cosmopolite (*Junii corupți*, *Ai noştri tineri);*
- cântarea naturii şi a iubirii (*De-aş avea*, *Frumoasă-i*, *La o artistă*);
- preocuparea pentru folclor şi pentru limba populară românească.

Se simte atras de timpuriu de Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu, Dimitrie Bolintineanu, Heliade Rădulescu şi de poeții romantici Cuteanu, Depărăteanu, Sihleanu – lucru care se reflectă prin apropierea de motive şi de mijloace artistice.

De pildă, în poezia *De-aş avea* găsim acelaşi tipar folcloric ca şi la Vasile Alecsandri:

– la Vasile Alecsandri:

„De-aş avea o mândrulică
Cu ochişori de porumbică
Şi cu suflet de voinică"

– la Eminescu:

„De-aş avea o mândruliță
Cu chip alb de copiliță
Copiliță blândişoară
Ca o zi de primăvară".

O dată cu apariția în 1970 a poeziei *Venere şi Madonă*, se pare că stilul poetic eminescian era deja format.

În *Venere şi Madonă*, *Lacul*, *Dorința*, *Departe sunt de tine*, Eminescu ridică la cel mai înalt nivel al creației poetice „expresia concretă a simțirii" – ceea ce cerea el de la o limbă literară care să se bazeze pe limba vie a poporului.

Pe măsura desăvârşirii limbii şi expresiei, Eminescu incorporează forme de limbă care nu erau, până la el, în limbajul poetic.

Aceasta perioadă matură se caracterizează prin concentrare sintactică, prin evitarea unor elemente care se constituie în raritățiлexicale, dar care nu s-au integrat în atmosfera poemului.

În multe poezii Eminescu păstrează aproape neatinsă, nealterată tema de bază de la care a pornit; alteori motivul popular este transfigurat, împodobit cu sensuri noi sau, contopind mai multe motive şi elemente folclorice din opere diferite, le topeşte într-o creaţie nouă, originală, mult superioară modelelor de la care a plecat.

Despre valoarea limbii şi a vieţii poporului ca temelie a literaturii culte, Eminescu spunea: „o adevărată literatură care să ne placă nouă şi să fie originală pentru alţii nu se poate întemeia decât pe graiul viu al poporului nostru, pe tradiţiile, obiceiurile şi istoria lui, pe geniul lui".

Mihai Eminescu – Un geniu etern

– studiu critic –

Dan NECULA

Dacă ar fi să închidem în câteva cuvinte opera marelui geniu am consemna faptul că reprezintă cea mai desăvârşită expresie a sufletului transpusă în cuvinte. Nimeni nu a reuşit vreodată să exprime frumosul dar precum marele Plotin: „frumosul este ceea ce se vede şi se simte"; aşa şi noi vedem în Eminescu un frumos pe care nu mulţi îl pot vedea şi îl pot înţelege.

A apărut în această viaţă ca o minune de la Dumnezeu în zorii zilei de 15 ianuarie 1850; mai târziu, întreaga suflare îl va cunoaşte drept „Luceafărul poeziei româneşti". Chiar dacă a trăit prea puţin timp printre noi, opera lui colosală a lăsat şi va lăsa amprenta cât va dăinui această lume. Este cel ce a introdus adevărata poezie românească, adevărata artă a scrisului în catrene, este acea complexiune puternică a limbii renăscute sub condeiul maestrului, acea frumuseţe a gândurilor de adâncime şi sinceritate a simţirii lui, acea croială nouă care pentru cei slabi şi fără chemare în oastea condeiului este o armură greu de purtat.

Sigur este un lucru: Mihai, depăşindu-şi vârsta, era un om matur încă de la vârsta de 15 ani, cunoscător al cărţilor fundamentale ale culturii şi literaturii europene, dedat cu greul vieţii cu care se confruntă, dar capabil, prin vastitatea cunoştinţelor, să susţină vaste convorbiri culturale.

Ce a fost şi ce a devenit Eminescu sunt rezultatul geniului său înnăscut care era prea puternic în a apropia fiinţa. Dacă ar fi fost crescut în Franţa sau în Germania, dacă ar fi moştenit sau ar fi agonisit mai multă sau mai puţină avere, dacă ar fi fost aşezat în ierarhia statului la o poziţie mai înaltă, dacă ar fi întâlnit în viaţa lui sentimentală orice alte figuri omeneşti, Eminescu ar fi rămas acelaşi geniu unic.

Îl ştim mulţi pe Eminescu ca fiind un om care trăia mai mult cu sufletul decât cu trupul. Dacă îi citeşti poeziile şi cele ce s-au scris despre el, mulţi şi-l pot închipui un visător pierdut în lumea plăsmuirilor sale, un fel de rătăcitor răzleţ. Adevărul e că el era un om care trăia mai mult pentru alţii decât pentru sine însuşi. Una din marile mulţumiri ale vieţii lui era să stea de vorbă, să-şi dea pe faţă gândurile şi să ispitească pe alţii. Era o mulţumire sufletească nu numai pentru el, ci şi pentru aceia cu care stătea de vorbă.

Eminescu este un om al timpului modern, cultura lui fiind la nivelul culturii europene de astăzi. Cu neobosita lui stăruinţă de a citi, de a studia, de a cunoaşte, el îşi înzestra fără preget memoria cu literatură antică şi modernă. Cunoscător al filosofiei, în special a lui Platon, Kant şi Schopenhauer, şi nu mai puţin al credinţelor religioase, el află în comoara ideilor astfel culese materialul concret de unde să-şi formeze înalta abstracţiune care în poeziile lui ne deschide uşa orizontului fără margini al gândirii omeneşti.

În momentul de faţă, Eminescu domneşte peste literatura noastră. Oricine are o inspiraţie poetică, oricine vrea să potrivească două rime, simte înrâurirea predominatoare a lui Eminescu. Cu Eminescu, poezia noastră intră într-o eră nouă. Niciodată un suveran n-a stăpânit aşa de bine poporul lui, niciodată un căpitan n-a fost atât de ascultat de trupele sale, precum stăpâneşte Eminescu literatura română. El este un mare poet; dar el nu este numai un poet, el este şi prozator distins.

Cuprinsul poeziilor lui Eminescu nu ar fi avut atâta putere de a lucra asupra altora dacă nu ar fi aflat forma frumoasă sub care să se prezinte, fiindcă tocmai această formă este partea cea mai sugestivă în opera lui.

Acesta a fost, este şi va rămâne Eminescu, aceasta este şi va rămâne opera lui. Pe cât se poate omeneşte prevedea, literatura poetică română va dăinui sub auspiciile genului său creator. Eminescu este punctul de plecare pentru dezvoltarea viitoare a veşmântului cugetării româneşti.

Eminescu şi dacii

Iuliana PĂUN, elevă
Colegiul Bogdan Petriceicu Hasdeu, Buzău
Fundația Sfântul Apostol Andrei – filiala Buzău

Lumea noastră se dezvoltă cu repeziciune, vechile căruțe s-au transformat de-a lungul timpului în automobile cu aburi iar acestea au devenit apoi mașini din ce în ce mai performante. Toate lucrurile evoluează și se transformă în unele noi, mai bune sau mai puțin folositoare.

Și ca să nu repetăm greșelile trecutului, trebuie să ne cunoaștem istoria.

„Lui Eminescu i se cuvin toate lacrimile noastre“, așa cum spunea Tudor Arghezi. Mihai Eminescu, „sfântul preacurat al ghiersului românesc“ (Tudor Arghezi), este poetul nostru național exprimând și întruchipând în opera sa genială, într-o sinteză de mare profunzime, trăsăturile poporului român. ***El este cel mai mare poet din literatura noastră și ultimul mare poet romantic din literatura universală***.

Numele său stă alături de marii romantici: Hugo, Lamartine, Musset, Vigny, Goethe, Schiller, Heine, Byron.

„Luceafărul poeziei românești“ este, așa cum au afirmat mulți, un precursor al poeziei moderne. Temele și motivele operei eminesciene, la fel ca și izvoarele, sunt diverse: natura și iubirea, patria, cosmosul, timpul, viața și moartea și, nu în ultimul rând, poezia filosofică.

În anul 1889, Eminescu spunea că „În România totul trebuie dacizat“, cu precizarea că în zilele noastre a fi dac nu este o calitate, ci este un dar și nu alegem să fim daci, ci ne naștem așa. Eminescu vedea în poporul dac unul plin de noblețe, de iubire de patrie și de libertate: „Era un popor brav acela care-a impus tribut Romei; era un popor nobil acela a cărui cădere te umple de lacrimi, iar nu de dispreț, și a fi descendentul unui popor de eroi, plin de noblețe, de amor de patrie și libertate, a fi descendentul unui asemenea popor n-a fost și nu va fi rușine niciodată“.

Este și astăzi unul dintre cei mai de seamă patrioți, care și-a iubit foarte mult strămoșii, i-a respectat, dedicându-le multe poezii: „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie“ (1867), „Epigonii“ (1850), „Rugăciunea unui dac“ (1879), „Memento mori“ (1872), „Odin și poetul“ (1872), „Sarmis“ (1881), „Gemenii“ (1881), precum și piesa de teatru „Decebal“, ultimele dintre acestea fiind publicate după dispariția poetului.

În articolul „Materialuri etnologice privind în parte și pe dl. Nicu Xenopolus“, Eminescu spune: „M-am convins că acea ură în contra trecutului, acea aruncare în apă a tuturor tradițiilor, acel abis creat între trecutul de ieri și prezentul de azi nu e un rezultat organic și necesar al istoriei române, ci ceva fatidic și artificial“.

În alt articol, „Distinguendum est“ (1881), Eminescu face o analiza dură asupra celor care s-au repezit în zilele lui să preia funcțiile de conducere ale tarii: „Totul trebuie smuls din mâna acestor oameni c-o înnăscuta incapacitate de-a pricepe adevărul și lipsiți de posibilitatea patriotismului: totul trebuie dacizat oarecum de acuma-nainte“.

„Memento mori“, subintitulat de poet „panorama deșertăciunilor sau bâlciul deșertăciunilor“, este poemul succesiunii civilizațiilor spre un scop adesea necunoscut. Pe vasta pânză a timpului se petrec „codri de secoli“, „oceane de popoare“, de la primitivii care „în pustiu aleargă veșnic, fără casă, fără vatră“, trecând prin Babilon, Egipt, Palestina, Grecia, Roma până la Dacia măreață și legendară.

Dacia este mereu evocată de Eminescu, în opoziție cu lumea decăzută în care credea că trăiește el însuși. Tema poemului trebuie legată de prezența „cugetătorului“, care „grămădește lumea într-un singur semn“, cu alte cuvinte, caută să afle înțelesul, sensul istoriei.

Dacia mitică a înviat sub pana lui Eminescu în marele lui proiect de reconstrucție a trecutului universal. Dacii erau pentru poet o temă a elementarității și a primordialului, de data aceasta la proporția mitului, subliniind idealul nemuritor al unui popor simplu, chinuit de lupte și asuprire, a fost lupta de veacuri pentru libertate și independență. Iubirea de patrie era pentru Mihai Eminescu un sentiment de cea mai înaltă probă pentru fiecare om. Adevărata dragoste de patrie nu se declară prin cuvinte, ci se adevereşte prin fapte.

Dacia lui Eminescu se topește în paloarea morții, în umbră, în neantul sacru al lui Zamolxe, fiindcă el nu este decât un vizionar în moarte, în dureroasa voluptate, în haosul pătruns de propriul său plâns.

Evocând virtuțile strămbunilor, poetul a vibrat ca nimeni altul simțind, în adâncurile ființei sale, răsunetele și ecourile marilor fapte vitejești săvârșite de strămoși.

„Poezia lui Eminescu devine o parte integrantă a sufletului lor și el trăieşte de acum înainte în viața poporului său“, așa îl descria Titu Maiorescu în lucrarea „Eminescu și poezia lui“.

Dacii şi zeii lor s-au scufundat în mormântul apelor, dacii au băut otrava tăcerii şi au împietrit şi ei în veşnicia cosmică. Dar sufletele lor nu au dispărut, ele sunt prezente şi azi în inimile noastre, a românilor, dar sunt ascunse atât de adânc, încât trebuie să le dezgropăm.

Noi şi generaţiile viitoare trebuie să cercetăm îndeaproape tot ceea ce a cugetat Eminescu deoarece multe din părerile sale sunt mai actuale ca oricând.

Numai în acest fel vom putea reuşi să punem în valoare întreaga istorie multimilenară a poporului român.

Orizontul dacic, topos matrix în mentalul eminescian

Lucia OLARU NENATI
Doctor în filologie, scriitoare, jurnalistă

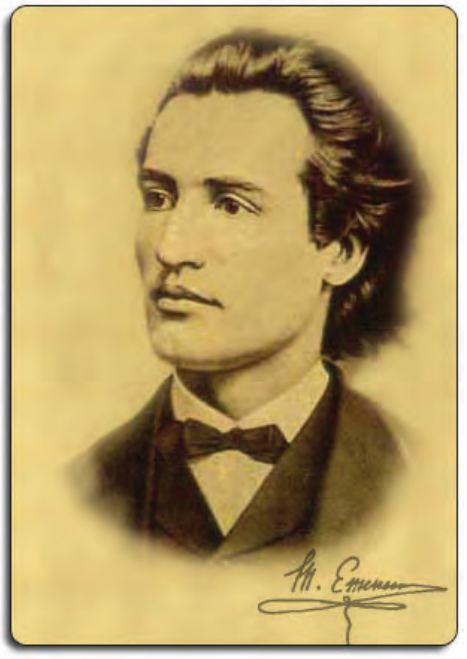

La toate ediţiile precedente ale acestui congres la care am participat, am susţinut comunicări pe tema legăturilor lui Eminescu cu universul dacic, încercând de fiecare dată să aprofundez câte una dintre faţetele acestei teme majore, în măsura în care mai poate fi luminat ceva nou într-o arie atât de bătătorită precum cea eminesciană. Desigur, am căutat să valorific propria mea experienţă şi oportunitatea legăturii existenţial – profesionale cu marea sa personalitate, ceea ce mi-a îngăduit să pot aprofunda observaţiile şi printr-un palier experimental. La ediţia actuală dedicată în întregime, în mod salutar, lui Eminescu, am considerat de cuviinţă să încerc a sintetiza elementele esenţiale relevate în precedentele studii, făcând, pe cât posibil, un pas înainte în direcţia unei acolade concluzive asupra temei.

În această acoladă se reunesc firele câtorva idei-gând-forţă precum aceea că în toată opera eminesciană, în toată exprimarea sa, dar şi în toată conduita sa umană şi socială, el şi-a însuşit instinctiv sau a purtat ca un dat atavic, înnăscut, idealul dacic al demnităţii individului ce nu acceptă compromisurile şi preferă să moară decât să se umilească, după ce a luptat din toate puterile sale pentru apărarea cauzei şi după ce a pierdut, dar nu s-a lăsat învins şi umilit. Atitudinea sa de a lupta mereu pentru ipostaza optimă a naţiunii sale, ca o componentă a acelei comparaţii active între real şi ideal se manifestă permanent în toată existenţa sa şi, după unii cercetători ai vieţii sale, aceasta i-a grăbit sfârşitul. Or, este aproape truistic să relevăm că aceasta este de sorginte dacică şi că el şi-o asumă firesc, natural, organic (cuvânt şi atribut predilect lui în multe manifestări). Aşadar, pentru Eminescu, dacismul a fost mai mult decât o idee de creaţie, a fost cu adevărat o armătură de conştiinţă, o dimensiune interioară fundamentală a fiinţei sale, o Matrice a spiritului său pe care o putem sintetiza în câteva linii de esenţă: conştiinţa onoarei şi demnităţii, sentimentul tragicului, vocaţia sacrificială, complexul nedreptăţii şi înfrângerii, într-o relaţie quasi oximoronică cu un complex al virtuţilor superioare nerăsplătite, vitregite.

Împrejurarea că în copilăria sa a dormit deasupra unei locuinţe dacice (pe care am descoperit-o iniţiind, ca muzeograf la Ipoteşti, săpături arheologice) este doar unul dintre acele Semne orientative şi confirmatoare ale semnificaţiei majore pe care o are dacismul în economia totalităţii manifestărilor eminesciene. Mai mult, în circumstanţele actuale în care dimensiunea materială a lumii este azi, pornind din Occidentul atins de crize profunde, tot mai insistent dublată de o amplă dimensiune spirituală şi de continuitate holistică între planurile realului şi fantasticului, ale văzutului şi nevăzutului, ca într-un continuum intercorespondent, aceste elemente capătă o nouă realitate şi o nouă importanţă ce se cuvine a fi adecvat percepută şi revelată.

Despre secretul capetelor negre din stemele atribuite Țărilor Române

Gheorghe ŞEITAN

Când discutăm despre capetele de negri din heraldica atribuită țărilor valahe din Ev Mediu, de fapt înțelegem *nu* capetele unor oameni reprezentând rasa neagră, ci capetele de etiopieni, adică ceea ce numim în alchimie „fețele arse“.

Rebusul heraldic s-a inspirat nu o dată din simbolurile alchimice, pentru a sublinia întotdeauna o însuşire pozitivă, căci blazoanele sunt locuri populate cu virtuți sub forma unor desene simbolice şi, din acest punct de vedere, negrişorii, etiopienii, fețele arse care-i reprezintă pe valahi nu au nimic peiorativ, după cum spunea însuşi Haşdeu când preciza că Basarabii au dreptul de a primi în heraldică un cap negru.(1)

Dar mai întâi să trecem foarte succint în revistă datele problemei.

Cea mai veche reprezentare atribuită Țărilor Româneşti de către heraldiştii străini prezintă, pe un câmp de culoare argintie, trei capete de mauri înconjurate fiind fiecare de câte o bandă, tot de culoare argintie, adică albă. Această lucrare ar fi opera heraldistului german Ulrich von Richental, de prin anii 1420–1430. Moldova figurează în amintita cronică în acelaşi mod, adică tot prin trei capete de negri. Mai mult, herbul cu două crengi încrucişate, terminate prin câte un cap de arap negru, a fost atribuit chiar şi Imperiului Vlaho-Bulgar pe timpul Asăneştilor.(2)

Mai trebuie spus că în armorialele balcanice, stema cu crengile încrucişate terminate prin capete de arapi, a fost constant atribuită şi Bosniei.

S-ar crede că acolo unde apare o populație de sorginte valahă ori în apropierea ei, apar şi capetele de negri, dar nu este aşa, căci mai departe de români, la alte state europene se întâlnesc blazoane conținând respectivele capete de „fețe arse“.

Bogdan Petriceicu Haşdeu a arătat că provincia spaniolă Algabria poartă în stemă un cap negru iar oraşul belgian Morin întrebuințează aceeaşi emblemă. La fel, casa engleză Muryson are în marca-i nobiliară trei capete de negri şi la fel - regatul Corsicăi.

Explicațiile care s-au dat de-a lungul timpului cu privire la enigma capetelor negre, atribuită de heraldiştii străini țărilor româneşti, sunt din cele mai diverse şi se întind de la prezența etiopienilor în Dacia preistorică şi până la jefuirea sistematică a acestor teritorii de către tătari şi turci, capetele negre semnificând, de fapt, capete de necredincioşi.

B.P. Hasdeu credea că străinii făceau o confuzie fonetică între numele de Basarab/ Bas-arap şi termenul de *arap* şi de aici provine arabizarea românilor de la Dunăre.

Astfel de teorii nu pot fi admise pentru simplul motiv că o confuzie fonetică nu creează simboluri care se generalizează; cât despre legătura dintre negreața heraldică şi prezența „necredincioşilor“ tătari şi turci, ea este lipsită de logică atâta timp cât apare în Europa prin locuri unde nu a călcat niciodată picior de „necredincios” musulman.

Ipoteza pe care o dezvoltăm mai jos pleacă în primul rând de la faptul unanim acceptat că aceste capete de negri sunt capete de mauri, de etiopieni, iar etiopienii nu au fost niciodată caracterizați ca aparținând rasei africane. Mai departe trebuie avut în vedere că tot ce înseamnă heraldică este simbol, iar heraldiştii au fost, de obicei, oameni inițiați şi, prin urmare, şi aceste capete de etiopieni sunt doar nişte simboluri cu o legătură directă, desigur, cu teritoriul geografic ori cu casa nobiliară pe care le reprezintă.

Într-adevăr îl găsim pe maur în toată splendoarea sa, ca un simbol distinct şi important în alchimie, el făcând parte din aşa-numita „operă la negru”, care este prima din cele trei opere.(3)

Etiopianul, ca metaforă ilustrată în „Splendor Solis“, reprezintă un om negru, numit şi maur ce iese dintr-o mocirlă, simbol al putrefacției, spre a fi îmbrăcat cu o mantie roşie de către îngeri; este metafora prin care spiritul revine în corpul aflat în starea de nigredo, spre a-i da suflare şi a-l conduce spre un stadiu superior, cel de rubedo, adică roşu.

Ceea ce ştim cu siguranță este faptul că ramurile încrucişate în forma crucii sfântului Andrei sunt colorate în roşu, iar bentița cu care sunt prinse capetele maurilor negri are culoare albă. Sunt etalate astfel cele trei faze ale operei alchimice, adică *nigredo* prin culoarea neagră a capului maurului, *rubedo* prin culoarea roşie a cheilor sau crengilor, respectiv mantia roşie pe care o primeşte maurul la ieşirea din baie, iar *albedo* prin culoarea albă a bentițelor cu care este legat capul maurului, asemănător corsarilor pirați, precum şi fondul argintiu pe care sunt aşezate aceste capete.

Însuşi simbolul cheilor înseamnă taină ascunsă, nu afiş; prin urmare, privitorul este invitat direct să nu ia ad-literam desenele înfățişate, ci să facă un efort propriu de decodificare.

Eminescu şi nemurirea

după „Miron și frumoasa fară corp”

Ce lumină și ce zarvă-n ianuar la Botoșani?
Întreg natu-i în mișcare, cum n-a fost de zeci de ani.
Gheorghe-n grabă-și pune gluga și-o zbugnește, fuga, fuga,
Cu jăratec la călcâi la vecinul cel dintîi.
Înlăuntru, lângă vetre, stau pe laiți privind spuze
Un moșneag și trei cumetre, de abia mișcând din buze.
Iar Raluca, lânga naşa, cerceteaza din ochi moaşa,
Pe când scaldă copilașul, așteptând să vină nașul.

-Măi vecine, măi Gheorghița, unde te-ai pornit pe frig,
În șezătoare, pe uliță, ori la borș în Pipirig?
-Bre, povestea este asta: mi-a născut băiet nevasta.
De bănat să nu vă fie, să veniți la omenie,
După obicei din sat. – D'apoi cum l-ai botezat?
-Iaca, nici nu m-am gândit, dar, că tot mi-ai amintit,
O să-i dau patron vestit, pe Arhanghelul Mihai.

L-au spălatu, pieptănatu, la botez l-au dus pe micul,
La icoane l-a-nchinatu-l, un diac citi tipicul:
Când pe el veni botezul, cu nănaşa zicând Crezul
Îngeri pogorau din ceruri și din cer porni cântare,
Semn de har și de-nălțare, ce nu-i dat la oarecare.
Unii zic, la chip că-i tatăl și la glas, musai Ralucă...
De pe-acum se vedea soiul: când a fost ca să se ducă
Prin nămeții care urcă, povesteau ca de-o minune:
„C-o să aibe fală-n lume și, c-o vorbă de țăran,
O să fie Făt-Frumosul fermecat și năzdrăvan.”

S-a dus vestea și povestea despre prunc...lipsea doar ieslea.
Nins lucește câmpul, steiul; s-a străluminat bordeiul.

Când își pun copilu-n leagăn, c-un picior încep de-l leagăn
La lumina din surcică și o vorbă de-alta leagă
C-o să fie și c-o fi că...Planuri mari pe gâza mica!

Deodata, din perete, ies Ursite ca pe-o poartă,
Flori albastre au în plete și o stea în frunte poartă;
Toată casa este plină de o tainică lumină
Ce din ochii lor porni. Peste leagăn se inclină,
Se-aud muzici în surdină și începură a-l meni:
-Precum leul să fii tare, să fii voinic, să fii teafăr!
-Să fii gingaș ca o floare, luminos ca un luceafăr!
-Prea iubit să fii de lume, să ai minte și bun nume!
-Să ai har de impărat și sa-ți meargă astfel cum e
Sorocit în asta lume la feciori de împărat.

Zise-atunci duioasa mamă: -Mulțămesc de câte-ascult,
Dară mulți i-or fi de-o samă și-or ave atât de mult.
Lui să-i dați ce din mulțime-n țara asta n-avu nime;
Chiar de-o fi să moară june, ce-i mai scump pe astă lume:
Dacă-n har îi e menirea, dați, prin haruri, nemurirea.

Zise-atunci din ele una: -De-o dorești cu dinadinsul,
Fie dat ca-ntotdeauna El să simtă-adânc într-însul,
Însoțindu-se cu plânsul, dorul după ce-i mai mare
'N astă lume trecătoare: I-om da muză cântătoare.

Ele pier, iară băiatul a crescut cum l-au menitu-l,
Se făcu frumos cu-ncetul, cine –l vede l-a-ndragitu-l;
El la cuget era tare, dar și gingaș, ca o floare,
Și isteț era cu duhul, cum atoate-s stiutoare
Numai Dumnezeu și Fiul, numai cerul și pământul.

Peste ani, crescând băietul, auzi la Cernăuți,

Cu seminariști desculți și-n sutucuri deșirate
Că s-a dat știre prin carte că-mpăratul-înălțatul
Le vestește tuturor că se caută-un fecior
Ce din toți va fi mai tare şi se leagă prin prinsoare
Să desferece prin ghiers fata-i prinsă in eres
Și în neștiută vraje, de un zmeu ce stă în straje.
Vraja, cica, s-ar desface doar dacă voinicul face
Drumul țării-n lung și-n lat, să găsească-n ăst îmblat
Harfă, fluier, bucium, nai care să răsune-n Rai.
Abia apucă s-audă; nu-i păsa de drum și trudă,
Și-ajunse cu dorul lui pân' la Hula Blajului,
De aicea, la Sibiu și mai unde nu mai știu,
Căci s-a dus și s-a tot dus. Pân' la Viena a ajuns,
Zi de vară până-n sară, colindând țara cu țara.
Când nu mai spera nimica o-ntâlni pe Veronica,
Cu ea, codrul și izvorul, teiul, buciumul și dorul.
Își știa menita-i soarte și se indrăgosti de moarte.

Când in față i se-arată, ea spre el si-ndreaptă ochii
Și cu nuri l-ademenește, bănuiți sub multe rochii.
De din boltă de fereastră, în hlamida ei albastră
Ea se-arată lin din unghi; El la fata cea măiastră
Se apleacă în genunchi. ”- Nici nu ai de ce să stărui”,
Zise ea cu ochii-n vis. „ - Bucuros, mâna ti-o dărui,
Căci în suflet te-am închis”. A ei dulce mână-o lasă
Pe-a lui creștet adorat; el pe buze o apasă și-o sărută înfocat.
Grijuliu o ia de mână și-o arată pe la oaspeți
Cu-a-iei ochi numai lumină, cu obraji ca fragii proaspeți...
Și-ar fi fost să fie nuntă de ar fi jucat și ciuta,
Și ologii mai degrabă, și moșnegi bătând mărunta,
Însă nu a fost să fie chiar atâta bucurie,
Fiindcă bardu-n pieptul lui o dorință vie are:

Dorul aprig, dorul mare-n astă lume trecătoare,
Dorul ce i-a fost menit pentru ce-i desăvârșit.
De acum pe toți întreabă dacă știu cumva în lume
Astă tainică podoabă, ăst alean fără de nume.
Dar pe cin-ntreabă tace. Cui prin minte-i poate trece
Că el însuși este geniul cel nemuritor și rece;
Că-ndrăgit i-a fost să fie chiar de Cântărețul Orb,
Că superba-i poezie e Frumoasa Fără Corp.
Tânărul plecat in lume o iubită-n lacrimi lasă...
Poartă-un dor fără de nume care inima-i apasă.
Ea a plâns, iar el fusese în adânc mișcat de dânsa,
Uită lumea, uită casa, bate drumurile-ntinsa...

Toamna vieții dă prin lunce, frunza cade rânduri, rânduri,
Întristat îmblă de-atuncea și purtat mereu de gânduri,
Și durerea sa o cântă cum că trebuiie să moară
Ars de duhul poeziei, mult visata lui fecioară.
A tot mers , a mers întrună nemaivrând de-orice să-i pese
Când pe vârfuri trece lună și pe ape aur țese.
În lumina blândei lune el văzu frumoasa fată:
Dulce, palidă minune de fereastă rezemată;
Ea , zâmbindu-i, trist se-alintă,șopotește abia din gură:
-Zburător cu negre plete, vin' la noapte de mă fură!

De dorința ei aprinsă, ce-a rămas neîmplinită,
Câțiva ani trăi ca-n beznă o viața mistuită,
Trist, adânc cercat de moarte... S-ar fi-ntors la cea frumsețe
Dar știa ce crudă soarte e eterna tinerețe.
Suferind în gând și-n fire ca-ntr-o veche monastire
Și-a închis chipul pierit; Adîncit în amintire și-n amor
El a murit.

Gligor Haşa

Eminescu – un mare patriot

Valeriu POPOVICI-URSU

Luarea sa de poziție fermă în presă contra măsurilor ungurilor de deznaționalizare şi maghiarizare forțată a românilor transilvăneni după anul 1867

Marele Eminescu nu a fost numai cel mai mare poet al nostru, dar a fost şi un mare erudit şi un mare patriot. În operele sale, cumulate în volumele de scrieri politice, sub diverse pseudonime, a combătut aprig derivele politicienilor vremii, cât şi afacerile veroase ale alogenilor care se îmbogățeau pe spinarea curbată a țărănimii noastre românești.

În cele ce urmează, ne vom ocupa numai de articolele în care marele nostru patriot denunța cu fermitate măsurile criminale luate de guvernele maghiare care s-au succedat după anul 1867 în scopul deznaționalizării şi maghiarizării românilor transilvăneni.

Pentru a înțelege cum au putut, dintr-odată, ungurii să poată lua măsuri aşa de drastice în Transilvania, trebuie să cunoaştem mai întâi contextul politic care le-a permis să-şi pună în aplicare campania de deznaționalizare şi de maghiarizare forțată.

Mai întâi a trebuit vom arăta cine au fost şi de unde s-au înscris ungurii pe firmament, ca o populație europeană. Popor ugro-finic (mongolic), venit din stepele Asiei, s-au stabilit în nordul Mării Negre, la Atelkuz (Țara dintre râuri) şi au făcut incursiuni de jaf, ajungând până în sudul Dunării, unde bizantinii negociază cu bulgarii şi pecenegii (de etnie getică) să-i lichideze. Dar aceştia, în raidul de represalii, întâlniră doar bătrâni, femei şi copii, pe care-i exterminară. La întoarcerea acasă, războinicii nu mai găsesc decât cadavre; în jalea lor, caută să se răzbune pe bulgari, nu reuşesc să-i bată, îndreptându-se apoi spre Panonia. De aici fac raiduri de jaf spre Bizanț, dar mai ales spre vest. În anul 955 ei sunt exterminați de către Otto I, împăratul germanilor. Peste aproape 50 de ani, din rămăşitele lor şi din convertirea forțată la catolicism a românului panonian Voicu, papalitatea creează regatul maghiar dându-i lui Voicu coroana regală şi titlu de sfânt, cu numele de Ştefan I! Regatul maghiar, la vremea aceea, era un regat fantomă, fără teritoriu, fără unguri, dar cu voința fermă a papalității de a crea un stat tampon între Est si Vest. Cu sprijinul germanilor dirijați de papalitate, începe convertirea forțată a românilor panonieni la catolicism şi, în caz de refuz, moartea şi confiscarea averii. La vremea aceea, Transilvania avea statut propriu şi prinți români, botezați şi investiți cu titluri la Constantinopol, care s-au luptat pentru independența şi autonomia Transilvaniei, până la încorporarea ei în Imperiul Austro-Ungar. După care, tot ca o provincie a imperiului, a avut autonomie şi dietă proprie; prin pierderea fidelilor saşi care au trecut la luterani şi o parte din maghiari trecuți la calvinism, prin maghiarii rămaşi fideli catolicismului, au forțat catolicizarea nobililor români sub amenințarea morții întregii familii; aceeaşi practică fusese utilizată mai înainte în Panonia.

Din anul 1867, prin manevre nelegale şi neconstituționale, ungurii şi-au creat o dietă cu majoritate maghiaro-săsească, au votat unirea Transilvaniei la Ungaria, fiind aprobată această uniune de către împăratul Frantz Josef cu prilejul încoronării lui. Din acel moment ungurii au avut mâna liberă de a începe campania lor odioasă de maghiarizare forțată a populațiilor din „Marea Ungarie“, ei fiind de altfel net minoritari în ansamblul Ungariei!

Eminescu, patriot înflăcărat, a început o campanie în jurnalele românești combătând cu ardoare toate măsurile draconice şi neconstituționale pe care maghiarii le-au pus în operă pentru realizarea scopurilor pe care şi le propuseseră! Din anul 1001 până-n secolul al XIX-lea, din nucleul cu care au început (format din români panonieni convertiți la catolicism şi supuşi unei maghiarizări a limbii pentru a-şi pierde complet naționalitatea), ei tot nu reuşiseră să fie majoritari, ceea ce le-a creat un sindrom, o nebunie, nemaiputând să aibă o conduită normală, conduită rămasă şi astăzi sub denumirea de „*sindromul Trianon*“ cu afişarea Transilvaniei aparținând Ungariei peste tot în lume, o nostalgie a vremurilor medievale, când o minoritate războinică încerca să domine un popor numeros, paşnic, de agricultori şi crescători de vite!

În articolul *Să facem un congres* apărut în *Federațiunea,* Eminescu atacă dualismul puterii din imperiu, în care restul populațiilor conlocuitoare sunt mai numeroase decât cei ce dețin puterea. El combate sistemul politic în care un comisar guvernamental îşi permite a dizolva o adunare constituțională, garantată de tron, care nu intervine să se restabilească ordinea. Aici, Eminescu acuză tronul care nu este mediatorul tuturor naționalităților din imperiul. De asemenea, propune să se facă un *Congres* cu participarea reprezentanților tuturor naționalităților (deja cehii, galițienii ş.a., cer autonomia provinciilor lor).

În articolul *În unire este tăria* se propune ca, la sugestia cehilor care cer o *federație* care să garanteze dezvoltarea liberă a fiecărui popor, Eminescu crede că este ideea şi a celorlalte naționalități ale Austriei. Insistă să ne unim, să nu lăsăm momentul stând cu brațele în sân, căci numai fiind solidari cu celelalte popoare care cer acelaşi lucru vom putea obține şi drepturile noastre. Ne îmbie să păşim la o activitate comună cu ceilalți, să nu lăsăm să ne scape ocazia din mână, pasivitatea o vom plăti scump dacă nu acționăm cât mai repede posibil.

În alt articol, *Echilibrul*, Eminescu este încântat de mişcările politice ale popoarelor, în care cehii, galițienii, tirolezii, tristienii au cerut autonomia țării lor. Astfel, opinia publică, pronunțându-se pentru căderea constituției, optează pentru căderea dualismului care nu mai are nicio rațiune de a mai exista. Eminescu detaliază pe rând, în ceea ce ne priveşte pe noi, românii, că **în toate domeniile**, **maghiarii nu ne sunt superiori nouă**, şi n-au niciun argument să ne dicteze şi să ne trateze ca pe nişte sclavi.

Maghiarii n-au adus o contribuție pozitivă Europei, nici în limbă „***sunetele limbii lor îngrozesc pietrele***”, nici în ştiință, nici în legislație şi nici în arte şi literatură.

... ***Cele şasesprezece milioane de Unguri, cu care înşeală Europa, sunt o minciună!***

Cu aceste rânduri, încheiem rezumatul articolelor lui Eminescu în presă, prin care combate cu tărie acțiunea de maghiarizare forțată a românilor transilvăneni.

Ana lui Manole

profesor Olimpia COTAN-PRUNĂ

Este o legendă cu înțelesuri ce se pierd în negura veacurilor. Mulți gânditori s-au aplecat să decodeze sensurile sale, dar nu s-au dus prea departe în trecutul multimilenar al matriarhatului geto-dac, iar lumea târzie a patriarhatului i-a obligat să tragă concluzii fortuite care să se potrivească doctrinelor timpului, de nevoie apelând la metafizică, unde mintea omului se lasă *la voia divină care apără şi păzeşte*.

Scoțând în afara istoriei lumea matriarhală a Marilor Preotese, vitregim întreaga ştiință şi filozofie a omenirii. Acest aspect este foarte bine ilustrat de miturile, legendele, basmele, datinile şi obiceiurile româneşti transmise oral ca modalitate sigură de conservare a ştiinței străvechi.

În această legendă, Meşterul Manole este însărcinat de domnul Tării Româneşti, Negru Vodă, să înalțe o mănăstire ”cum n-a mai fost alta”. Mănăstirea este specială deoarece ctitoreşte o Țară, în sensul că numai în jurul lăcaşului sacru se încheagă comunitățile umane încă din negura vremurilor.

Manole este un om deosebit, cu calități supraomeneşti, asemănat cu *Omul Mare care a înălțat Biserica Mare dintr-un Lemn Mare,* cum spune tradiția străveche. Îşi face o echipă din *9 meşteri mari calfe şi zidari - cu Manole 10 care-i şi întrece.* Echipa sa e sacră, alcătuită din 9 aleşi, întregindu-se cu cel de al zecelea, cel care semnifică întoarcerea la Unika – Nika (1 lângă 0, la statutul de *cum n-a mai fost alta)*. Dar ce construiau ziua, noaptea se surpa fiindcă n-au respectat datina codată prin care biserica trebuia să fie puntea de legătură, legea neîntreruptă a existenței omeneşti, care se înalță pe matricea creată de femeile sacre.

Chinuit să afle motivele nereuşitei, subconştientul îl poartă în vis pe Manole către abisurile existenței arătându-i calea de urmat pentru a pune temelia lăcaşului de cult pe care se va întemeia o țară, şi nu una oarecare, ci Țara Românească, aria pe care au trăit pelasgii, singurii oameni divini de pe pământ, adevăr istoric recunoscut de marii savanți ai lumii.

Le destăinuie confraților ce-a visat, apoi, sub jurământ, hotărăsc ca nevasta care va veni mai întâi cu mâncare dimineață să fie zidită la temelia bisericii... Singura soție care se vede venind este Ana, soția lui Manole. Meşterul se roagă

să plouă, să tune, ”să curgă şiroaie” ca s-o întoarcă din drum. Ana, singura ce trece toate încercările, este îndreptățită la îndumnezeire şi ca femeie şi ca soție de mare meşter, dar mai ales ca mamă capabilă să nască o nouă lume, nu numai pe urmaşul lui Manole. Ana e femeia deosebită ce poartă şi numele ziditoarei cerului şi al pământului, tradus ca fiind AN. Este izbânditoarea, femeia neobişnuită ce a răzbit să ajungă la bărbatul ei. Ultimul său gând este îndreptat spre copilaşul care plânge.

Iată un deosebit portret al femeii care susține bărbatul în condiții limită, sacrificând ce are mai scump pentru a înălța datina pe credința străveche a zamolsienelor, pe vatra Țării Româneşti, în Grădina Maicii Domnului, unde Mama Născătoare e Muma Universului, unde Maria e Pururea Fecioara plină de înțelepciune şi fără niciun păcat, unde Sfânta Ana este chiar Mama Născătoarei de Dumnezeu.

Să nu uităm că preoții bărbați au luptat 1.000 de ani să preia puterea religioasă din mâna femeilor sacre. Marile Preotese geto-dace au creat Vatra Vechii Civilizații Europene unde trăieşte azi poporul român, cum demonstrează strălucit savanta Maria Gimbutas. Aşa se explică şi prezența intermediară, între matriarhat şi patriarhat, găsită în mituri prin existența celor Doi Napei, adică născuți gemeni, de Zâna Leto: Apollo şi Artemisa. Ei sunt cunoscuți nouă ca fiind cei doi Zamolse, Divingii, Doiengii, Doi.na, Doi Nika: femeie şi bărbat. Zâna Leto îi naşte în mod miraculos şi cu mari sacrificii, aspect ce ne îndreptățeşte să afirmăm fără să greşim că Matriarhatul a preluat moştenirea Marilor Preotese nu întâmplător, ci în cunoştință de cauză.

Cum *Za* înseamnă *Zână,* adică *sacră*, iar *Mol* înseamnă *Femeie, Zamolsele* sunt femeile sacre străvechi care au acceptat despărțirea sexelor înălțând statutul bărbatului ce a rămas tot în grija femeilor, chiar dacă acestea au acceptat cu mari sacrificii locul secund. Cei *DoiNa* s-au păstrat şi în toponime: în Dobrogea se află lacul Doengii, iar miturile amintesc pe cei *doi Zamolse*, ori pe cei *doi Nica* concentrați în intraductibilul cuvânt DOINA... (DoiNika, DoiNița).

Orgoliul de mare creator, dar pământean şi bărbat, l-a împiedicat pe Manole să surprindă consecințele, iar verdictul a fost pe măsură. Manole e făuritorul altarului ce înlănțuie lumea divinilor *gii* care nu are început şi nu se va sfârşi niciodată; dar jertfa ce nu putea fi eliminată, ea fiind în acelaşi timp şi *temelia existenței, este Ana, femeia şi mama*. Ana lui Manole este mesajul divin că temelia existenței sunt femeile geto-dace, care au născocit, prin intuiție şi inteligență, regulile sacre de existență ale omenirii, au creat ritualurile activităților practice, artistice, simbolistica, făurind omenirea civilizată.

Această baladă indică rolul sacru al femeilor pe Pământ, păstrat în datinile străvechi. Cu timpul, s-a pierdut sensul spiritual al zidirii persoanelor în lăcaşele ce se doreau durabile. Numai la noi, la geto-daci, mitul Babei Dokia păstrează codat rolul celor 9 energii, magiile Nikei, în Calendarul Babelor, din ziua de măcenici: 9 martie.

Există şi în zilele noastre obiceiul ca bisericile să fie construite după imaginea omului. La o oră anume, la apus de soare, o femeie pregătită spiritual prin slujbe de către preot se aşază cu fața spre răsărit, cu mâinile lateral, cu echilibru pe ambele picioare şi rosteşte o rugăciune specială, azi *Tatăl Nostru*. O femeie bătrână, curată spiritual, desenează umbra pe pământ şi astfel este orientată biserica. Să nu uităm că strămoaşele noastre înălțau rugăciuni, *oraţii*, care erau şi informații. Acestea se țineau la intervale care au dat denumirea de ORĂ. Locul se numea *orăştină* şi se afla totdeauna pe un deal, aşa cum se zidesc şi bisericile în satele româneşti. Dovezi au rămas toponimele, precum: Orăştie, Oradea, Teleorman ce indică şi locul, un tell, o movilă, pe care se ține *ORA – rugăciunea* pentru *RA* de către *man-omul* sau de către *raman*. Într-o convorbire purtată cu un cercetător creştin grec de la vestitele mănăstiri creştine de pe Meteorele Greciei mi s-a dezvăluit un adevăr suprem: femeile creştine nu intră în altar *nu* pentru că nu au voie, ci pentru că… nu vor. Altarul femeilor nu poate fi decât Vatra pe care acestea întrețin focul sacru al credinței în fiecare casă. Altarul bisericilor în care slujesc patriarhii-bărbați este un *ALT. RA*, dar este suficient ca femeile să-şi poarte paşii când se sfințeşte lăcaşul de cult ca acesta să devină sacru, chiar dacă niciodată vreo femeie nu va mai intra în altarul vreunei biserici creştine.

Femeile sunt însă cele ce întrețin întreaga credință considerând că bisericile sunt sacre pentru că o slăvesc pe Fecioara fără de păcat, Cucernika Mamă a Domnului Iisus Hristos. Interdicția ca femeile să nu fie preoți este dovada demarcației între marile ere de credință religioasă ce s-au modificat şi adaptat timpului.

Astfel, **legenda Meşterului Manole** restituie statutul femeii sacre, ziditoare a lumii, atât la propriu cât şi la figurat.

Teza de doctorat despre viaţa şi opera lui Mihai Eminescu elaborată în 1895 de primul viitor patriarh al bisericii ortodoxe române Miron Cristea

Olivia Tulbure STRACHINĂ

Cercetarea fondului «Miron Cristea» de la Arhivele Naţionale [Dos. 31] cât şi a Colecţiei Miron Cristea de la Biblioteca Academiei, mi-a permis să constat interesul şi aprecierea de care s-a bucurat personalitatea şi opera lui Mihai Eminescu încă din secolul trecut. Teza de Doctorat a celui care a devenit Prim-Ministrul şi Patriarhul României, Miron Cristea, stă ca mărturie şi reprezintă subiectul pe care vreau să-l dezvolt în continuare.

« *...Se cuvine nouă, inteligenţei române, a ne interesa de aproape de bărbatul care a avut un rol aşa de important pe câmpul literaturii noastre, şi care şi în străinătate a contribuit mult ca neamul român şi însuşirile lui să fie cunoscute, apreciate şi respectate. Şi se cuvine a cunoaşte toate fazele zbuciumatei sale vieţi, spre a putea astfel mai uşor înţelege nepieritoarea sa opera şi admirabilele sale producte, precum se exprima amicul lui, poetul Al. Vlahuţă : « ... au izvorit eterni Luceferi din noaptea tristei sale vieţi. »*

Astfel îşi începea Ilie Cristea teza sa de doctorat « *Viaţa şi Opera lui Eminescu* » susţinută în 1895 pe când era student al Facultăţii de Filozofie şi Litere al Universităţii din Budapesta.

« *... Este mai presus de orice îndoială că Eminescu a fost unul din cei mai de frunte şi dară cel mai general reprezentant al Literaturii şi în special al Poeziei române; a fost un poet de frunte care prin forţa talentului său, prin desimea cuprinsului lucrărilor sale, prin profunditatea ideilor şi mai ales prin originalitatea şi farmecul limbei şi versului sau, a format epoca atât în istoria Literaturii cât şi a Limbii Române. »*

În 8 ianuarie 1895, Ilie Cristea consemnează că :

« *despre activitatea literară a lui Mihai EMINESCU încă nu s-a scris. Se cunosc poeziile; cu toate acestea spre a înlesni lucrarea criticilor ulterior vom încerca a prezenta cu putinţă o icoană cât mai completă a activităţii literare a lui Eminescu, căci cu activitatea literară a lui Eminescu în toată integritatea sa încă nimeni nu s-a ocupat .»*

Trebuie menţionat că lucrarea de doctorat era scrisă în limba maghiară, dar citatele din opera lui Eminescu, pentru a evita orice denaturare şi de a păstra cât mai intact conţinutul, sensul şi frumuseţea lor, au fost păstrate în limba română. Tot de la studentul Ilie Cristea, aflăm că încă înainte de anul 1865 aprecierile asupra lui Eminescu existau:

« *... S-a văzut deja sâmburele unui talent, germenii acelei înalte concepţii politce şi imaginaţii plastice, gânduri de o tărie înfricoşată şi de o dulceaţă ademenitoare, care mai târziu l-au făcut MARE, NEÎNTRECUT şi RENUMIT. »*

În Capitolul « *Viaţa* », Ilie Cristea adaugă :

"*... Viaţa lui Eminescu a fost scurtă şi amară... »*

Despre data şi locul naşterii poetului, subiecte care sunt în discuţie şi astăzi, se afirma:

« *...Datul şi locul naşterii nu s-au făcut cu siguranţă mult timp. Comuna lui Eminescu scrie că s-a născut în 20 Decembrie 1849. Dovada nerăsturnată nu există decât despre ziua botezului. De alminterea nu importă ziua ori ceasul în care s-a născut poetul, ci mai ales faptul că s-a născut şi a fost român.... »* iar

« .....în perioada 1864-1868 viaţa lui Eminescu este foarte întunecată. »

Tot din Capitolul « *Viaţa* » aflăm că Eminescu şi-a urmat studiile de Filozofie la Viena şi « *citeşte în original poeţii antici şi se documentează cu antichitatea ».*

De asemenea este remarcabil un fapt mai puţin cunoscut când Eminescu a mobilizat studenţii români din centrele universitare ale Europei şi a organizat la Putna, în 1871, « Serbarea şi Congresul Studenţimii Române » pe care Ilie Cristea a definit-o ca: « *... Prima manifestare generală a Conştiinţei de unitate culturală a poporului român »*

« *... un ton patriotic şi naţional în care dorul de patrie pătrunde în poeziile Ce-şi doresc eu ţie, dulce Românie , Din străinătate , La Bucovina, Amicului Fetof. »*

Cât despre valoarea artistică a operei lui Eminescu, Cristea apreciază că « g*loria poeziilor lui Eminescu o formează poeziile de jale... Eminescu este un poet liric... iar şcoala în care Eminescu a învăţat această însuşire cardinală a poeziei este poezia poporală care era în sufletul poporului...şi care era plină de expresiuni şi întorsături poetice. »*

Din motive de sănătate, Eminescu s-a văzut nevoit să-şi întrerupă studiile la Viena şi să lucreze la Biblioteca din Iaşi unde: « *... a citit pe toţi poeţii şi cronicarii ţării sale. Nici un Letopiseţ nu i-a scăpat din vedere ....trecutul poporului român se prezintă înaintea ochilor minţii sale ca nişte tablouri vii şi reale ».*

Tânărul doctorant Ilie Cristea îşi încheie teza de doctorat subliniind meritele lui Eminescu şi impactul pe care poetul l-a avut asupra tinerilor, considerându-l «*cel mai genial poet şi cel mai mare artist al neamului românesc...dacă ar fi scris în franceză, el ar fi fost cel mai mare poet al Epocii, al Veacului. »*

La 5 mai 1929, cel ce fusese cândva studentul Ilie Cristea devine Patriarhul României şi omul politic MIRON CRISTEA care este cel ce semnează documentul de Fundaţie al Liceului ce va purta numele Mihai EMINESCU din Bucureşti.

Mihai Eminescu –

un istoric inconfundabil al economiei naţionale, un economist remarcabil, precum şi un statistician metodic şi un demograf inepuizabil

Conf. univ. dr. Gheorghe SĂVOIU
Universitatea din Piteşti

Acest articol relevă noi aspecte referitoare la Mihai Eminescu şi la personalitatea lui ştiinţifică unică şi impresionantă, având ca sursă părţi din manuscrisele sale deja publicate. Se identifică şi astăzi cu uimire un mare istoric, economist, demograf şi statistician în persoana lui Mihai Eminescu. Autorul nu e deloc surprins să constate, citind articolele politice ale poetului, că nu face altceva decât să redeschidă cazul geniului şi îngerului neamului românesc şi să descopere că în interior se află un colier de nestemate istorice, economice, statistice şi demografice.

1.**Introducere**

„Înţeleptul adulmecă din cele văzute şi auzite pe cele nevăzute şi neauzite şi socoteşte pe cele viitoare din cele trecute”. – Dimitrie Cantemir –

Spiritului lui Mihai Eminescu, atât de ameţitor prin altitudinea sa ştiinţifică şi atât de exhaustiv prin unghiul inexplicabil de mare al panoramării sale creative, acestui spirit unicat în cultura naţională i se pot găsi cu greu corespondenţe în realitatea ce ne înconjură astăzi. O soluţie posibilă ţine doar de domeniul reliefului, prin compararea sa cu Piatra Craiului sau, altfel spus, cu un masiv montan ameţitor şi de o rară frumuseţe ce contrapune verticalitatea unei coroane milenare indestructibile, acalmiei şi mediocrităţii unui podiş trecător asemeni civilizaţiilor umane. Un mare grohotiş separă şi în prezent coroana poetului de văile începătoşate ale contemporanilor şi chiar ale urmaşilor în cea mai mare măsură. Cercetătorilor eminescieni le sunt necesare infinite itinerarii, ample demersuri şi diferite trasee de abordare concretă pentru a distinge prin ceaţa scurgerii clipei în clepsidra luminii solare ori a umbrei lunare, perenitatea şi multitudinea reflexelor genialităţii sale.

S-a scris cu inegalabil respect despre făuritorul limbii româneşti, cu evlavie despre poetul-nepereche al neamului românesc, cu admiraţie despre remarcabilul romancier, cu sfiiciune despre filozoful, dar şi despre criticul inepuizabil, cu veritabilă uimire despre astronomul şi astrologul pasionat, cu nesaţ despre studentul a cărui curiozitate este şi astăzi considerată ca inepuizabilă, cu veneraţie despre omniprezentul ziarist, cu satisfacţie prozaică despre economistul perseverent, cu dreaptă credinţă despre profesorul suplinitor şi bibliotecarul elevat, cu interes didactic despre istoricul autodidact, cu profunzime şi rigoare despre modelul său istorico-sociologic (axat pe un flux şi un reflux continuu al elementelor autohtone şi străine în economia naţională), cu măsură şi sobrietate despre „avocatul poporului” în chestiunile majore, privind adevăratul interes naţional, cu religiozitate despre veşnicul îndrăgostit şi cu verticalitate exemplară despre prietenul recunoscut întotdeauna, nu numai la nevoie… Rămân însă atât de multe şi misterioase valenţe demne de a fi revelate, aparţinând unei personalităţi de o inegalabilă dispersie tematică cum este aceea eminesciană, printre care se poate sublinia surprinzătoarea calitate a cunoştinţelor sale de istorie economică naţională, a metodelor şi instrumentelor statistice sau demografice şi, nu în ultimul rând, a gândirii sale de tip statistic sau demografic…

Basaraba – marele centru cultic istrian străvechi

profesor Olimpia COTAN-PRUNĂ

Urmele arheologice au dovedit existența unor Centre de Cult unde Marile Preotese slujeau ***cultul Saraba***. Saraba era o enciclopedie a științei timpului ce cuprindea un complex de inițieri ce a rezistat sub formă încriptată în simboluri. În centrul cultului străvechi al ***Sarabei,*** autoritatea cea mai înaltă era ***BaSaraba***, adică **Marea Zână a Soarelui**, care a dăinuit până în zorile creştinismului şi dăinuie şi în zilele noastre - în ilegalitate – în mituri, datini, obiceiuri, legende, basme, povestiri. Un loc aparte în cadrul cultului îi revine **mitului Căprioarei cu coarne de aur şi picioare de bronz,** dar şi altor simboluri prezente şi pe potirul din tezaurul de la Agighiol, cum sunt: Pasărea măiastră (pajura, vulturul), care ține în gheare *peştele* din apă, dar şi *porcul.* Capra este prezentă şi pe coiful princiar de la Agighiol, similar cu coiful de la Coțofeneşti- Prahova, dar şi la Băiceni. Descoperirea acestui tezaur tocmai în zona Agighiol-Tulcea nu este întâmplătoare, satul găsindu-se la 3 kilometri de localitatea Sabangia, nume care precizează că aici era un centru cultic de Saraba al *giilor*. Acelaşi lucru precizează şi multe alte localități din Dobrogea care au terminația *gia/gii* ce indică neamul geților, deținător de *energii*: Caugagia, Hamangia, Bazargia, Doengii etc. La Agighiol, pe cupa de argint-aurit, este înfățişată căprioara fantastică cu 8 picioare şi coarnele pe un unic trunchi ce susține un brâu de valuri aeriene în formă de păsări. Pe potir se află un înscris cu numele străvechi al unei Mari preotese: ***Kottya.*** Interesant este faptul că pe un singur potir de la Agighiol se află căprioara cu 8 picioare, dovadă că acest vas era utilizat numai de Saraba, Mare preoteasă a centrului cultic. Cupele decorate cu căprioare cu 4 picioare sunt mai numeroase şi se regăsesc în toată

Dacia străveche, chiar şi pe teritoriul Bulgariei de astăzi, la Rogozen, unde a existat un alt centru cultic antic. Astfel de vetre de cult sunt amintite la nord şi la sud de Istru de Iordanes, citându-l pe Casiodorus.

Unicul loc de pe Terra unde există *BASARABA*, cea mai mare zână a soarelui, este în ținutul hiperboreilor, sub Polul Getic, la gurile Istrului, unde trăiesc *sabeenii,* menționați şi în Biblie ca oameni sacri şi unde se află şi în zilele noastre ***Basarabia.*** Antichitatea informează că la geți exista un Rege al lumii, un Suveran Suprem, deci o Basarabă. Ținutul *sarabilor* era guvernat de către *Basaraba* asistată de *sarabe*. *Sărmaşele* erau şi ele zâne gete. *Sărmanii* erau oameni sacri şi lor li se împărțeau întâi ofrandele purtătoare de energii. N Densuşianu, referindu-se la ***dinastia voievodală a Basarabilor***, scria că este *cel mai puternic şi mai nobil de la Dunărea de Jos*. Din strămoşii acestui neam se alegeau *Sarabii Terrei*, un corp sacerdotal din care se numeau marii pontifi şi regi ai Antichității, dovadă a continuității înțelepciunii Marilor Preotese (vezi şi regele Decebal cu trimitere directă la Deea Cybella, cea mai vestită Mare Preoteasă a cultului străvechi devenit Saraba). În *Pravila de la Govora,* Udrişte Năsturel numeşte dinastia Basarabilor *Casa prea luminată şi preantică.* Nu voievodul dă numele unei țări, ci regele, domnul, voievodul, cneazul ori herțegul preia numele sacru al ținutului respectiv, cum bine remarcă Gh. Şeitan, cercetătorul care a ridicat vălul de pe multe laturi ale cultului Saraba, ba, mai mult, a precizat că nu în India trebuie să căutăm adevărul despre Saraba, ci la hiperborei,

la gurile sacre ale Dunării.

Urme ale practicării cultului au rămas în toponimia românească. În Vrancea, localitatea Soveja este în realitate *Sabeja*. *Săbăoani* este o localitate la nord de Roman, Basarabi e lângă Constanța, iar *Basarabeasca* se află în Republica Moldova. Adepții cultului Saraba, urmăriți și martirizați, au devenit *şerbani – şerbii* din Evul Mediu valah. *Sebeş*-Alba se află în centrul României. În zona Sibiului - Cibinum în vechime - nevestele ciobanilor se numeau *sibine* din *cibine*, iar soții lor, ciobani, pot fi foarte bine *sabanii.* Multe denumiri din onomastica feminină se păstrează din vatra geto-dacică: Saba, Sara, Saranda, Zaranda, Zaraza, Sava, Sabeta, Savageta, Saveta, Elisaveta, Sabadia, Savadai, Savada, Sabaia, Sabina, Sabrina, Saviana, Savadia etc. La nordul Dunării sunt consemnați peste 30 de mucenici cu numele de Sava, în secolul lV, aspect ce ne face să credem că aparțineau unui cult, aşa cum fac şi astăzi călugării, sihaştrii, care se rebotează când îmbracă haina sacerdotală, iar paralela *Saraba-Saba-Sava* e uşor de sesizat. Aria de răspândire a cultului era imensă pentru acele timpuri din moment ce mucenici cu numele de Sava sunt veneraţi de la Moscova până-n Creta şi de la Atlantic până în China

În **balada *Mioriţa*** este vorba despre *Oiţa* ciobănaşului care îl informează despre ce pun la cale cei doi ciobănei, fiindcă este o *căpriță năzdrăvană*: *Dar cea căpriță ciută,/ Merge-n urmă şi-i ascultă,/ Din cârd în lături s-a dat,/ Şi la stăpân a alergat*. Capra l-a hrănit, l-a inițiat pe cioban: *Maica Capră mi-a dat să sug,/ Babaloca m-a legănat,/ Batalul în braţe m-a ţinut,/ Şi cu turma-n braţe m-am înfrăţit.* Iată că este vorba despre *o sarabă* care l-a alăptat şi l-a socializat cu înțelepciunea sa cultică. Şi în mitologia antică grecească mama adoptivă a gemenilor divini Artemisa şi Apollo era Capra Amalteia, cea care l-a hrănit şi pe Zeus - cel *născut din capră.*

Sâmbăta era ziua cea mai importantă a ceremoniilor de Sarabă. Creştinismul i-a subminat rolul înlocuind-o cu duminica, dar ea a rămas până în timpurile noastre ca zi a ofrandelor sub formă de colaci, care se numesc *sâmbeciori*. *Sabat* este asimilat în zilele noastre cu o adunare de vrăjitoare, indicând de fapt Ceremoniile Sarabelor. Există rugăciunea *Sărindar* ce se ține 40 de zile pentru iertarea păcatelor şi pomenirea morților. Din străbuni, la geto-daci se merge cu *Capra* dovedind că începuturile existenței sunt încriptate în Saraba - Căprioara de Aur. *Ka* înseamnă *gură*, iar *Ra - soare* dovedind că acest simbol face trimitere la *oratoarele* ce slujeau ca inițiate pe altarul Soarelui. Termenul de *Căpri.Oara*, care e şi *Oratoarea* şi devine *soţioara, surioara*, este cuvântul care are ca misiune de a transmite, oral, învățăturile Sarabei, limbajul fiind cel mai sigur depozit cultic.

În **legendele antice greceşti** *cerboaica de aur* este dăruită de nimfa Taygete zânei *Ortoisa*, care proteja cetatea Sparta şi care era identică cu *Artemisa* în a cărei stăpânire se afla *căprioara de aur.* În scrierile sacre, Saraba s-a reîncarnat în Asura, apoi în Paurava şi-i obligă pe prinți la un ritual de întemeiere şi de întronare, pentru un oraş, pentru un regat. În poemul sanscrit *Mahabharata*, *Asura Saraba* este un monstru cu 8 picioare mai puternic decât un leu, care era adversarul lui Vişnu.

Saba este o foarte veche denumire populară şi biblică a Sibilei-Eritreea-Cibela-Reea-Roşia căreia Nicolae Densuşianu îi dedică zeci de pagini în *Dacia Preistorică*, iar în final presupune că este vestita *Regină din Saba*, a cărei biografie seamănă atât de mult cu *Femeia străină cu cartea sub mână* la care fac referire scrierile antice. Astfel, răspândirea mitului Sarabei este prezent în întâmplările ***Reginei din Saba*** din povestirile etiopiene, yemenite, dar şi în legendele greceşti antice, în Coran, iar poporul *sabeenilor* apare încă din Vechiul Testament şi până la Codex Rohontzy după anul 1.000.

În Vechiul Testament, Regina din Saba îi dă Regelui Solomon banii pentru construirea templului şi aceştia erau în număr de 666. Cum să nu fie satanizat acest număr, care are semnificații cultice străvechi?

Regina deținea o carte sfântă fără de care nicio personalitate nu putea deveni Rege ori Mare Pontif. Ea venera luna şi stelele pe Vatra Soarelui, motiv pentru care purta şi o mantie cu 7 stele ce reprezentau cele 7 atlantide, fiicele lui Atlas, din care s-au născut atlanții. Multe ştia lumea despre Regina din Saba, dar ea avea un secret intuit doar de regele Solomon, care a înțeles că este o SARABĂ, o preoteasă a unui cult străvechi păgân. Printr-un şiretlic, regele a determinat-o să se dea de gol. A invitat-o la templu şi i-a cerut să lustruiască marmura ce lucea ca oglinda unei ape. De teamă să nu se ude, regina a ridicat mantia sacră şi i s-au văzut picioarele care erau *păroase* ca de *capră*: deci era preoteasă SARABĂ. Surprinzător că *prin creştinare* acest defect i-a dispărut deci…s-a lepădat de cultul Saraba. Regina din Saba cu urme concrete de căprioară sacră a devenit mit fiindcă mitul Saraba a fost păstrat de înțeleptele preotese geto-dace până în zorii creştinismului. Descoperirile arheologice, Vechiul Testament, dar şi Codex Rohontzy dovedesc creştinarea Marilor Sacerdoți din Cetatea Saba, care nu a fost aşa de simplă, aspect foarte important fiindcă sarabii aveau mare influență asupra popoarelor antice din Europa Centrală şi din Orientul Apropiat. Creştinismul a preluat de le aceştia Sfintele Daruri, *potirul sacru şi talerul cu picior*, scoase la fiecare slujbă ca odoare cultice de preț. Mitologia creştină a satanizat acest cult şi a transformat caprinele în făpturi drăceşti, iar pe bietul *ţap ispăşitor* se aruncă de veacuri toate relele.

Cultul Saraba străluceşte în bezna vremurilor trecute ca o nestemată a culturii şi civilizației umane.

„Dacologica“[10] – Un program de recucerire a memoriei

Gheorghe ŞEITAN, Tulcea

Protocronismul nu îşi trage seva dintr-o substanţă politică şi cu atât mai puţin are vreo legătură cu ideologia comunistă, cum încearcă să acrediteze unele documente oficiale difuzate în România ultimilor ani. Protocronismul, acel curent cultural apărut cu o astfel de denumire în a doua jumătate a anilor 70 este o idee frumoasă menită să scoată la suprafaţă valorile de excepţie ale românilor, valori neştiute ori ştiute şi uitate sau ignorate. Mai mult, cred că un astfel de curent cultural, aşa cum îl înţeleg eu, este un drept al oricărei naţii de pe pământ care a produs valori şi o datorie a intelectualilor săi, pe oricare dintre meridianele globului.

Gestul lui Artur Silvestri de a nu se dezice de apartenenţa sa la curentul protocronist ar trebui să fie unul normal, dacă şi vremurile pe care le traversăm ar fi caracterizate de normalitate, însă nu este aşa socotind că, la douăzeci de ani după cele întâmplate în 1989, încă ne aflăm în tranziţie culturală iar apele întârzie să se limpezească.

Spre deosebire de alţii care şi-au făcut din arderea carnetelor de partid un spectacol grotesc, menit să le asigure intrarea în solda noilor stăpâni, după 1989, Artur Silvestri s-a retras o vreme în linişte şi le-a dat tuturor detractorilor săi o lecţie de capitalism aplicat, prin inteligenţă, seriozitate şi mai ales muncă. Iar atunci când a revenit în viaţa publică a rămas acelaşi intelectual vertical aflat cu scrisul şi fapta culturală în slujba neamului său.

Aş vrea să se reţină că ceea ce scriu acum nu sunt laude de conjunctură, nici omagii in memoriam, ci purul adevăr ce poate fi oricând probat cu dovezi concrete, iar aceste dovezi il recomandă pe Artur Silvestri ca pe un mare român.

Marele merit al lui Artur Silvestri constă nu în faptul de a fi creat un imperiu mediatic ca o aghoră a românilor de pretutindeni, deşi şi acest aspect merită a fi reţinut, nu, el a creat un sistem, care ar trebui să-i supravieţuiască şi după trecerea sa în lumea celor drepţi, un mecanism de apărare şi promovare a românismului, a valorilor acestui neam mult lăsate de izbelişte de toate stăpânirile iresponsabile perindate la cârma ţării în toate guvernările postdecembriste.

Din acest angrenaj nu putea să lipsească tema dacică, căci cercul nu se putea închide „fără ecoul originilor”. Aşa cum a fost conceput de Artur Silvestri, programul cultural „Dacologica” este un program de „recucerire a memoriei care nu ne aparţine doar nouă, ci tuturor culturilor unde „ocupaţia” striveşte pe „omul locului”, îl face să uite de unde vine şi îi impune convingeri ce nu i se potrivesc”.

Dacologica mai este şi un program de ipoteze şi laborator istoriografic, apărut mai întâi experimental, ca rezultat al colaborării dintre Asociaţia Română pentru Patrimoniu şi Asociaţia Scriitorilor Creştini din România, colaborarea rămânând deschisă oricărui cărturar, indiferent de locul unde se află, de domeniul exercitării practicii şi de „palmaresul profesional”, cum de altfel s-a şi întâmplat.

Transcriem aici câteva dintre numele cărturarilor care au auzit ECOUL ORIGINILOR şi au răspuns prin scris la chemarea lui Artur Silvestri care şi-a dorit să facă publică orice opinie mai puţin sau deloc cunoscută, propuneri de examinări şi de studiu tematic ce nu pătrund la suprafaţa vieţii publice din cauza ignoranţei sau rea-credinţei: Napoleon Săvescu, Gh.D.Iscru, Viorica Enăchiuc, Aurora Peţan, Vlad Protopopescu, Zenovie Cârlugea, Ion Ionescu, Elena Armenescu, Bart. D. Ehrman, Alexandru Râu, Alexandru Nemoianu, Adrian Botez, Adrian Creţu, Al. Florin Ţene, Emil Poenaru, George Liviu Teleoacă, Ion Mugioiu, Vladimir Brilinsky, Teodor Ardelean, Ion Gavriluţă, Natasa Peteu, Maria Ciornei, Ion Pachia Tatomirescu, Diana Nedelcea, Cosmin Ştefănescu, Al.Ştefănescu Barda, Ion Miclău, Dimitrie Grama şi alţii pentru a căror citare spaţiul nu ne permite, dar ei se regăsesc în spaţiul publicistic virtual numit „Dacologica“.

Parafrazându-l pe Artur Silvestri, ei toţi sunt la Dacologica în Ţara Strămoşilor şi vorbesc nu numai în felul lor, ci şi în categoriile lor constitutive. Ei sunt cei ce ne transmit „Cuvintele despre Străbuni“. Ei sunt ultimii solomonari...

Rândurile de faţă se doresc un omagiu Omului Mare, Artur Silvestri, şi un îndemn la a continua acest proiect cultural pe care el l-a iniţiat.

10 Program iniţiat de Artur Silvestri

Eminescu, istoricul din umbra poetului

Timea UDVARDI

Deşi studiile de istorie le publică în gazete, poetul impresionează prin seriozitatea documentării, prin cuprinderea întregului trecut al neamului, mai ales prin patriotismul său arzător. Dialogul dintre poet şi ţărişoara noastră e bazat pe cunoştiinţe profunde, pe apelarea constantă la documentaţii şi pe vastitatea informaţiei bibliografice.

Astfel, pe lângă calităţile sale de om, poet, publicist, Eminescu are şi valoare de istoric. A dovedit preocupări moderniste pentru momentul respectiv, tratând cu seriozitate scrierile sale istorice. Astfel, o mare parte din cunoştinţele noastre despre istorie le putem datora talentului marelui poet.

1. Dr. Elie Miron Cristea – « Luceafărul poeziei româneşti »– Bucureşti 1997
2. Tudor Nedelcea – " Eminescu, istoricul" – Craiova 1998
3. Tudor Nedelcea – «Texte esenţiale » – Craiova 1997

Biblioteca Kogaion

Ing. Dumitru VOCHESCU

Biblioteca KOGAION este o încercare de pătrundere în misterul limbii dacilor, limbă antică în care s-au dezvoltat astronomia, medicina, filosofia, legislaţia, teologia, diplomaţia, metalurgia, agricultura şi arta militară, dar de la care nu avem nicio pagină scrisă. Va fi numele unei Biblioteci Naţionale - clasică şi electronică – care va cuprinde tot ce am aflat despre **DACI**. Gurile rele nu obosesc să spună că limba română provine de la soldaţii legiunilor romane şi că Dacii nu cunoşteau scrisul. Adevărul este că prea mulţi au umblat după aurul şi bogăţiile acestei ţări în lunga noapte a istoriei şi au distrus tot ce nu se putea fura.

Noi ştim că strămoşii noştri au ascuns în tainiţe bine gândite, pe lângă comorile lor de aur şi argint, şi documente scrise pe care noi le vom căuta în pereţii mulţimii de peşteri, în catacombele primilor creştini, în curţile mânăstirilor distruse, în temeliile zidurilor rămase. Potrivit hărţii lui Ptolomeu, se vede că pe locul fiecărui oraş românesc se afla câte o Dava sau o Grădişte dacică. Undeva, îngropată în cenuşă, se vor găsi, poate, Cosmografia lui Aeticus Histricus care a călătorit în toată lumea antică, Legile lui Zamolxes, cărţile despre plantele de leac sau măcar un inventar destinat urmaşilor cu comorile pe care Vezina le-a ascuns din ordinul lui Decebal, când a început războiul cu romanii.

La Congresul al IX-lea de Dacologie din 2008, un dac - care acum este plecat la Zamolxes - ne sfătuia să urmăm exemplul bulgarilor care au folosit descoperirile din Tracologie în interesul turismului. Să facem şi noi legi care să-i încurajeze pe căutătorii de comori, să oprim braconajul comorilor, să concesionăm peşterile bănuite cu aur şi să păstrăm comoara cea mai de preţ: documentele scrise. Numai aşa vom fi recunoscuţi ca urmaşi ai unui popor înţelept şi viteaz şi vom recăpăta speranţa că: "Vom fi iarăşi ce am fost, ba mai mult decât atât."

Nordicii şi balticii vor afla că învăţăturile lui Zamolxes vin de la noi, ruşii vor afla că Varegii, care au întemeiat Novgorodul şi Kievul, leagănul marii Rusii, cei care formau gărzile pretoriene la Constantinopole, strămoşii cazacilor, nu erau de neam gotic, ci de neam getic, cum zice italianul Troya. Ei ocupau spaţiul între Dunăre şi Marea Baltică, au ajuns în Spania şi Danemarca şi au format ţara Dacia = Dana. Devenind normanzi, au schimbat prea uşor limba lor germanică. Turiştii vor veni în România să cumpere peşterile cu aur, să vadă animale sălbatice din Carpaţi, păsări în Deltă, vor mânca miere şi fructe proaspete de pădure şi vor bea un vin vechi din viţa dacică. Ei vor fi o binefacere pentru România.

Oriunde ar fi români, se vor mândri cu ţara şi neamul lor şi vor căuta să fie mereu în fruntea celor care inovează, aduc bunăstare şi progres.

Afrodita, Bârsa, Maria – legătura etimologică

Laurențiu BĂLOIANU

Acest material propune o legătură etimologică, pe baza sensului originar al cuvintelor care au dat numele Bârsa, Maria şi Afrodita

Etimologia numelui Bârsa, Bârsana, Bârsan

• Este un nume întâlnit în toate zonele țării

• Nu există o etimologie acceptată

Etimologia numelui Maria este şi ea disputată

• Înainte de Evul Mediu, Maria a fost considerat un nume sacru pentru viața de zi cu zi

• În Evul Mediu, numele Maria a fost popular în Europa de vest Originea şi înțelesul numelui Miriam nu este clar. Ca şi multe alte nume din aceeaşi categorie, este din anumite motive nume egiptean, şi poate fi asociat cu cuvântul egiptean însemnând Adorata / Iubita (vezi cuvântul **„Merari“**)

Traducerea cuvintelor asociate cu numele Maria din aceeaşi lucrare citată împreună cu cuvinte preluate din rădăcina proto-indo-europeană, conduce la mai multe similitudini, sau analogii pe care le vom explica în extensor în prezentarea materialului.

Legătura etimologică Zalmoxis – Gebeleizis / Zebeleizis

Laurențiu BĂLOIANU

Plecând de la afirmația lui Herodot, Kretschmer se străduieşte să lege etimologic pe Zalmoxis de Gebeleizis pe baza echivalenței temelor *zemele/gebele*, ceea ce implică echivalența bazelor *zamol-* şi *gebele* În sfârşit, Kretchmer vede în Gebeleizis numele trac şi în Zamolxis numele hibrid scito-trac al aceluiaşi zeu. Etimologia lui Kretschmer a fost respinsă de Russu şi de alți savanți, însă este considerată de Eliade ca având „*meritul de a explica mărturia lui Herodot conform căreia geții credeau într-un singur zeu numit de unii Zalmoxis, de alții Gebeleizis.*“ Arheologul Vasile Pârvan nu se îndoia de validitatea mărturiei lui Herodot, iar Jean Coman vorbea chiar de un monoteism daco-get –

Asocierea lui Zalmoxis cu Zeii antichității.

- Aristotel îl echivalează pe Zalmoxis cu Okhon (venerat de Fenicieni) şi Atlas (venerat de Libieni)

- Zalmoxis este considerat ca fiind Sabazius, adică Zeus / Dionis at tracilor

În lucrările lui Plato, este menționat ca ştiind ştiința incantațiilor. De asemenea, nu este foarte clar care din zei îl caracterizează cel mai bine pe Zalmoxis: Zeul Cerului, Zeul Subpământean sau Zeul Misterelor.

Motive dacice în opera eminesciană integrală

[Prolegomene la un enunț: <Mihai Eminescu- dacolog>]

Dr. Valer SCRIDONESI-CĂLIN, Universitatea din Bucureşti

Motto: (1)"În România totul trebuie dacizat."(M. Eminescu)// (2)"Din fundul Mării Negre, din înalte-adânce hale,/ Dintre stânce arcuite în gigantice portale/ Oastea ZEILOR DACIEI în lungi şiruri au ieşit/şi ZAMOLX, cu uraganul cel bătrân, prin drum de nouri, /Mişcă CAII LUI DE FULGER şi-a lui car. Călări pe bouri,/ A LUI OASTE LUMINOASĂ îl urma din răsărit." [M. Eminescu, "Memento mori", v.853-858(1872)]// (3)"Alexandru [cel Mare] merge în INDII unde reşed în Himalaia ZEII DACI. Acolo el întâlneşte pe DOCHIA şi de la ZAMOLX învaţă înţelepciune."[M. Eminescu, mss.2290 (f.70)]//(4) "Istoria un necrolog"[M. Eminescu, mss.2262 (epoca preuniv.1866-1869)]

Dispunând, în biblioteca personală, de TOTALITATEA volumelor ediţiei <PERPESSICIUS> de "OPERE" ale lui MIHAI

EMINESCU [16 volume format mare + 1 auxiliar <"Bibliografie. Viaţa. Opera. Referinţe>, apărute între anii 1939-1999], ne stau la dispoziţie circa 13.500 de pagini ale OPEREI EMINESCIENE INTEGRALE, între care aproximativ 1.500 aparţin aparatului editori-al-explicativ, celui critic-interpretativ, respectiv celui auxiliar [table de materii/cuprinsuri; indici (tematici, bibliografici, toponimici, antroponimici, alfabetici, sigle etc); note explicite; referinţe; bibliografii etc]. ACEASTA NI-I ZESTREA EMINESCIANA care, în afara numărului urias de pagini de consultat, mai prezintă, prin ISPRAVA MATERIALĂ EDITORIALĂ <Perpessicius> [ce a durat circa 6 DECENII(!)], şi alte PERFORMANŢE BIBLIOFILE, exprimate cifric, precum volumul total al celor 17 volume = 53.000 de centimetri cubi (volumul unui întreg raft de bibliotecă stas), suprafaţa totală disponibilă de 810 metri pătraţi (din care scrisă aproximativ 600 metri pătraţi), respectiv masa totală a celor 17 volume e de circa 33,5 kilograme (vol.XV având masa maximă de 3,6 kilograme la 1.472 pagini şi la dimensiunile 30 cm x 21cm x 8,5cm).

LISTA DE MOTIVE DACICE oferită de opera integrală eminesciană editată se generează cu contribuţia a absolut tuturor genurilor de scriere şi creaţie eminesciană: poezie (antumă şi postumă, inclusiv mulţimea de variante din laboratorul poetic); proza literară; literatura populară (culeasă ori prelucrată de Eminescu); teatrul original şi tradus; traducerile de proză literară; dicţionarele de rime; publicistica/ gazetărie/ jurnalistica, traduceri filozofice, istorice, geografice şi ştiinţifice, textele originale scrise până în primăvara lui 1883, respectiv în primăvara şi în vara lui 1883 {cu tematică din filozofie-axiologie, sociologie şi politică, economie politică, istorie, geografie, filologie-lingvistică generală-filologie română, matematică, astronomie, fizică [1.400 de pagini(!)], chimie, biologie, medicină etc}; note de curs (studenţeşti), note de lectură, excerpte etc.

Cum scria Constantin NOICA: "EMINESCU AVEA ORGAN PENTRU ŞTIINŢE", inclusiv pentru cele exacte (dovadă sunt manuscrisele incluse în volumul XV "FRAGMENTARIUM", iar după George CĂLINESCU, inclusiv pentru ISTORIE, iniţiat prin spiritul său enciclopedic (de educaţie germană timpurie), consolidat prin efort intelectual la vârsta propice de receptare şi prelucrare a cantităţilor mari de informaţie, la Universitatea din VIENA (1869-1872) şi la Universitatea din BERLIN (1872-1874), unde a audiat cursuri ale unor somităţi savante ale secolului al 19-lea, precum: R. Zimmermann (1824-1898), profesor de filozofie şi estetică, Richard Lepsius (1810-1884), profesor de egiptologie şi istorie orientală (inclusive sanscritolog), J.G.Droysen (1808-1884), profesor de istorie modernă, E.Zeller (1814-1908), profesor de filozofie, H. L. F. Helmholtz (1821-1894) [fizician, matematician, fiziolog, medic, inventator de aparate şi instrumente de fizică şi medicale (ultimul foarte mare enciclopedist german şi european), la care studentul Eminescu a fost invitat (dovadă e cartea de vizită <H.L.F. von Helmholtz>, aflată în lada cu manuscrisele păstrate de Titu Maiorescu], etc. ORGANUL pentru ştiinţele istorice ne-a fost dovedit prin traducerile de texte de istorie, respectiv a fost folosit şi perfecţionat din plin în publicistica înalt practicată vreme îndelungată la "Timpul" (1.11.1877-19.05.1883; prezenta în volumele X, XI, XII, XII; total, circa 3.100 de pagini), nu mai puţin de neegalat în OPERA-i LITERARĂ!

Înscrisuri în limba dacă

Florin CROITORU

1) Inelul de la Ezerovo; datare sec 5 î e n găsit în Bulgaria în anul 1912.

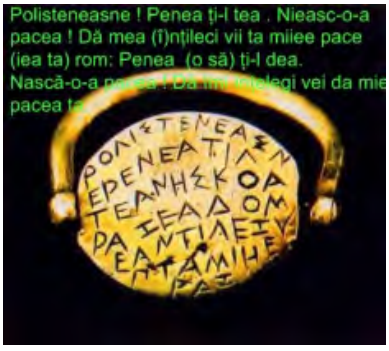
Polisteneasne ! Penea ți-l tea . Nieasc-o-a
pacea ! Dă mea (î)nțileci vii ta miiee pace
(iea ta) rom: Penea (o să) ți-l dea.
Nască-o-a pacea ! Dă mă înțelegi vei da mie
pacea ta

Traducere: Polisteneasne , Penea (o să) ți-l dea. Nască-o-a pacea ! Dă mă înțelegi vei da mie pace.

Pe marginea inelului se află 4 litere care au fost arătate ca fiind HLTA. Ele sînt de fapt HATA şi reprezintă o înbunătățire a textului făcută ulterior. .....VII TA MIHE PACEIEA TA.

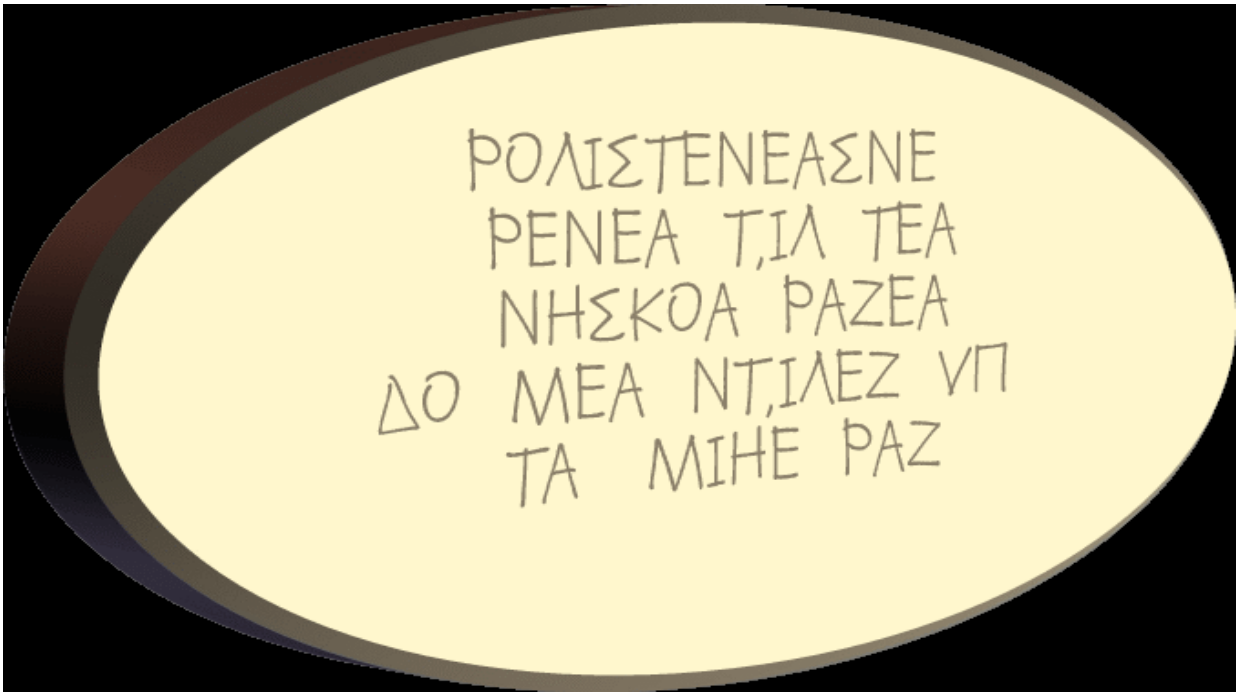

2) O inscripție pe o piatră de mormînt din Dobrogea antică.

pe rîndul de jos se văd doar 8 litere. Pe rîndul de sus scrie: ANTIGONA LU LOZANIS , nume cu formă de exprimare românească.

3) Plăcuța nr 16

Metodologie:am folosit limba română la citirea acestor texte.

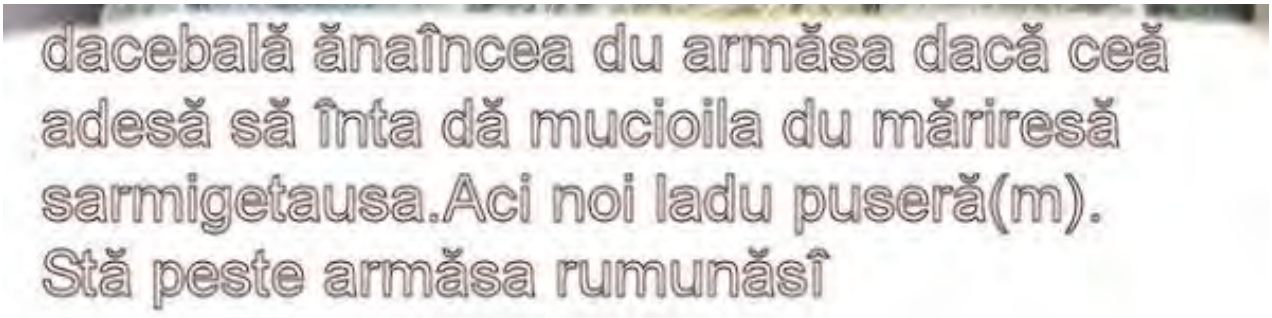
dacebală ănaîncea du armăsa dacă ceă
adesă să înta dă mucioila du măriresă
sarmigetausa.Aci noi ladu puseră(m).
Stă peste armăsa rumunăsî

Concluzii: nu ne-am romanizat.Cei care au spus că româna nu vine din latină au dreptate.Întrega istorie a românilor şi a altor neamuri cu limbi zise romanice precum şi romanistica trebuie revizuite.

Darius al lui Hystaspe

Lucreția Eugenia BREZEANU

Cunoscuta şi comentata poezie ale lui MIHAIL EMINESCU, SCRISOAREA III, care reda, într-un stil unic, un moment al istoriei noastre medievale. În aceasta poezie - poem sunt foarte multe referiri la istoria veche si straveche a locuitorilor acestui spațiul geto-dacic, nord dunărean.

Aflăm despre campaniile de cucerire marele imperiu persan în care aveau supremația dinastia Achemenida reprezentată, la acele timpuri, de **DARIUS al lui Hystaspe**, conform documentelor greceşti dar care pe numele lor adevarat, **DARAYAYAHUSH** (522-486 ien) respectiv **VISHTASPA** din documentele persane, documente care au fost date circuitului istoric abia in 1966! dar conform aceloraşi documente persane prin aceste locuri Carpato-Danubiano-Pontice a mai ajuns în campanii de cucerire şi XERSES I, adică **KHASHAYARSHA** (486-465 ien). De aici putem constata cu uşurință ce inexactitate au, în ceea ce privesc denumirile, onomastice şi geografice, scrierile greceşti şi să

ne gândim că de fapt nici ZAMOLXE sau ZALMOXE nu poate fi numele adevarat al MARELUI ZEU al getodacilor şi al altor popoare antice nordice ale Europei.

** În Iran există un important centru istoric Mudan, teritoriu administrativ Bishapur care are un singur monument, o statuie colosală de aprox 20 de metri care-l reprezintă pe regele (shach'inshach) Shapur care a trăit în a doua jumătate a secolului al 3-lea al en., care are ţinuta oficială, costumaţia, coroana, chiar şi cuafura, evident chiar uimitor de asemănatoare cu ale voievodului MIRCEA cel BĂTRÂN, erou-personaj al poeziei SCRISOAREA III. De fapt este o ţinută asemănătoare cu acea cu care este reprezentat şi Negru Vodă în tabloul votiv de la Biserica Domnească, Curtea de Argeş.

*** Este posibil ca această asemănare să nu fie întâmplătoare, pentru că în documentele persane care de fapt sunt denumite, în cultura iraniană, FARSY, există din **dinastia sassanidă,** un rege Yazdgerd II, care a avut trei urmaşi, Hormuzd care în 459 este înlocuit de fratele sau Firuz (care în unele documente este şi Piroz) care este înlocuit în 484 de VALASH! Acesta în 488 este alungat de Kavad o rudă princiară care i permite să ia din ţară tot ce doreşte dar să plece! Şi acesta pleacă după ce între cei doi se „prafează un tratat de asistenţă şi ajutor, urmat de o vastă corespondenţă! Din care rezultă că Valah era adeptul unui cult al lui SARABA , o fiinţă fantastică cu oarecare asemănare cu şarpele care se autodevorează. Dar VALASH în corespondenţă apare… BASSARABA ! la fel se desemnează această familie până la domnitorul Constantin BRÂNCOVEANU care astfel îşi scrie numele la Biserica Domniţa BĂLAŞA din Bucureşti.

Balada *Păcurarul* – varianta bănăţană a *Mioriţei*

Prof. Constantin GIURGINCA

Profesorul George Călinescu, proaspăt absolvent al Şcolii de Înalte Studii de la Roma (întemeiată de Vasile Pârvan), e repartizat în primul său an de profesorat în Timişoara la Liceul Constantin Diaconovici Loga, anul şcolar 1928 – 1929.

Profesorul îşi îndeamnă elevii să culeagă folclor, iar unul dintre ei, Ioan Fonoş, se întoarce cu un fragment din balada **Mioriţa** cules din zona Lugojului, satele Berini, Ramna etc. Profesorul Călinescu i-a cerut să caute şi restul de fragmente care lipseau. A avut şansa ca, prin anii 1935 – 1936, să poată asculta „Cântecul Păcurariului" la o cabană forestieră din zona munţilor Armeniş, spre Muntele Mic. Acea variantă închega toate fragmentele mozaicate culese de Ioan Fonoş de-a lungul a peste 8 ani. Tăietorul de lemne care a cântat-o exterioriza şi interioriza jelania şi tânguirea baciului mioritic. El cânta, apoi declama, apoi juca interpretând textul. Ioan Fonoş a mărturisit că muzica era o doină la lamentaţia ciobanului, când dansa, muzica era un cântec de joc, pe care îl juca, ca apoi să revină la plângere şi jeluire. În momentele sale de transfigurare mistică, trăind misterul orfic al jelaniei şi incantaţiei, tăietorul părea rupt de tot ce-l înconjoară, trăindu-şi aidoma acţiunile scenariului pe care îl reactualiza în clipele acelea. Textul literar îl avem prin providenţiala sârguinţă a culegătorului de folclor Ioan Fonoş, dar textul muzical? Acesta a circulat în satele bănăţene sub formă de colind: **„Cântecul Păcurariului"**.

Un alt descoperitor de nestemate folclorice, Sabin Drăgoi, culege numeroase colinde şi cântece bătrâneşti din Banat, prin care şi doina notată de dânsul cu numărul 30, care e o variantă a Mioriţei, culeasă în comuna Belinţ şi care va deveni laitmotivul rapsodiei bănăţene dedicată lui George Enescu. Melodia îl va impresiona pe compozitorul Paul Constantinescu care a utilizat şi varianta belinţeană a baladei Mioriţa, culeasă de Sabin Drăgoi, în madrigalul „Mioriţa",

compus pentru cor mixt „a capella”, capodoperă a literaturii muzicale corale româneşti.

Balada, în memoria ei ancestrală, conservă scenarii arhaice care s-au plămădit în timpuri de început, cu eroi arhetipali ce întruchipează modelele eroice de existenţă, ce se reactualizează prin „zicerea” baladei.

Eroul tragic, Păcurarul, deţine puteri magice care-l instaurează într-o ordine hieratică a naturii ca legislator al plaiurilor şi ca Exarh al plaiurilor. Păcurarul este „Crăişorul munţilor/ şi drăguţul Zânelor, cel Ales să împlinească rânduielile primordiale care i-au fost insuflate de o putere transcendentă venită de dincolo de hotarele vremelniciei. Păcurarul vede natura ca o ordine sanctificată, ca un univers sacru, în care el oficializează prin ritualuri, datini şi tradiţii legile eternităţii. El, Păcurarul, Crăişorul Munţilor Cărunţi, ca Exarh al plaiurilor e un veritabil Adonis carpatic care deţine fluierul totemic: fluierul de os – simbol orfic.

Fluierul de os este personajul simbolic al variantei bănăţene, cheia citirii scenariului arhaic: cu el începe şi cu el se termină Povestea Păcurarului. Acest rol simbolic al fluierului totemic orfic îi dă şi nota de originalitate variantei bănăţene spre deosebire de variantele moldo – muntene, unde nunta cosmică şi măicuţa bătrână ocupă rolurile-cheie.

Cântecul fluierului de os prin armoniile lui divine ar putea intra în rezonanţă cu vibraţiile energiei cosmice universale, prin el devii ritm în Marele Ritm. „Creanga de aur” a Păcurarului, scutul care-l apără în final şi-l trece peste vămile văzduhurilor (9 sau 99 vămi) în celălalt tărâm este fluierul de os, care trimite doinind vestea la vale, pe şoapte de izvoare şi pe unduirea brazilor că, sus, munţii plâng. În scenariul ritualului Marei Treceri din varianta bănăţană, jalea întregii naturi care îmbracă haine cernite nu e altceva decât bocetul naturii care-i înfăşoară baciului trupul căzut, în vârf de munte, cu glugă de frunze şi iarbă.

La căpătâiul lui rămâne, ca o troiţă de pomenire, pasărea-suflet: fluierul de os slăvind şi preamărind un mod de viaţă şi o umanitate situată mai aproape de Dumnezeu.

Secvenţele măreţe ale acestei tragedii cântate, poate cea mai concentrată tragedie din câte există, luminile din depărtări mărturisind rituri şi simboluri dintr-o memorie ancestrală ne rămân în minte ca o emblemă uriaşă, simbol al unei patrii arhaice de o grandoare mută care par a ne invita: - „veniţi de luaţi aminte: unduiesc arborii în limba lor veche, foşnind cu ramuri pe zare, suspinând: **există cântece care plâng cu stele**”.

Simbolul crucii în doctrina vedanta şi semnificaţiile ei în ritualul vedic, reflexe în creştinism. Miruirea

Eugeniu LĂZĂRESCU

Existenţa aceloraşi simboluri la diferite civilizaţii, depărtate în spaţiu şi timp, nu sunt simple coincidenţe. Descoperite mai mult sau mai puţin accidental de către fiinţa umană, ca elemente generatoare de forţe “subtile”, s-a constatat că ele au un impact asupra elementelor naturale, inclusiv asupra fiinţei umane.

În acest domeniu al simbolisticii, o serie de simboluri care până în prezent au fost atribuite unor culturi, în realitate erau cu mult mai vechi, existente şi la alte culturi de la care au fost preluate şi autoatribuite în intenţia de a crea o ascendenţă faţă de celelalte.

Descoperirea, într-un decalaj în timp sau geografic a aceluiaşi simbol la diverse culturi, se explică prin structura arhetipală a acestui simbol dezvoltată amplu în studiile Teoriei Arhetipurilor ale lui Carl Jung şi a şcolii sale.(1)

Un exemplu este simbolul crucii.

- CRUCEA din perioada arhaică europeană (vezi crucea de la Tărtăria, a doua jumătate a mileniului VI î.H.).

- CRUCEA SANSKRITĂ ulterioară, ca simbol de protecţie (2- 65), formată dintr-o cruce stilizată în formă de sabie care are în centrul ei simbolul ANTAHKARANA “circulară”. Această cruce creează în centrul ei un flux energetic de tip laser care acţionează punctual asupra zonelor unde este îndreptată (2-65).

În Doctrina Vedanta, crucea este simbolul chakrei Agnya (Ajna) a corpului subtil uman desemnându-i-se în plan fizic, ca locaţie, fruntea (7-1 la9); (10-45,46).

În perioada istorică arhaică, Doctrina Vedanta a considerat-o ca fiind “închisă”, inactivă, ea urmând a fi “deschisă

“ mai târziu, la momentul potrivit dezvoltării societății umane, de către Fiul Divin, Mahavişnu, când omenirea va ajunge la nivelul la care să conştientizeze calitatea ei spirituală esențială - baza Creației, esența Ei- factorul de “coagulare”, corespunzând, la nivel uman, IUBIRII. Acesta a fost Iisus, consemnat în scriptele istorice antice ale statului indian Maharastra, ca Issa (Sri Issa). (8-3 la 252).

Doctrina Vendanta ca şi Doctrina Crestină Ortodoxă consideră Fiul Divin (Mahavişnu/Iisus) ca existent încă dinainte de Creație şi participant la Creația Universului, şi că ființa umană a fost creată “după chipul şi asemănarea Domnului” având ca model arhetipal, la vedici, “Omul Cosmic”- Virata Cosmica.

Semnificațiile semnului Crucii făcut pe frunte (Miruirea) sunt de purificare şi energizare:

- în actul ritual creştin ortodox este un semn de purificare şi protecție spirituală (prin puterea Sf. Duh)

- în tradiția populară românească - în practicile populare - efectuarea semnului crucii cu un cărbune aprins şi apoi stins în apă, făcut pe fruntea unei persoane, este ritualul îndreptat contra acțiunilor subtile ostile, îndreptate contra acestei persoane de o altă persoană. Este o tradiție arhaică, multimilenară.

Adoptată şi făcută simbolic pe corpul uman, ea simbolizează situarea lui în echilibru perfect, în legea supremă a Iubirii şi Armoniei Universului, a Iertării, piatra de temelie a Creației Divine a Universului şi a conservării Ei.

Cuvântul AUM a fost adoptat de creştinism sub forma AMIN (în înțelesul de ”aşa este “/”aşa să fie”), ca încheiere a facerii semnului crucii.

În concluzie, crucea este un Arhetip preexistent în Memoria Colectivă (Inconştientul Colectiv la Carl Jung; Maha Ahamkara în Doctrina Vedanto-Brahmanică), arhetip ale cărui modele arhetipale s-au difuzat în lumea fizică şi ale cărui proprietăți au fost descoperite sau i-au fost revelate ființei umane pe axa timpului istoric al evoluției sale.

Este important de relevat că, în ciuda diversității formelor sale de reprezentare, crucea şi-a conservat calitățile spirituale de protecție şi emulație spirituală pentru ființa umană.

Rădăcinile spiritualității şi ale religiilor

Michaela Al. ORESCU

Spațiul Carpatic a fost leagăn inițial al spiritualității şi religiei europene şi, în acelaşi timp, leagăn al acestei civilizații europene... şi nu numai: el a constituit creuzetul în care populațiile occidentale şi nordice ale continentului s-au refugiat din fața ghețurilor, realizând, în coabitare mai mult sau mai puțin pașnică cu populația autohtonă, nucleul civilizației europene primordiale, cu iradiații ulterioare spre Asia, Africa de Nord şi cele două Americi.

Tradiții preluate de scriitorii antici, unii beneficiind un timp de tezaurul Bibliotecii din Alexandria, au transmis numele primialor civilizatori „născuți în Spațiul Carpatic”, precum Uran, Saturn, Apollon, Hermes, Thyphon ş.a., care prin contribuția inestimabilă pe care au adus-o vieții sociale şi spirituale, au fost divinizați. Aceşti zei au instituit prima religie, mijlocul cel mai eficient pentru a ordona social, moral şi spiritual, popoare cu înclinații războinice, aflate la (re) începutul evoluției lor sociale, după decăderea aproape totală cauzată de glaciațiuni.

Daco-geții autohtoni din Spațiul Carpato-Danubian-Pontic, urmaşi ai populației europene pelasge, ca sedentari, într-un spațiu neacoperit de ghețari decât pe vârfurile montane de peste 2.000 de metri, cu peşteri pentru adăpost, păduri cu vânat, ape bogate în peşte, sare la suprafață, au reuşit să păstreze tradiții şi simboluri arhaice, încărcate de conotații spirituale, dar şi practice.

Împărțirea poporului sedentar în clase sociale a asigurat organizarea muncii, disciplina şi, mai ales, a prilejuit conducătorului, de cele mai multe ori *şi* mare preot, instituirea de reguli care să constituie o religie bazată pe principii apte să sprijine orânduirea sociala şi morală (în accepțiunea timpului), reguli potrivite în caz de pace, ca şi în situații de luptă.

Marele „Zeu” asigura bunilor luptători o viață veşnică şi chiar o reîntoarcere la vechea viață, jertfa stând la baza oricărei reuşite.

Prima relatare despre credințele la daco-geți aparține lui Herodot: „Iată cum ştiu să se facă nemuritori geții: ei cred că nu mor şi că acela care dispare din lumea noastră se duce la daimonul Zalmoxis” (Zeul Morții – moksha, în India ariană.) Herodot descrie jertfa a trei tineri inițiați, „trimişi la Zalmoxis, aruncați în sulițe pentru a-i comunica zeului nevoile neamului lor.”

Această practică a jertfei a fost preluată de toate civilizațiile vechi. În „Philosophumena” (1, 2 şi 22), Origene

menționează că druizii, preoți celto-gali, au preluat de la daco-geți aceleaşi principii. Iamblicos, neoplatonician, elev al lui Porphyrios, în lucrarea „Viața lui Pythagoras", afirmă: „Căci Zalmoxis, de origine trac... le-a întocmit legile... şi i-a îndemnat la bărbăție pe concetățenii săi, convingându-i că sufletul este nemuritor... galații şi tralii şi mulți dintre „barbari" îi învățau pe copiii lor că nu este cu putință ca sufletul să piară, ci că el continuă să existe şi că nu trebuie să se teamă de moarte, ci să înfrunte cu vitejie primejdiile."

Suidas, în „Lexiconul" său, îl menționează pe Mnaseas care zice că "la geți este venerat Cronos (Saturn-Dokius), numit Zalmoxis, care „le-a arătat geților din Thracia ceremoniile de inițiere şi le-a spus că nici el şi nici cei care îl urmează nu vor muri, ci vor avea parte de tot binele" ... „terizii şi crobizii cred şi ei în nemurire şi spun că cei care mor se duc la Zalmoxis, dar că se întorc." „Ei socotesc că lucrurile acestea se întâmplă veşnic." „Ei fac sacrificii şi benchetuiesc ca şi cum cei morți s-ar întoarce", principii duse mai departe prin brahmanismul dezvoltat în India de către arienii carpatici civilizatori şi preluat ulterior de alte religii dezvoltate în Asia, Egipt (faraonii vegheau după moarte asupra Egiptului), Mesopotamia şi, chiar mai târziu, în Americi. (În cele mai vechi civilizații, morții erau îngropați sub podeaua casei, ei veghind asupra familiei.) În India, brahmanismul a consacrat eternitatea sufletului prin reîncarnare (metemsihoza).

Pentru a i se conferi dimensiuni supreme, divinitatea a fost reprezentată ca ordonând oamenilor, prin revelație, legea divină, principiu dezvoltat în brahmanism prin aceea că omul devenea încarnarea divinității (OM, principiu sacru), originea divină a conducătorilor, în Egipt şi în alte civilizații antice, în creştinism omul fiind creat „după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu."

În limba sanscrită, păstrată în brahmanism, credințe şi practici transmise de părinți, la maturitatea urmaşilor pot constitui obiectul unei „libere alegeri", ceea ce în creştinism a fost moştenit ca „liberul arbitru."

Practica ascetică a fost cunoscută din timpuri vechi, unii preoți se retrăgeau în peşterile munților, ducând o viață aspră, hrănindu-se vegetarian şi respectând celibatul, ceea ce le-a asigurat un statut de sfințenie. În lumea daco-getică erau „pleistorii", menționați de Flavius Josephus în „Antiquitates Judaicaes", continuând istoric şi religios, zeitatea din neolitic, ordinul preotesc trac „ctistai", „capnobatai", „pleistori", „întemeietori" (Stabon, VII.296) constituiți în „societăți", precum esenienii, aceşti preoți au fost moştenitorii misteriilor hermetice şi orfice, dezvoltate ulterior în Grecia antică, prin pitagoricieni, în India, prin „constituirea discipolilor monahi ai fiilor lui Sakyari-arianul prin naştere Buddha Gautama Sakya Muni (Gaut-Got-Get din neamul de conducători, purtători de „saka" arma ...

Buddha nu era, desigur, un hindu autohton, ci un arian, patronimul său fiind Sakya, ca fiu al lui Suddhodana Gotama, din neamul indian nordic Kapilavastru de la poalele munților Himalaia.

Buddha Gautama Sakyamuni (iluminatul din neamul Gautama Sakyamuni (Gaut-Got-Get), a trăit în secolul VI=V î.H. (cca. 563-483 î.H.).

Regiunea din nordul Indiei, de la poalele Munților Himalaia, a fost populată începând cu mileniul al V-lea î.H. de către aryeni carpatici civilizatori, numele lui Buddha păstrând ecouri ale geto-goților, războinici ce purtau „saka" (sabie curbată), în numele neamului său de conducători, Sakya). De altfel, „saka" era numele prin care hinduşii, precum şi iranienii (mezii) (încă nearabizați), desemnau popoarele scitice, mezii înşişi fiind, de fapt, sciți.

Corespondențe şi identități româno-indiene. Infrastructura bisericii ortodoxe şi infrastructura templelor brahmanice

Eugeniu LĂZĂRESCU

Între cultura europeană, pe latura sa religios-ortodoxă şi cultura religioasă indiană de tip arhaic, cultură moştenitoare a vechii culturi vedico-brahmanice, s-au constatat o serie de corespondențe, chiar identității în privința elementelor dogmatice, cosmogonice şi cosmologice.

Aceste corespondențe se regăsesc reflectate, printre altele, şi în formele infrastructurale ale arhitecturii religioase, atât în cele din arealul ortodox carpato-dunărean, cât şi în cele din arealul indian.

Principiile de organizare arhitectonică:

- în creştinism, biserica reprezintă „Corpul lui Hristos", al lui Dumnezeu, Creatorul Universului.

- în vedatism şi brahmanism, "templul reprezintă pe Brahma-Divinitatea Unică, Creatorul Universului, în forma arhetipală a Viratei Cosmice ("Omul Cosmic"). (6)

Această concepţie unică ce constituie o punte de legătură între două religii duce la concluzia că, în final, concomitent, atât biserica creştin-ortodoxă cât şi templul indian, cu originile sale în perioada arhaică, simbolizează prin elementele sale arhitecturale fiinţa umană nu numai sub raport fizic, ci şi sub raport spiritual.

Acest raport de reprezentare Divinitate-fiinţă umană era cunoscut încă din antichitate ca PRINCIPIUL HOLISTIC AL UNIVERSULUI: "Macrocosmosul se regăseşte în microcosmos (şi în om); microcosmosul se regăseşte în macrocosmos" sau, într-o altă formă utilizată, "ce e mic se regăseşte în ce e mare şi ce este mare se regăseşte în ce e mic." (4) În cultura europeană este cunoscut ca Principiul lui Thot-Hermes.(5) Ortodoxia românească, unele principii ale ei, sunt de sorginte zalmoxiene, urmaşe a celor pelasgo –vedice în formele lor primare.

Ortodoxia reţine esenţialul emanat din Vede şi din ceea ce ulterior brahmanismul a transmis Europei la nivel de principii, de concepte Dharma, aceleaşi ca ale creştinismului.

Principiul de bază îl constituie conceptul că "Biserica reprezintă Corpul lui Hristos".

Arhitectura internă şi externă a unui templu brahmanic este bazată pe Doctrina Vendata şi brahmanică.

Această doctrină a stabilit elementele arhitecturale în concordanţă cu Principiul Holistic al Universului ele simbolizând, la nivelul planului lumii fizice, modelul arhetipal al Arhetipului Divin pe care l-a numit Omul Cosmic (Virata) (6), Divinitatea Unică reflectată în fiinţa umană, în structura sa spirituală conform modelului divin. Este de remarcat apropierea, în limba română, a denumirii de "om" şi Sunetul Primordial "OM", sunetul începutului Creaţiei. (1-47 si 48).

Principiile isihasmului carpatic apar ca un continuator, pe axa timpului, a practicilor multimilenare ale vechilor sihaştri zalmoxieni din arealul traco-geto-dacic.

În concluzie, Principiul Creaţiei Universului, comun dogmei creştine şi doctrinei vedantine, prezenţa elementelor concepţiei vedice privind Creaţia Divină şi fiinţa umană ca reflexie a Divinităţii în infrastructura bisericii creştine ortodoxe, existenţa de toponimii şi hidronimii cu rădăcini verbale din limba sanskrită, prezenţa în arta populară românească de simboluri ce conţin modele arhetipale comune cu cele vedice, toate acestea atestă originea culturii prevedice şi vedice în acest areal carpato-dunărean.

Soarele şi luna i-au ţinut cununa lui Eminescu

Sp. Telecom. Luca MANTA

De la bun început titlul lucrării ne indică indirect *şi* conţinutul ei şi de unde se desprinde o strânsă legătură între viaţa şi moartea lui Mihai Eminescu şi principalele astre luminatoare cereşti.

Lucrarea redactată parcurge întreaga viaţă presărată cu boli şi suferinţe trupeşti şi spirituale şi pe care ursitoarele au hărăzit-o atunci când s-a născut pruncul Mihai Eminescu. Tabelul – Sinteză conţine evenimentele principale din viaţa lui Eminescu ordonate calendaristic în 56 de puncte şi care sunt însoţite de faza astronomică de lună, cât şi de numărul de pete solare înregistrate.

Datarea evenimentelor din viaţa lui Eminescu a fost corectată astronomic de la stil vechi la stil nou, prin adăugarea a 12 zile valabile pentru secolul 19.

Informaţiile din viaţa lui Eminescu sunt concentrate în 4 pagini.

Iată numai câteva repere:

1.Mihai Eminescu s-a născut în 15 ianuarie 1850, adică 15 + 12 zile = 27 ianuarie (stil nou), iar în 28 ianuarie a fost ***Lună Plină***. Mihai Eminescu avea din naştere o biosensibilitate neurovegetativă la fazele de lună, care i-au marcat toată viaţa şi la care, probabil, a contribuit şi electroionizarea solară numită în popor *vântul turbat*. Exploziile solare au avut o valoare maximă de 63,7 de pete solare în anul 1883 (anul în care a fost internat la sanatoriul Şuţu) şi a fost constantă între anii 1880 şi 1885!

2.Mihai Eminescu se stinge în 15 iunie 1889, adică 15 + 12 zile = 27 iunie (stil nou), iar în 28 iunie a fost ***Lună Nouă***. Anul 1889 a avut un minim de activitate solară de 6,3 pete solare.

3.Iată două aprecieri personale: este posibil ca munca intensă de redactor cu şpalturi de la ziarul Timpul să-i fi

cauzat o boală profesională (intoxicație cu plumb) și este posibil ca sincopa cardiacă produsă la ora 3:00 din noapte să fi fost cauzată de o substanță care i-a fost pusă în paharul cu lapte de pe noptieră.

4.După despărțirea de trup, sufletul lui Eminescu a plecat în nemurire!

Sperăm ca această lucrare să fie utilă cercetătorilor care studiază viața și opera lui Eminescu.

Mitologia străveche geto-dacă în opera eminesciană

prof. Olimpia COTAN-PRUNĂ

Opera eminesciană este puternic ancorată în mitologia străveche geto-dacă de o mare varietate și originalitate: legende mitice, basme, mitologia medievală a întemeietorilor Țarii Românești. Astfel, viziunea fascinantă a Daciei Antice crește în poemul *Memento Mori* de la o idee simplă la borealism, la dacism și daco-latinism, făcând din acesta poemul giganticelor creații cosmice unde omul și zeii își măsoară forțele de dimensiuni cosmice, a cărei Zee Prometee e acea Dochie din *Tărâmul tinereții fără bătrânețe și al Vieții fără de moarte* al lumii geto-dace. Ea păstrează legile și datinile străbune, ca în *Scrisoarea III*; urmează drumul de la un erou mitic la unul legendar, ca în *Grui și Sânger*; atinge mitul sacrificării luptătorilor pentru libertatea țării, protejați de semidivinități, ca în *Horiadele*; creionează Daciei *și* divinitățile zoomorfe ieșite din Pontul Euxin în lupta cu dușmanii și demonii, ca în *Rugăciunea unui dac*; prezintă miturile creației plaiurilor românești străvechi cu Mumele pământului, ploii, mării, vântului, iernii, florilor, pădurii ca în *Genaea* – geneza, dar și în poemele mitice:*Gemenii, Nunta lui Brig – Belu, Sarmis, Ursitoarele* etc.

Luceafărul este una dintre creațiile de geniu ale savantului poet român Mihai Eminescu ce pune față în față energiile cosmice de la inferior la superior, cerurile existenței, exprimate prin modalități poetice neatinse de nimeni pe pământ. Hiperyon face parte dintr-o formă de energie superioară față de viețuirea pământeană. Lui i s-a dat *veșnicia neființei,* nu durerea unei vieți eterne. *Rândurile de vieți înmărmuresc măreț* la Eminescu, întru veșnica lor pomenire. Luceafărul lucește diferit de viața pământeană în coloana de lumină. Este absorbit tangențial, în vibrațiile energiei iubirii și tentat să încalce ordinea cosmică, nevoit a cere ajutor energiilor înalte. El aleargă vijelios la Creator cu rugămintea fierbinte de a fi dezlegat de *Greul negrei veșnicii*, de neființă. Dintre energiile pământene, numai cele feminine, ale iubirii, l-au tulburat. În ruga sa fierbinte imploră să i se ia *al nemuririi nimb / Și focul din privire*, să fie făcut mai puțin strălucitor, să fie trecut într-o formă de energie la care numai omul are acces: O ***oră*** *de iubire.*

Iubirea este cea mai puternică formă de energie. Menține existența în echilibru și îi dă stabilitate. Numai Cătălina intuiește fiorul colosal al atracției universale, căci: *De dorul lui și sufletul și inima se împle* și se cufundă în vibrația undelor care mișcă valurile în mare, pe când Cătălin percepe Luceafărul, ca fiind, *lucitor și rece,* gândind fericirea lor *în lume*, nu în sferele astrale.

Radiațiile cosmice sunt absorbite de către planeta Pământ prin intermediul Soarelui. Resursele cosmice țin în echilibru megaenergiile din octada fundamentală, cunoscute în mitologia română ca fiind Maginikele, adică magiile, asistentele Zânei Nika, similară cu Dokia, columnă a Universului din centrul coloanelor

de lumină şi energie, dintre Cer şi Pământ. Zâna Nika, la daci - Dokia, a coordonat misiunea cosmică prin care cele opt megaenergii au dislocat o imensă calotă de pe apoasa Terra şi-au pulverizat-o în Cosmos, făurind atmosfera sau brâul maginikelor, iar în hăurile rămase s-a scurs apa, dezgolind o porţiune de uscat, ce a fost numită Pangeea. Aceste magii, megaenergii, veghează mereu la echilibrul existenţei pe Terra şi sunt păstrate în datinile şi obiceiurile româneşti în numele colacilor de mucenici, bradoşi, veghetori. Pe pământ sunt multe energii de tip uman, dar energiile feminine au cote speciale şi mai diversificate de implicare; *sacra născătoare este faptul energiilor iubirii care-s fundamentale.* De aceea Luceafărul călătoreşte pe vibraţiile cosmice, atras de energiile iubirii. În datinile româneşti, Rusaliile, Ursitoarele, Şoimanele plutesc între Cer şi Pământ, se întâlnesc la răscruci, se lasă purtate de vârtejuri, pe căile văzduhului, ard locul unde poposesc.

Luceafărul cere *să se nască din păcat*, conştient de *inferioritatea energiilor* pământene în raport cu cele cosmice, cât şi de faptul că fiecare dimensiune cosmică are legităţile sale iar noi, geto-dacii, ştim că există 9 ceruri şi că nu ne-am dezlipit nici din primul Cer. Omul se naşte din păcat fiindcă Pământul este o formă de energie inferioară, nu pentru că suntem noi, oamenii, vinovaţi de această ierarhie a Universului energetic. Tinereţea fără bătrâneţe este viaţă veşnică, este viaţă fără de moarte. Este un Tărâm al Zânelor, o lume diferită energetic de unde, pentru pământeni, totul pare veşnic şi neschimbat.

Mitul cosmic al facerii lumii se leagă de existenţa Mamelor creatoare aşa cum în mitologia românească totul are mai întâi *O Mamă***.** Mama sacră a Universului cosmic al Daciei este Dochia**.**

Atavisme culturale dacice în gândirea eminesciană

Conf. univ. dr. Gheorghe SĂVOIU, Cerc. şt., ing. Mihail ENESCU
Universitatea din Piteşti, S. C. ARPECHIM S. A. Piteşti

1.O abordare istorică şi culturală cu aparent caracter utopic şi oniric

Întemeietorii neamului dacilor, „*tracii cei fără de număr*" au rămas la fel de misterioşi ca şi ţinutul lor considerat primordial, între sălaşurile europenilor …*„Neamul tracic este cel mai numeros din lume, după cel al inzilor. Dacă ar avea un singur cârmuitor sau dacă tracii s-ar înţelege între ei, el ar fi de nebiruit şi cu mult mai puternic decât toate neamurie, după socotinţa mea,"* iar această dreaptă sau nedreaptă socotinţă aparţine lui *Herodot.*

„Dacii şi geţii sau geto-dacii sunt numele date aceluiaşi popor" constituie o altă afirmaţie revelatoare istoric, dar care aparţine lui Strabon. Unii dintre istoricii mai noi au căutat similitudini între denumirea de *dac* şi aceea de *lup*, tălmăcire justificată de stindardul dacilor (*dragonul* sau *balaurul cu cap de lup*), ori între bustrofedonul „*acad*" dedus din limba dacilor (daca) şi mai vechea aşezare *Accad,* cetate sau regiune sudică a vechiului Babilon, aflată în vecinătatea Sumerului, în scrierile biblice...

În conformitate cu interpretarea dată de Mircea Eliade, Strabon este primul care a oferit substanţiale dovezi ale asocierii dintre daci (daoi) şi lupi (daos sau denumirea frigiană a lupului, conservată de către Hesychius). Rădăcina acestor două nume se traduce şi în greacă şi în frigiană prin "a apăsa, a strânge, a sugruma". Herodot completează imaginea esenţializată a dacilor prin credinţa lor în Zalmoxis, descris în spirit subiectiv elen, ca un sclav educat al lui Pythagoras, devenit ulterior liber, care a introdus doctrina imortalităţii printre daci consolidându-le curajul lor proverbial şi devenind ulterior zeul sau divinitatea geto-dacă cea mai des invocată... Atavismul carnasier sau lycantropia sunt aici un substitut spiritualizat al unui ansamblu de caractere ereditare comune între daci şi lupi, în sensul curajului cel mai înalt şi a comunităţii ca spirit nemuritor dacic.

Alexandru Busuioceanu, prin admirabila sa descriere din „*Utopia getică*", subliniază impactul atavismului nostru cultural dacic sau capacitatea ancestrală latentă a românilor de a gândi în formule preexistente de tip dacic, cu simbolistica lor impresionantă. Dacii înşişi au fost dominaţi de ecoul tradiţiilor locurilor. Stră-strămoşii dacilor erau asemenea spaţiului terifiant şi pur pe care sălăşluiau, sub „leneşe stele ale polului getic". Moştenirea lăsată de ei dacilor este de o înţelepciune adâncă, astfel că dacii liberi plângeau la naşterea fiilor lor, se bucurau înainte de moarte şi mai ales pentru cei morţi, nu se temeau aproape de nimic, fie că era vorba de stihii sau de natură, căci ameninţau norii aducători de ploaie cu săgeţile lor otrăvite, fie de duşmanii sau cuceritorii vremelnici, curajul şi vitejia lor în luptă erau date de dorinţa şi de mândria de a ajunge cât mai repede la Zamolxis, care avea să-i facă nemuritori, să-i îndrume spre fericirea şi imortalitatea sufletului.

De ce erau temuți dacii şi mai ales ce elemente au generat milenara „*utopie getică*”? Poate pentru că zeul războiului Ares sau Marte se născuse între ei, după cum istoriseşte Herodot, ori poate pentru că în jurul Istrului (Danubiului) şi Pontului Euxin locuiau amazoanele, făpturi mirifice ale zeiței Artemis, aşa cum se exprimă plin de lirism Pindar. Un alt răspuns ar putea fi dat de faptul că la Pontul Euxin, odihneşte trupul lui Achile într-o strălucitoare insulă, numită Leuce (Insula şerpilor) sau „Insula albă” (luminoasă), situată la gurile Istrului, după acelaşi Pindar şi după Euripide sau după Antigos: „se povesteşte şi despre insula Leuce, că niciuna dintre păsări nu se poate ridica în zbor deasupra sanctuarului lui Achile ”. Ori poate din cauza faptului că gurile Istrului erau „sfinte şi sacre” după Strabon, Istrul fiind considerat un fluviu divin purificator, atât după spusele lui Sofocle, cât şi după Virgiliu, fluviu din care, înainte de a pleca la război dacii beau câte o gură de apă asemeni unui vin sacru, jurând că se vor întoarce la lăcaşurile lor părinteşti numai după ce vor ucide toți duşmanii (Afidus Modestus în comentarii la opera lui Virgiliu) ar mai putea fi un răspuns indus de mitologiile spațiului dacic. O altă explicație ar putea fi contrastul dintre „neospitalierul” Pontus Axenus[11)] , cum traduce Ovidiu în „Tristele” sale Marea Neagră, şi Pontus Euxin care semnifica „țărmul ospitalier al dacilor” pentru toți cei veniți cu gânduri curate… Ori poate că mitul podului soarelui peste Marea Neagră înfricoşase prea mulți dintre corăbierii antici, la fel ca şi „talpa” lui Hercule care releva prezența lui Hercule, aproape de Dierna (Cerna actuală) sau misterioasa insulă Erithea situată pe locul de-acum scufundatei Ada-Kaleh... O altă variantă se poate să fi fost blestemată prezență a lânii de aur, „Arcadia sau Colhida” însăşi fiind situată cu celebrele sale bogății, chiar pe litoralul Mării Negre, neospitaliere şi pline de furtuni, după cum scrie chiar Apollonius din Rhodos. (Absirt şi Medeea, copiii lui Aeetes, l-au ajutat pe Iason să fure lâna de aur chiar pe locul numit „mal abrupt” sau „tăietura dreaptă în faleză”, respectiv Tomis sau Constanța de azi).Dar de ce nu Dunărea însăşi să fie la vărsarea prin împletitura-i de brațe nemiloase cauza acestei înspăimântătoare utopii getice? Chiar Pliniu cel Bătrân denumea brațele Deltei cu nume sacre greceşti, ca de exemplu „Hieron Stoma” astăzi brațul Sfântul Gheorghe (cu sensul de braț sfânt), venerația având în lumea anticilor izvoare în temeri adânci şi deznădăjduite spaime...

Dar oare de ce să nu fi fost munții, pădurile şi peşterile sacralizate cauzele temerilor antice, temeri după care Cogainonul, unde se afla peştera lui Zalmoxis şi Pionul erau considerați de către toată antichitatea munți cereşti. Cu siguranță însă că tenebroasele păduri şi sălbatica Peuce au salvat de nenumărate ori arcul carpatic. Cornelius Fuscus a fost înmormântat cu întreaga legiune pe care a condus-o ca general sub pădurea blestemată, terifiind Roma şi întregul imperiu, întreținând astfel şi el „utopia getică”. Dar teama cea mai profundă pare să vină din magia ce lega cultul lui Zarathustra de cel al lui Zalmoxis. O eliberare spirituală a strămoşilor daci ce a înspăimântat, nu prin monoteismul unificator, ci prin bucuria morții simple, pline de curaj, în luptă cu duşmanul, percepută ca renaştere şi înălțare finală. Această magie făcea inexplicabile atitudinile unui popor care plângea la naşterea fiilor şi fiicelor lui şi se bucura şi petrecea la moartea demnă a acestora. Să fi fost oare Zalmoxis cauza, acest zeu „romanizat” mai târziu cu şiretenie şi ironie în Jupiter Optimus Maximus Paternus Aepilofius (după George Pârvan) sau „zeul din stâncă”…Această ermetizare în cult ce se substituie „oriunde şi aiurea”, dând naştere celor mai interesante forme de dualitate şi supraviețuire, multiplica pericolul dac şi ulterior în limbaj grec sau latin. Alexandru Busuioceanu subliniază câteva exemple memorabile, de o manieră „crescendo”, de la Decebalus - Diuppaneus, Danubius - Ister, Zalmoxis - Gebeleizis, Carpathus - Caucasus, de la Daci-Davi-Dai şi până la Getae- Massagetae- Thyragetae- Thissagetae - Pitigetae etc.

Mihai Eminescu

Silvia DRUMEA

La acest cel de-al X-lea Congres Internațional de Dacologie, ca sol al românilor din Italia, permiteți-mi să exprim prinosul meu de mândrie pentru continua şi minunata preocupare a Societății Internaționale ”Reînvierea Daciei” de a aprofunda cercetările privind originea dacică a poporului meu, a poporului nostru. Şi ce altă bucurie mai mare poate fi decât aceea de a creiona portretul nemuritor al unicului Eminecu?!

1. AUTOPORTRET -

Ştefanelli Teodor şi Chibici Rîvneanul, răsfoind prin foile terfelite ale lui Mihai Eminescu, pe când erau studenți la Viena, citeau următoarele:

11 [1)] Pontul Axeinos şi Pontul Euxeinos - („Marea neospitalieră şi țărmul ospitalier”)

.....„Un om pe care-l cunoaştem fără a-l cunoaşte – una din acele figuri ce ți se pare că ai mai văzut-o vreodată-n viață, fără s-o fi văzut niciodată, fenomen ce se poate explica numai prin presupunerea unei afinități sufleteşti. Era frumos – de o frumusețe demonică. Asupra feței sale palide, musculoase, expresive, se ridică o frunte senină şi rece ca cugetarea unui filozof. Iar asupra frunței se zburlea cu o genialitate sălbatică părul său negru-strălucit, ce cădea pe nişte umeri compacți şi bine făcuți. Ochii săi mari căprii ardeau ca un foc negru sub nişte sprâncene stufoase şi îmbinate, iar buzele strâns lipite, vinete, erau de o asprime rară. Ai fi crezut că e un poet ateu, unul din acei îngeri căzuți, un satan, nu cum şi-l închipuie pictorii: zbârcit, hidos, urâcios, ci un satan frumos, de-o frumusețe strălucită, un satan mândru de cădere, pe-a cărui frunte Dumnezeu a scris geniul şi iadul, îndărătnicia – un satan dumnezeiesc care, trezit în ceri, a sorbit din lumina cea sântă, şi-a îmbătat ochii cu idealele cele mai sublime, şi-a muiat sufletul în visurile cele mai dragi, pentru ca în urmă, căzut pe pământ, să nu-i rămână decât decepțiunea şi tristețea gravată în jurul buzelor, că nu mai e în ceri. Repedea îmflare a nărilor şi vioaia sclipire a ochilor lui semnalau o inimă din cele mai nebune, un caracter pasionat. Talia sa subțire, fină şi mâna sa albă, cu degete lungi şi aristocratice sămăna, cu toate astea, a avea o putere de fier. Toată expresiunea în sine era de-o putere generoasă, deşi infernală."

În acest autoportret poetul încearcă să transmită o descriere a persoanei sale interioare, nu a aceleia de suprafață a omului ce se vede în public, lăsând deoparte pasiunile sale secrete, evidențiind nostalgiile cu tot universul său imaginar şi care pentru el sânt mult mai importante decât opiniile altora. Când spune că s-a trezit în ceri, a sorbit din lumina cea sântă etc., poetul exprimă „Nostalgia Paradisului" pierdut, nostalgie ce ține mai mult de impulsurile profunde ale omului care, dorind să participe la sacru prin „totalitatea ființei sale", descoperă că această totalitate este doar aparentă, însuşi ființa sa fiind atât de trecătoare încât aproape nu va mai da importanță bunurilor materiale. Poetul descoperă „Zborul" sau mai bine zis ideologia „zborului magic", ce îl întrevede în călătoriile sale, în folclor, basme, legende etc. care fac parte din tradiția orală şi de simbolismele ce le implică, bineînțeles, acestea. Doar cunoaşterea lor face posibilă înțelegerea semnificațiilor. „Zborul", odată descoperit, deci conştientizat, devine plin de semnificații, el semnifică inteligența, înțelegerea lucrurilor secrete şi a adevărurilor metafizice. Toate legendele, basmele, riturile se pot traduce prin nostalgia omului de a se trasmuta în „spirit", pentru a efectua „zborul" care, este în sine, un act de trascendență. Prin acea „ cădere pe pământ" exprimă nostalgia acelui Timp Paradisiac pierdut, el este un şaman al timpurilor noastre, spun eu, deoarece şamanul este specialistul prin excelență al extazului, este cel ce întreprinde călătoria mistică abandonându-şi corpul, în Cer sau în Infern. La nivelul imaginației active, simbolismul ascensiunii semnifică întotdeauna sfârşitul unei situații „limitate", ruptură de nivel ce face posibilă trecerea spre un alt mod de a fi, semnifică libertatea de a se mişca sau, altfel spus, îi permite de a anula un sistem de condiționări. Dorința de libertate absolută a poetului este aşadar înnăscută, deoarece rădăcinile libertății trebuiesc căutate în profunzimile psihicului şi nu în anumite momente din viața lui, dorință ce face parte din nostalgiile esențiale ale omului. Având oroare, aş putea spune, de complicațiile sociale, poetul preferă întoarcerea la natură, acolo unde se regăsea retrăind instinctele sale silvestre. „ Aş vrea să văd acuma natala mea vîlcioară/ Scăldată în cristalul pîrîului de-argint,/ Să văd ce eu atîta iubeam odinioară,/ A codrului tenebră, poetic labirint."

În India, unde reşed zeii daci

Gheorghe ŞEITAN

„Alexandru merge în Indii, unde reşed în Himalaya zeii daci. Acolo el întâlneşte pe Dochia şi de la Zalmoxis învață înțelepciune". Este una dintre observațiile lui Mihail Eminescu, rămase în manuscrisele sale (ms. 2290, f.70.1) şi, ca multe altele, necercetate şi neînțelese.

Zeii reşed în Himalaya pentru că au migrat din Dacia, din munții Riphey şi ,de ce nu?, din munții Haemus care sunt o parte din Himalaya balcanică şi originară a indo-europenilor. Când arienii au invadat India (mileniul 2 Î.H.), ei dispuneau de o cultură vedică, deja formată în teritoriul matcă.

Mitul Kabandha a existat în culturile Vinca şi Gumelnița (mileniile 3-5 Î.H.), fapt demonstrabil prin vasele de argilă antropomorfe. La cele două capete ale mitului în cauză se aflau zeii proto-daci, Indra-zeul care îl creează pe demonul Kabandha Rama- divinitatea care îl eliberează din condiția demonică. Ca vase de depozitare, aceste recipiente sunt, la nivel lingvistic, „buți, butoaie", butoi fiind traducerea ad-literam a termenului sanscrit "kabandha", dar şi demoni (sanscritul bhuta-demon).

A existat o Ramayana carpatică, în care eroul apărea, fie cu numele său consacrat, cel de Rama, fie prin înțelesul său, adică „Negrul", „Cel întunecat", „Cel frumos ca fața lunii pline". Precum şi astăzi în Thaylanda ori în statele maharajahilor din nordul Indiei, unde se mai păstrează încă o tradiție vedică, Rama-Chandra este socotit fondatorul statal, tot astfel prinții daci din dinastia lunară se socoteau a descinde direct din Negru-Vodă, craiul întemeietor. Brahmanismul vedic îşi are sorgintea în mosismul proto-getic, având ca zeități principale pe Mosul şi Dzal Mosu (Zalmoxis), cel trimis în lumea fenomenală să-i mântuiască pe geți, zalmoxismul fiind creştinismul înainte de Cristos. Mitul Varaha, mistrețul vishnuit care zgâlțâie osia lumii provocând cutremurele de pământ, era cunoscut protodacilor iar acest lucru nu trebuie demonstrat, ci doar observat. A se observa zona seismică de la curbura Carpaților şi că această zonă se numeşte Vrancea, de la varaha (vraha). Zeitățile Vishnu şi Shiva le regăsim în mitul Ganta-Karna, adică „La urechi cu clopoței!". Nu poate fi o întâmplare faptul că acelaşi refren se află în ritualurile copiilor indieni din Bengal şi din România. Este posibil ca ritualul Ganta-Karna să se fi suprapus peste cel al Pluguşorului care a preluat refrenul. Descoperirea pe teritoriul Daciei a numeroase măşti înspăimântătoare, denumite impropriu Gorgone, demonstrează un cult al lui Kirtti-Mukha sau Fata Gloriei. Se adevereşte că neamul mocanilor este unul dacic; ei se autointitulau „Eliberatii"(conf. sanscritului mokshana-eliberare). Kirtti-mukha apare ca o inversare a cuvântului mocartan. Zeul vedic al bogățiilor de orice fel, numit Kubera (cit. chiubera) a ajuns până la noi sub forma şi înțelesul cuvântului „chiabur".

Sunt şase motive mitologice neobservate până acum care au existat în civilizația getică şi cea protogetică : Kabandha, Rama, Varaha, Ganta-Karna, Kirtti-Mukha şi Kubera. Ele sunt o parte dintre zeitățile dacice care au plecat spre est şi au ajuns până în Himalaya **să reşadă**, după cum spunea Mihai Eminescu. Dedicăm memoriei marelui înaintaş aceste rânduri.

«TROFEUL SACRU» pe tăblițele de la Sinaia

Dr. Afrodita Carmen CIONCHIN

Plăcuțele de la Sinaia, descoperite în 1875, când s-a săpat castelul Peleş, reprezintă o «cronică în plumb», după originalele în aur, a istoriei şi civilizației daco-getice. Dan Romalo a publicat 79 de plăci de plumb aflate din 1940 la Institutul Național de Arheologie. De o importanță deosebită se bucură tăblițele cu privire la cei doi mari generali ai lumii antice:

• Dromichaites este menționat pe plăcuțele 23 (ΔΡΟΥΟΜΙΚΤΟ), 42 (ΔΡΟΜΙΧΘΟ [DROMICHTHO]), 91 (ΔΡΟΜΗΟ [DROMIO]), 111 (ΔΡΟΜΙΟΧΤ [DROMIOCHT]);

• Lysimachos este menționat pe tăblițele 91 (ΛΙΣΙΜΑΧΩΥ [LISIMACHOY]) si 111 (ΛΙΣΥΜΑΚΥΟΝ [LISYMAKYON]).

Între plăcile de plumb publicate, interesantă este «Placa nr. 42», «singura care a existat în două exemplare, aparent identice, una la Institutul Național de Arheologie din Bucureşti, cealaltă la Muzeul Mânăstirii din Sinaia.[1] Tăblița de plumb are imagini şi unele inscripții cu caractere eline, însă în limba pelasgă/valacă/geto-dacică [2]:

R. 1 ΔΟΠΑ ΚΑΠΟ ΔΙΟ ΣΑΒΕΛΙΟ ΑΙ ΟΣΟΡ
R. 2 ΣΟΣ ΕΡΙΝΑ ΓΛΟΤΟ ΑΡΜΟΣΑ ΔΑΒ
R. 3 ΣΙΡΜΙΟ ΔΡΟΜΙΧΘΟΚ ΡΟΜΟΣ
R. 4 ΠΟΛΤΑΒΙΟ ΛΙΝΑΤΟ ΙΣ
R. 5 ΘΡΑΧΑ.....

Transcriere cu caractere latine:

DOPA CAPO DIO SAVELIO AI OSOR
SOS ERINA GLOTO ARMOSA DAV
SIRMIO DROMICHETHOK ROMOS
POLTAVIO LINATO IS
THRACHIA...

Interpretare:

DUPĂ CAPU(L) ZEULUI SAVELIO AI(=E) UŞOR
SUS PACEA «MULȚIMEA EROILOR» CETĂȚII
SIRMIO A LUI DROMICHETE ROMOS

PREAPUTERNICUL (= SUVERANUL) LIMITEI DIN TRACIA...

Scris în limba pelasgă/străvechea valacă, în limba getică, cu caractere aşa-«zise eline», trebuie să se ia în considerare:

I. A - se citeşte «a», dar şi «ă»; O - se citeşte «o», dar şi «u»; OI - se citeşte «i»; X - se citeşte «che» şi «chi»; Σ - se citeşte «s», dar şi «ş».

II. Unele cuvinte se regăsesc şi pe alte plăci, deci citirea noastră este corectă: **ΚΑΠΟ** [CAPO] 'cap'; **ΔΙΟ ΣΑΒΕΛΙΟ** [DIO SAVELIO], **ΔΕΟ ΣΑΒΕΛΟ** [DEO SAVELO]; **ΤΡΑΧΑ** [TRACHA]**, ΤΡΑΚΟ.**

III. Textul se citeşte uşor de un cunoscător de limbă română/valacă. Unele cuvinte pot fi comparate cu cele din alte limbi euro-indiene: **ERINA,** compară cu gr. ***eirene*** 'pace'. Cercetătorul Dan Romalo, descifrând Placa nr. 42, specifica: «De remarcat chipul ianiform al războiului - vizibil în dreapta - şi, simetric, în stânga, cel al zeiţei păcii, neclar» [3]; **GLOTO ARMOSA -** o sintagmă formată din cuvintele *gloto* 'mulţime' şi *armosa* 'ostaşi căzuţi în luptă (=eroi)' cu accepţiunea 'tuturor eroilor'**; POLTAVIO -** sintagmă formată din cuvintele *poli* 'mult' şi *tava* 'puternic', comparabil cu adj. lat. *pollens, polentis* 'puternic, de temut, superior'; **LINATO** 'limită, capăt, linie de demarcaţie', comparabil cu lat. *linea*.

Urmează o scriere alfabetică îmbinată cu o scriere pictografică şi probabil simbolică.

Pe placa aflată la Muzeul Naţional de Arheologie se află chipul de bărbat cu căciulă ornată, aparent cu imaginea unui bour culcat sau doar cu cea a unui cap de bour, foarte probabil, Dromihete. În stânga chipului, un triunghi include imaginea unui şarpe sub care se disting literele - ΠΑΤΡΕ(?) - iar în dreapta, alt triunghi, cu imaginea unui cal şi însemnarea ΙΛΑΝΕ (?) scris dedesubt. Însemnele acestea par a fi atributele reprezentative ale unor triburi getice - foarte probabil pontice. Astfel, calul reprezintă pe geţii din regiunea de nord-vest a Dobrogei de azi (vezi calul figurat, în stânga, pe zidul cetăţii), geţi denumiţi într-o serie de texte „SKIT GET", adică geţi sciţi, iar şarpele pe geţii din jurul Genuclei[4].

În centrul tăbliţei se află «Monumentul Sacru» sub forma unui dreptunghi umbrit în părţile laterale marcând un cilindru întrerupt de un triunghi în vârful căruia se află o statuie, triunghi flancat de alte două statui. Pe corpul cilindrului se află un vas din care iese un şarpe încolăcit. Monumentul este flancat în ambele părţi de două statui

aflate pe un piedestal în formă de «П». În jurul statuii se află inscripționate 5 litere:

Σ
Λ Δ
I O

În partea inferioară a tăbliței, între înscrisuri, se află un templu - la dextra, iar la sinistra - un altar dominat de un cal, probabil şi mormânt cu simbolul ⏐⏐X⏐⏐ şi o flacără, toate dominate de un cap antropomorf. Înscrisul din mijloc este pe două rânduri:

ΣΑΡΜΟCΑΤΩ [SARMOSATO] 'Sarmosat'

ΔΑΒ ΣΚΥΤΨΕΤ [DAV SKYTGET] 'Cetatea scito-geților'

Jos, pe toată lățimea: **ΚΟΣΡΑ ΣΑΡΜΨΙΤΙΟΣΑ ΣΑΤΟ ΠΟ**

Placa îl menționează în limba getică pe DROMICHAITES, (stăpânul) cetății Sirmium, cu reprezentarea «MONUMENTULUI SACRU» de la Adamclisi.

Placa nr. 91, într-o oarecare măsură, vine să completeze înscrisul anterior: «Încadrat între arme, un frumos chip de bărbat tânăr, din profil stânga, cu o complicată găteală pe cap, meşteşugită din blana unui animal jupuit, cu capul întreg. Sub acest portret se distinge legenda **ΤΡΟΥΠΕΩ ΣΟΥΘΟ** [TROYPEO SOYTHO], unde primul cuvânt are sensul bine cunoscut de 'trofeu' sau de 'răsplată', iar al doilea, poate, cel de 'cuvenit', 'potrivit'. În prelungire, într-un mic cartuş dreptunghiular în relief spre exterior, textul: **ΘΡΟΥΠΕΥ ΜΑΤΩ ΓΕΘΩ** [THROYPEY MATO GETHO], cu sensul probabil: TROFEUL STĂPÂNULUI PAZEI şi, în prelungire, un alt mic cartuş cu trei obiecte tripodice, urmat de un alt cartuş, cu text greu descifrabil... Pe rândul de sus, în mijloc, un portret - de profil stânga - cu indicația **Μ. ΔΡΟΜΥΩ** [M. DROMYO], sensul fiind evident, 'S(tăpânitorul) DROMIUO'. Sub portretul lui Dromiuo sunt figurate două altare, iar dedesubt, într-un cartuş în relief, inscripția: **ΔΡΟΜΗΩ ΤΟΑΤΕ ΙΟ ΔΩΙ ΛΙΣΙΜΜΑΧΩΥ** [DROMEO TOATE IO DOY LISIMMACHOY] - interpretabilă ca scris în două posibile modalități, din păcate contradictorii: fie DROMIUO TOATE (le) IA DE LA MARELE LISIMAH, fie, DROMIUO TOATE I-A DAT MARELUI LISIMAH»[5].

Fără a-i contesta meritele cercetătorului Dan Romalo, legenda **ΤΡΟΥΠΕΩ ΣΟΥΘΟ** [TROYPEO SOYTHO] a avut accepțiunea de 'TROFEUL DE SUIT LA CER', de fapt 'TROFEUL SACRU', iar textul **ΘΡΟΥΠΕΥ ΜΑΤΩ ΓΕΘΩ** [THROYPEY MATO GETHO] trebuie interpretat 'TROFEUL MARELUI GET'! Cele expuse confirmă existența «TROFEULUI / MONUMENTULUI SACRU» în timpul lui Dromichaites 'MARELE GET'.

Religia Traco-Geților-Dacilor în opera lui Eminescu

Dr. Afrodita Carmen CIONCHIN

În ansamblul idiomurilor neolatine, limba română se distinge prin statutul său specific de «insulă» lingvistică romanică, continuatoare a latinei dunărene în urma romanizării Daciei. „Limba românească - susținea Mihai Eminescu - e la sine acasă o împărătească bogată căreia multe popoare i-au plătit dare în metal aur pe când ea pare a nu fi dat nimănui nimic. Dar metalul aur ea l-a tipărit în tiparul ei propriu şi e azi al ei pentru că tot poartă efigia ei neschimbată, neschimbabilă chiar. A o dezbrăca de averile pe care econoamă şi chibzuită le-a adunat în mii de ani, însemnează a face din împărătească cerşetoare". Pe bună dreptate, viețuirea limbii române în Europa

Estică, izolată de restul popoarelor de origine latină, a fost considerată un miracol. De altfel, româna a fost recunoscută ca limbă romanică de la începutul romanisticii ştiinţifice - când Frédéric Diez o numea valahă - şi evoluţia cercetărilor nu a făcut decât să confirme acest statut. Adăugăm că româna a fost calificată drept cea mai autentică sau pură limbă romanică. Wilhelm Meyer-Lübke o recomanda drept criteriu de verificare a elementelor moştenite din latină de limbile romanice occidentale, iar Matteo Bartoli o considera cea mai fidelă şi, totodată, cea mai infidelă dintre toate limbile romanice, remarcând pronunţata ei individualitate.

Prin ce se deosebeşte româna de celelalte limbi romanice? Limba română se individualizează printr-o serie de particularităţi în rândul cărora se evidenţiază, în diacronie, substratul traco-geto-dacic ale cărui elemente s-au perpetuat până astăzi. Despre rădăcina ei tracică, Eminescu aprecia: „Toate limbile câte se vorbesc păstrează o seamă de însuşiri filologice care, nefiind nici de origine greacă, nici romană, nici slavă, nu pot să fi ieşit din senin, ci trebuie să fi fost proprii unui popor care a dispărut acum, trebuie să corespunză c-o realitate etnică care a existat în trecut, c-un corelat etnic /.../ limba traco-iliră este temelia şi substratul, peste care s-au suprapus deosebite pături lingvistice, dar acestea din urmă, cu toată suprapunerea, sunt în chiar esenţa lor modificate prin acest substrat".

Columna Traiană este martora civilizaţiei geto-dacilor: „Persecutaţi de 17 secole, ei sunt încă exact aşa cum au fost eternizaţi pe Columna lui Traian. Plugarul moldovean şi-a păstrat în întreaga sa puritate tipul învinşilor gravaţi pe bronzul monumentului triumfal al romanilor. Fideli faţă de moravurile părinţilor lor, pelasgii valachi mai poartă sandalele (opinci), boneta de piele de miel (căciula), ceea ce i-a făcut să fie numiţi *pileati domiti* (A. Fabert); învinşii poartă bonete de piele; vesta, pantalonii şi mantaua din piele de oaie, umil veşmânt secular, costumul învinşilor, disprețuiți de romanii mândri, stăpânii lor"[1]. Referindu-se la istoria noastră, savantul Nicolae Iorga susţinea că două mari genii a născut poporul român, Zalmoxis şi Eminescu. Zalmoxis - mit şi realitate, zeitate şi om, figura centrală a religiei dacilor, a fost controversat în mii de lucrări, din antichitate până în prezent.

În versurile eminesciene, în special în *Memento mori, Rugăciunea unui dac* şi *Gemenii,* converg toate atributele zeului suprem / Domnul traco-geto-dacilor: „Pe când nu era moarte, nimic nemuritor, / Nici sâmburul luminii de viaţă dătător, / Nu era zi, nici mâine, nici ieri, nici totdeauna, / Căci unul era toate şi totul era una; / Pe când pământul, cerul, văzduhul, lumea toată / Erau din rândul celor ce n-au fost niciodată, / Pe-atunci erai Tu singur, încât mă-ntreb în sine-mi: / Au cine-i zeul căru-i plecăm a noastre inemi? / El singur zeu stătut-au nainte de-a fi zeii / Şi din noian de ape puteri au dat scânteii, / El zeilor dă suflet şi lumii fericire, / El este-al omenirii izvor de mântuire" (*Rugăciunea unui dac*).

Ca majoritatea cercetătorilor moderni, poetul a considerat că numele zeului dac a fost «Zamolxe», dar Herodot, «părintele istoriei», a fost primul care l-a menţionat pe zeul get cu numele de Salmoxis, care de fapt a fost Salmosus, în citirea inversă: Sus Om Las! Cine să fi cunoscut limba valacă/româna în secolul al V-lea a.Chr.? [2] În acel secol limba latină se vorbea doar la Roma şi în ţinutul Latium!

[1] Félix Colson, *Nationalité et régenération des paysans moldo-valaques*, Paris, 1862,în «Analele de istorie», nr. 5, 1980,p. 44.

1900 de ani de la ctitoria sau reedificarea «Monumentului sacru» de la Adamclisi?

Prof. Ionel CIONCHIN

Lungi şi grele au fost războaiele dacice (101-102 şi 105-106 p.Chr.) ale împăratului Traian (98-117). Singurul izvor care prezintă în întregime războaiele dacice este Columna, prima «ecranizare» dăltuită în piatră a *Comentariilor lui Traian* (*De bello dacico*). Un loc aparte pe «fusul» Columnei l-a acordat Apolodor din Damasc (cca. 60-125) operaţiunii de la Dunărea de Jos declanşată de regele erou Decebal (87-106), în iarna din 101-102 (Scenele XXXI-XLIV). Se presupune că Scena XI reprezintă bătălia sângeroasă de pe platforma de la actuala comună Adamclisi, cu mulţi răniţi, din rândul ambelor tabere beligerante1[1]. Cercetători consideră că din ordinul împăratului Traian a fost ctitorit «Trofeul Sacru» [2], inaugurat în vara anului 109, consacrat victoriei romane asupra coaliţiei formată din geto-daci, buri şi sarmaţi2[3]. Complexul arheologic Adamclisi este format din Civitas Tropaeensium şi cele trei

monumente aflate pe dealul cel mai înalt din apropierea cetății: monumentul triumfal, altarul funerar militar şi «mausoleul» (tumulul).

Mai mulți cercetători străini şi români [4] consideră că Monumentul de la Adamclisi nu aparține perioadei împăratului Traian:

• «Studiul laborios efectuat de specialişti a condus la formarea convingerii că monumentul de la Adamclisi a fost greşit numit de arheologul român Grigore Tocilescu, în anul 1889, drept **Trophaeum Traiani**, pe baza unei inscripții reconstituite de el din fragmentele găsite în ruinele monumentului, din care s-au putut deduce doar numele împăratului Traian şi anul de proclamare a lui ca împărat, fără a se putea preciza ceva exact în legătură cu ocazia cu care a fost scrisă şi cum a ajuns pe monument» [5].

• Grosimea plăcii de piatră pe care a fost scrisă inscripția cu numele lui Traian este cu 13 centimetri mai mică decât plăcile de piatră nescrise, dintre pilaştri. Apoi, săparea inscripției sugerează o mână experimentată, calitativ net superioară tuturor inscripțiilor şi sculpturilor de pe monument. Această constatare este o dovadă că autorul ei este un alt meşter şi la o dată posterioară construirii monumentului. Inscripția a fost montată ulterior de romani, pe soclul acestui monument, spre a indica <Municipiul Tropheum Traiani> [6].

• Metopele monumentului nu prezintă bătălia dintre armata aliată (geto-daci, buri, sarmați) şi romană condusă de împărat, din iarna dintre anii 101-102, ci bătălia dintre geți cu o armată traco-macedoneană aliată cu ostaşi din Orientul Apropiat, în timpul verii (luptători goi până la brâu, desculți, copaci înfrunziți, stejari cu ghindă)!

Dacă nu a fost împăratul Traian, atunci cine este ctitorul monumentului? Încă din 1974 am susținut că «Monumentul Sacru» de la Adamclisi a fost ctitorit de Dromichaites. [7] Ipoteza am prezentat-o şi la simpozionul național «Cercetarea pluridisciplinară a istoriei şi limbii poporului român», desfăşurat la Curtea de Argeş [8].

La cele menționate mai sus se adaugă argumentele:

• În anul 339 a.Chr., Filip al II-lea a întreprins expediția macedoneană împotriva sciților, pe motiv că Ateas, regele sciților, a refuzat să pună statuia lui Hercule la gura Istrului. În luptă piere bătrânul Ateas, în vârstă de 90 de ani. Deşi luase o mare pradă de război, regele macedonean n-a profitat de aceasta pentru că a fost întâmpinat de tribali, rănit, iar armata macedoneană a fost înfrântă. Tribalii luaseră macedonenilor douăzeci de mii de copii şi femei şi un mare număr de vite [9]. De reținut că **pentru prima dată se face referire la o statuie la gura Istrului**. Dacă nu ne întâmpină hazardul, ultima parte a numelui Dromichaites este Aites, paronim a lui Ateas (?), care probabil este afereză de la TATEAS 'Tată, Tătân (= părinte, tată)'!

• În anul 313 a.Chr., cetățile greceşti din stânga Pontului Euxin s-au răsculat împotriva lui Lisimachos. După ce cucerise cetatea Odessos, Lisimachos asedia cetatea Callatis: „Înconjură cetatea Kallatis cu trupe şi începu asediul, străduindu-se în tot chipul să pedepsească pe cei ce se făcuseră vinovați de răzvrătire. Pe când era ocupat cu asediul, sosiră nişte soli, care-i vesteau că Antigonos trimisese două oşti în ajutorul Kallatienilor, una pe uscat şi alta pe mare, pentru care generalul Lykon pătrunsese cu flota sa în apele Pontului, în vreme ce Pausanias - cu mulți ostaşi - îşi statornicise tabăra lângă aşa-numitul **«Monument Sacru» (τὸ καλούμενον 'Ιερὸν)**" (s.n.) [10]. **Pentru prima dată a fost menționat monumentul ce nu exista în timpul acestei răscoale, dar scrierile l-au menționat după ce a fost ctitorit de Dromichaites la începutul secolului III a.Chr.!**

• Monumentul de la Adamclisi aparține culturii traco-gete, ctitorit în urma războiului fratricid dintre traco-geți şi traco-macedoneni, dintre regele Dromichaites şi diadohul Lysimacos. Pe o căldură înăbuşitoare, în toiul verii, armata fiind slăbită prin înfometare, Lysimachos a fost nevoit să se predea. În ținutul dintre fluviu şi mare, numit din epoca medievală Dobrogea, apa potabilă a constituit o problemă deosebită, în antichitate. Marele poet latin şi get exilat, Publius Ovidius Naso, într-o epistolă destinată lui Fabius Maximus, face referire la apa din ținutul care acum se numeşte «Dobrogea»: «Tu n-ai fântâni, doar numai cu apă tot sărată: / Mori şi mai mult de sete, în loc s-o potoleşti! / Rar vezi pe câmpul neted vr-un arbore ş-acela / E pădureț, iar câmpul o mare pe uscat»!3[11]

• În urma victoriei, regele Dromichaites a reuşit să obțină şi comorile regelui traco-macedonean Lysimachos. O mică parte din această comoară s-a găsit pe malul râul Strei, un afluent al Mureşului: «Istoriograful austriac Wolfgang Lazius povesti că pe timpul său, nişte pescari români, plutind cu luntrea din Mureş în Istriga sau Streia, care este vechea Sargeția, au izbit vasul lor sub apă de o buturugă şi scormonind ei acolo, au descoperit o taină din care au scos peste 40.000 bani de aur, toți cu efigia lui Lysimach, regele Thraciei» [12]. Dispunând de comoara regelui Lysimachos, regele Dromichaites şi-a permis să construiască «Monumentul Sacru».

• Marea confruntare dintre cei doi regi a fost reprezentată simbolic prin lupta dintre cei doi «țapi» de pe Metopa 8, în fapt dintre Dromichaites şi Lysimachos. Dacă n-ar fi aşa, metopa nu şi-ar fi găsit locul pe monument.

• Pe metopele Monumentului, ostaşii lui Lysimachos au fost mercenari orientali care urmăreau prăzi bogate. Ei sunt reprezentați cu aspect, echipament şi armament oriental. Aceştia sunt captivii, fie legați cu mâinile la spate, fie înlănțuiți.

• Metopa 48 este una dintre cele mai tandre: un bărbat get prinde cu finețe de mână o femeie. Femeia este degajată, își ține brâul cu mâna stângă - simbolul cercului căsătoriei. Presupunem că tânărul este chiar Dromichaites, iar «mireasa» este fiica lui Lysimachos.

• Scena Metopei 49 este «scena bucuriei, a împlinirii», două femei echipate elegant, cu «ie» getică și cu fuste lungi, la mijloc cu cordon, erau femei căsătorite. Se pare că cele două femei sunt nora și soacra, fericite că au un nepot - fiul lui Dromichaites.

«Monumentul Sacru» de la Adamclisi a fost opera traco-geților de neam pelasg/străvechi valac, iar ctitorul a fost Dromichaites, rege și Pontifex Maximus, 'Marele Preot', Sacerdotul traco-geților.

Ipostaze ale muntelui în poezia eminesciană

Gligor HAȘA

Întâia întâlnire a poetului cu muntele coincide cu acel drum mitic de la Cernăuți la Blaj prin pasul Tihuța, adică de la dulcile obcine bucovinene la împăduritul platou al Secașelor și al Târnavelor, marcând un spațiu mioritic deal-vale, dor-alin,horă-lină, suiș-coborâș. Cea de-a doua întâlnire cu Carpații are loc la Rășinari, de unde prin Pasul Cucului, trece în Țară.

Muntele mioritic, descoperit atunci, va rămâne proiectat hiperbolic pe retina adolescentului saturat cu lecturi istorice și romantice, cu basme și eresuri, așa încât evocarea măreției lui o va face din perspectiva urieșescului, și mai ales în marile poeme în metru popular precum Povestea Dochiei și ursitorile, Ursitorele, Peste codri stă cetatea, Mușatin și codrul.

În peregrinările sale, departe fiind de țară, el poartă cu sine dulcea Bucovină „cu munții în lumină, cu râuri resăltânde printre stânce nante și văile în flori".

În creația eminesciană codrul însoțește fregvent muntele. El este făcător și păstrător de istorie, în el cutreieră zânele și latră cățelul pământului. Aici își are tronul, tăiat în stâncă, magul cel bătrân, dincolo de poarta ce duce în fund de lume zamolxiană.

Eminescu a conștientizat că dacă existăm astăzi ca popor inconfundabil, asta o datorăm muntelui, Carpatului născător și conservator de mare civilizație pelasgo-hiperboree și, mai apoi, geto-dacică.

FUNDAȚIA PENTRU CERCETAREA ISTORIEI DACIEI
DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY
Președinte – dr. Napoleon Săvescu
21–26 Broadway, New York 11106 USA
tel. 718 932 1700, 031 810 6172
fax 718 728 7635
e-mail: nsavescu@nyc.rr.com
Filiala București
Ilie Enciu
Str. Arbustului, nr. 2D
Sect. 2, București
tel./fax 021 2401218
Filiala Tulcea-Getia Minor
Nicolae Nicolae
Str. Florilor, nr. 35-37
Tulcea
tel. 0729 011003
Filiala Reghin
Ioana Crișan
Str. Rodnei, bl. 7, ap. 6
tel. 0265 511544
e-mail: ioana788@gmail.com
Filiala Transilvania-Banat
Vladimir Brilinsky
Str. Carpați, nr. 12, bl. F, ap. 11, Deva
tel./fax 0254 223853
e-mail: malus_dacus@yahoo.com